

Uvodnik

Jurij Paljk

Kam nas vse to pelje?

Ne vem, če spremljate italijansko notranjo politiko, niti tega ne, če (še) berete dnevno časopisje in predvsem to, kaj pišejo o italijanskem predsedniku vlade in o stanju duha v Italiji. Popolnoma vas razumem, če med branjem teh vrstic majete z glavo, češ da tega nesposobnega dogajanja ne morete več prenašati, kajti vsak dan ste in smo priče novim, predvsem grdim stvarim, za katere bi raje vedeli, da jih ni nikdar bilo, kaj šele, da se o njih na dolgo in široko piše.

Pisatelj George Orwell, ki je umrl v Londonu leta 1950, je zaslovel predvsem z dvema knjigama, s knjigo 1984 (napisal jo je leta 1948) in s knjigo Živalska farma. Po teh dveh knjigah je tudi najbolj znan; knjiga Živalska farma mu je prinesla tudi dovolj denarja, da je po letih revščine lahko vsaj spodobno živel. Manj je pa znano dejstvo, da je delal tudi za slovit BBC, kjer je imel dobro plačano službo, ki pa jo je pustil, ker ni hotel biti le člen propagande, ampak je hotel ostati novinar. Obe njegovi omenjeni knjigi sta dejansko najbolj znani obsodbi totalitarizma, ki ga je Orwell spoznal v Sovjetski zvezi v času Stalina, še danes pa veljata za temeljni deli o tem, kako delujejo taki in drugačni totalitarni režimi. Pisatelj je umrl za tuberkulozo, ki jo je dobil v času revščine, pri samo 46 letih. Vse življenje je ostal prepričan "demokracijski socialist", kot je samega sebe označil.

Če smo si Živalsko farmo nekateri zapomnili predvsem zaradi Orwellove briljantne ugotovitve, da so "vse živali enake, a so ene živali bolj enake od drugih", pa je v knjigi 1984 napisal tudi to misel: "Kdor nadzoruje preteklost, nadzoruje tudi prihodnost. In kdor nadzoruje sedanjost, nadzoruje tudi preteklost"! Trde besede, ki nam prihajajo na misel te dni, ko beremo na prvi strani dnevnika Il Giornale neprikrito grožnjo odgovornega urednika Vittoria Feltrija desničarskemu prvaku in predsedniku poslanske zbornice Gianfrancu Finiju, katerega poziva, ali naj se spet pokorno postavi v vrste stranke Ljudstvo svoboščin ali pa naj jo zapusti; predvsem pa mu dobesedno grozi, da se bo gotovo našel kakšen sodnik, ki bo potegnil na dan kak dosje o dogajanju izpred let, ko naj bi imeli spolne škandale tudi vidni predstavniki Nacionalnega zavezništva, in to kar v vladnih palačah. Znano je, da je te dni Fini odkrito izrazil svoje nestrinjanje s predsednikom vlade in vodjo Ljudstva svoboščin; Finija moti predvsem premierjevo omalovaževanje parlamenta in samovoljno vodenje koalicije, če omenimo samo dve najbolj vidni in znani stvari. Če prosto prevedem Feltrijevo grožnjo tudi najbolj neukemu bralcu, zveni takole: "Kar se je zgodilo odgovornemu uredniku tednika Avvenire, se lahko zgodi tudi Finiju"! Odstop, ponižanje, javni posmeh torej. In tako dalje...

Neprikrite grožnje torej, ki povedo same dovolj. O zmerjanju ministra Brunette italijanskih filmskih ustvarjalcev, katere je imenoval kar parazite in dodal, da je med njimi dosti takih, ki nikdar niso delali, nismo napisali ničesar in tudi ničesar ne o izjavah ministrice za šolstvo Gelminijeve, ki kritizira tiste šolnike, ki da se v razredih ukvarjajo s politiko...

"Vemo, kako trpijo nekatere stvari v družbi in nemalokrat tudi v Cerkvi, samo zato, ker mnogi od tistih, ki jim je bila zaupana odgovornost, delajo samo zase in ne za skupnost"! je vzkliknil v nedeljo papež Benedikt XVI.

Govoril je o škofih, a ne samo.

61. Marijanski shod na Opčinah

Foto IG

Slovensko stalno gledališče / Finančna kriza

Vsakoletna tragedija se je ponovila tudi tokrat

Nad našo gledališko hišo se zgrinjajo temni oblaki finančne krize: ta se že vrsto let stalno ponavlja in - kot trdi ravnatelj SSG Tomaž Ban - dobiva resda kronične razsežnosti. Kaže pa, da bo letos še hujše: če se finančne težave Slovenskega stalnega gledališča ne bodo rešile do 28. septembra, bo naša gledališka hiša prvič v vsem povojnem času resnično tvegala odpovedati sezonsko ponudbo: to je namreč datum, ki ga je upravni odbor SSG določil za termin, ko naj bi podpisal pogodbo sezonskemu osebju.

Z več kot poldrugo uro trajajočo tiskovno konferenco, ki je bila v torek, 8. septembra, v Mali dvorani SSG, se je začela diplomatsko - politična igra, ki naj bi zapleteno zadevo pripeljala do srečnega konca. Stvar pa ne bo lahka, saj se akterji te igre (oz. prave grške tragedije) zgoščajo v dveh taborih, vsak izmed katerih gleda na zadevo s svojega zornega kota. Na eni strani je namreč vodstvo gledališča, se pravi predsednica upravnega sveta SSG Martina Kafol, umetniški vodja gledališča Primož Bebler in ravnatelj Tomaž Ban; na nasprotnem položaju pa so javne krajevne ustanove - občina Trst, tržaška pokrajina in dežela FJK -, ki so hkrati tudi obvezne članice SSG oz. njegove soustanoviteljice in solastnice. Omenjene javne ustanove so v tiskovnem sporočilu, sestavljenem po sestanku, ki je sledil tiskovnemu srečanju v SSG, izjavile, da so slovenski kultur-

ni ustanovi v zadnjih letih stalno stale ob strani, "v zadnjih letih so tudi s precejšnjimi prispevki pripomogle k izravnavi finančnega primanjkljaja, ki pa se žal še naprej ponavlja". Zato je jasno - beremo v sporočilu -, "da je nadaljevanje dejavnosti odvisno od sprememb pri vodenju in upravljanju gledališča, ki jih do danes še nismo zaznali": zaradi pomena, ki ga SSG ima v okviru dvostranskih odnosov med Italijo in Slovenijo, javne ustanove pričakujejo drugačno državno financiranje.

Tržaška pokrajina, občina Trst in dežela FJK želijo namreč imeti vedno večjo odločitveno težo pri delovanju in izbirah gledališča: za to pa je treba čim prej spremeniti društveni statut, kar je na tiskovnem srečanju na ul. Petronio dejala tudi pokrajinska odbornica za finance Mariella Magistri De Francesco (obenem je razmišljala tudi o davčnih olajšavah).

Da je treba statut spremeniti, so prepričani tudi kadri SSG: to pa nima nikakršne zveze s pomanjkljivo - po mnenju nekaterih celo s kronično - dotacijsko politiko, ki so jo vse tri javne ustanove izkazujele do SSG v zadnjih letih.

Na tiskovni konferenci je vodstvo gledališča jasno izpostavilo, kje tiči osrednji problem: glavni krivci za trenutno stanje - ki pa se sicer ciklično ponavlja - so dežela FJK, občina Trst in tržaška pokrajina. "V zadnjih letih smo se na vse načine trudili, da bi našli strukturalno rešitev za financiranje našega gledališča. Menimo, da so za to odgovorni njegovi

lastniki oziroma obvezni člani združenja Slovensko stalno gledališče", je dejala Martina Kafol in poudarila, da "ima naš teater status stalnega gledališča", ker so ga ustanovile krajevne uprave, na ozemlju katerih deluje gledališče. "Ministrski odlok govori jasno: pogoj za priznavanje javnega stalnega gledališča je ustanovitev s strani dežele, pokrajine in občine, kjer ima gledališče sedež, z obvezno, da člani prispevajo za stroške ustanove vsaj v isti meri zneska, ki ga letno prispeva država, ter da zagotovijo razpoložljivost ene ali več gledaliških dvoran, od katerih je vsaj ena s petstotimi sedeži, ob kritju vseh stroškov za delovanje". Predsednica upravnega sveta je tudi poudarila, da je SSG omenjeno tudi v zaščitnem zakonu, kar "še dodatno potrjuje njegov status državne ustanove". O tem, ali naj SSG še naprej deluje, se morajo torej odločiti njegove obvezne članice-ustanoviteljice, ki jih je vodstvo gledališča že večkrat neuspešno povabilo na soočanje.

/ stran 9
Igor Gregori

Pogovor

Zakonca Danijel in Vilma Siter o pomenu družine in zakona za odgovorno življenje v paru in skupnosti

3

Jubilej goriškega nadškofa

Nadškof msgr. Dino De Antoni se je s časnikarji pogovoril o svojih prvih desetih letih v Gorici

5

Višješolci pozor!

prizjave na razpis sprejemamo do 20. 9. 2009

Podrobnejše informacije na
www.zssdi.it

ali v uradih
Združenja slovenskih športnih društev v Italiji
v Trstu, ul. Cicerone 8, tel: 040 635627
in Gorici, C.so Verdi 51/int., tel: 0481 33029

RIM Terpin, Močnik in Gabrovec na sestanku s Franceschinijem

O utrditvi odnosov med SSK in Demokrasko stranko

Prejšnji četrtek dopoldne se je delegacija stranke Slovenske skupnosti, ki so jo sestavljali deželni tajnik Damijan Terpin, tržaški pokrajinski tajnik Peter Močnik in deželni svetnik Igor Gabrovec, sestala z vsedravnim tajnikom Demokrasko stranke Dariom Franceschinijem. Srečanje, ki je bilo v Franceschinijevi pisarni na osrednjem sedežu DS v Rimu, sodi v niz pogovorov, ki jih vodstvo SSK namenja utrjevanju odnosov z

kandidatnima listama na osnovi volilnega zakona. Predstavnik SSK so poslancu Franceschiniju izpostavili odlične izkušnje skupnega upravljanja v številnih rajonskih in občinskih svetih, pri upravljanju pokrajine Trst in Gorica tako kot občin Dolina in Repentabor ter v deželnem svetu FJK, kjer sedi svetnik Gabrovec v svetniški skupini DS, ki jo vodi Gianfranco Moretton.

Deželni politični tajnik SSK Ter-

tudi o predkongresni fazi Demokrasko stranke ter o splošno zapletenem političnem stanju v državi. V tem smislu so predstavniki SSK izrazili zaskrbljenost zaradi negativnega trenutka v institucionalnih odnosih med Slovenijo in Italijo, ki so vsekakor bili že dalj časa dokaj mlačni. Tako stanje se naposled lahko negativno zrcali tudi v odnosih do slovenske manjšine. Predstavnstvo SSK je Franceschinija seznanilo s finančnimi težavami v nekaterih

Z leve: Igor Gabrovec, Dario Franceschini, Damijan Terpin in Peter Močnik

osrednjo italijansko levosredinsko politično stranko, na katero je na deželni ravni med drugim veže federativni sporazum. Na osnovi tega dokumenta, ki je izrazilo politične narave, sta SSK in DS za deželne volitve sklenili volilni dogovor in povezavo med

pin je Franceschiniju predlagal nadgraditev deželnega federativnega sporazuma z vsedravnim dogovorom, ki naj po možnosti soudeležiti tudi nekatere druge politične stranke ali gibanja, ki so izraz narodnih manjšin v Italiji. S Franceschinijem je tekla beseda

pomembnih organizacijah in ustanovah. Beseda je tekla o slabem tržaškem regulacijskem načrtu, ki po oceni Slovenske skupnosti ne nazadnje resno ogroža tudi narodne in gospodarske interese slovenske manjšine ter krši zaščitni zakon.

KB center v Gorici / O vidni dvojezičnosti (Ne)Izvajanje zaščite?

Organizaciji pokrajinskega predsednika SKGZ Livia Semoliča je bil minul teden po letu dni na Goriškem spet prisoten predsednik paritetnega odbora Bojan Brezigar, ki se je sestel z goriškimi slovenskimi izvoljenimi predstavniki. Predsednik Semolič je srečanje organiziral, da bi predsednik paritetnega odbora predstavil današnje stanje izvajanja določil zaščitnega zakona 38 iz leta 2001, sam pa je povedal, da se

stanje z vračanjem Trgovskega doma ni premaknilo z mrtve

Foto JMP

točke. Brezigar je na srečanju posebno pozornost namenil problematiki vidne dvojezičnosti in uporabe slovenskega jezika v javnosti. Povedal je, da bo paritetni odbor to jesen preveril stanje izvajanja zakonske zaščite za našo

Na dnu...

PAMETEN ČLOVEK NI NIKOLI PREPRIČAN O NIČEMER! BEDAST ČLOVEK PA JE VEDNO PREPRIČAN O VSEM!

ALI STE RES PREPRIČANI O TEM, KAR GOVORITE?

PREPRIČAN, PA ŠE KAKO!

manjšino. V kratkem naj bi paritetni odbor torej dobil vpogled, kje se zaščita izvaja in kje ne. Morda je bilo najbolj zanimivo za vse predvsem Brezigarjevo razlaganje 21. člena zaščitnega zakona 38/2001, ki določa, da morajo vse javne uprave imenovati v svoje urbanistične, okoljske, gospodarske in socialne komisije tudi predstavnike slovenske narodne skupnosti, kar se pri nas premalo ve. Na srečanju z Brezigarjem so bili: sovođenjska županja Alenka Florenin, števerjanska županja Franka Padovan, doberdobska podžupanja Luisa Gergolet, pokrajinski odbornik Marko Marinčič, predsednika slovenskih konzult na pokrajini Peter Černič in na goriški občini Ivo Cotič, predsednika rajonskih svetov iz Podgore Walter Bandelj in Štandreža Marjan Breščak in goriška občinska svetnika Aleš Waltritsch in Mariška Koršič.

Posledice idejne zmedenosti

Nemirne vode v italijanski politiki

Italija ima danes vlado z najširšo volilno večino po vojni, hkrati pa ljudi vzemirja občutek splošne negotovosti ne samo zaradi znane gospodarske krize, temveč tudi glede neurejenih odnosov med različnimi političnimi skupinami, ki legitimno delujejo in se po svoji naravi potegujejo za oblast, to se pravi za soodločanje pri reševanju problemov v dobro celotne skupnosti. V demokratični ureditvi je za normalno politično življenje bistveno potreben dialog in skupno iskanje najboljših poti za reševanje aktualnih problemov. Stalno vsiljevanje volje trenutne politične večine ne ustvarja razmer za premoščanje nasprotujočih si stališč za skupno dobro, kar je o zmora biti glavni namen delovanja javnih ustanov in predstavniških institucij.

Sedanje stanje v Italiji poraja skušnjave po avtoritarosti tistih, ki zasedajo položaje oblasti, in dejanskem uveljavljanju etičnega relativizma, to se pravi prepričanja, da glavni cilj vsakršnega delovanja tako posameznika kot javnih institucij mora biti "dobiček" oz. uspešnost, zato je drugotnega pomena, kako se do uspeha pride. Posledica takšnega razmišljanja in ravnanja je ta, da je politikom marsikaj dovoljeno, kar ni dovoljeno navadnim državljanom. Takšno mišljenje je žal razširjeno ne samo med t. i. "laiki", temveč tudi med katoliško usmerjenimi javnimi predstavniki, ki pred televizijskimi kamerami izjavljajo, da so dolžni spoštovati samo državne zakone, njihovo ravnanje v zasebnem življenju pa ni pomembno. Cerkevne oblasti

imajo pravico opozarjati na dosledno ravnanje javnih predstavnikov v etičnih vprašanjih, vendar ne morejo konkretno ukrepati ali javno obsojati. Praktični zaključek je ta, da so javni predstavniki dolžni izpolnjevati mandat volivcev, v vse ostalo pa se drugi nimajo kaj vmešavati. Na

sproti moralnim načelom se postavlja zavezanost volivcem v duhu populizma. Takšno je namreč danes stanje duha v "katoliški" Italiji, kar bi moralo ne samo zaskrbljati, ampak tudi spodbujati k dejanski spremembi. Da je stopnja dialogiranja in soočanja v Italiji trenutno oz. že nekaj časa na zelo nizki stopnji ne samo med obema glavnima političnima taboroma, ampak tudi v notranjosti posameznih strank, dokazuje sedanja polemika med predsednikom poslanske zbornice Finijem in glavnimi prvaki Ljudstva svobode, vključno s predsednikom Berlusconiem. Nekdanji voditelj Nacionalnega zavezništva in z Berlusconiem soustanovitelj nove desnosredinske stranke Ljudstva svobode se že nekaj časa javno oglašuje s pripombami na račun pomanjkanja notranje strankine dialektike, kar hromi njeno vitalnost in sproščanje pluralnih pogledov na družbeno stvarnost in oblikovanje rešitev številnih problemov ob zavestni podpori njenih privržencev. Stranka nima

ustreznih notranjih sktruktur in porazdelitve odgovornosti v njih. Stranko danes dejansko usmerja ožje število imenovanih koordinatorjev, tako da se stranka zdi kot nekakšna "vojašnica". Skratka, Fini se je na strankinem študijskem seminarju za oblikovanje kadrov v Gubbio dodobra izkašljajal z odgovorom na vse očitke na njegov račun, začelši z izpodbijanjem dejstva, da si en sam človek (Berlusconi) pridruže vodstvo stranke, ki je okrog sebe zbrala konsenz od 35 do 40% volivcev, kateri pa sedaj nimajo možnosti odločiti o ničemer. Odločno je tudi zavrnil ironične očitke, da se je politično

prevel v "levičarja", ker da bi rad postal kandidat za prihodnjega predsednika republike. Na koncu svojega razčističevalnega posega se je odločno zavzel za oblikovanje notranje organiziranosti Ljudstva svobode in s tem njene notranje demokracije.

Finijev nastop občutno odmeva v krogih Ljudstva svobode pa tudi v drugih političnih sredinah v državi. V to novo dogajanje se je spretno vključila Krščanska demokrasko zveza (UDC) s svojim najvidnejšim prvkom Casinijem, nekdanjim predsednikom poslanske zbornice v času prejšnje Berlusconijske vlade in levosredinske koalicije. Odkar se je ločil od Berlusconijske naveze, želi povezati vse sredinske skupine v novo politično stranko. Ta načrt je na zborovanju UDC v Chiancianu potrdil njen tajnik Lorenzo Cesa, ki je tudi dejal, da je njegova stranka pripravljena v ta namen preveriti svoj program in spremeniti sedanje strankino ime.

Po navedenih, pa tudi drugih znakih sodeč, se v prihodnjih mesecih obetajo živahne politične razprave o splošni politični preobrazbi sedanjega stanja tudi v vidiku deželnih volitev spomladaj prihodnjega leta. Demokrasko stranka pa se pripravlja na oktobrski kongres.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Krize ni smotrno izigravati

Živimo v državi, ki sedanjo krizo uradno minimizira, kolikor je le mogoče, ali je sploh ne priznava. Če pa kriza že je, potem jo menda Italija prenaša bolje kot vsi drugi, še več, iz nje bo izšla močnejša, kakor je bila. Na ta način politika, in z njo v veliki meri tudi mediji, nagovarjajo javnost v prepričanju, da si ljudje predvsem želijo olepševanje oziroma zakrivanje neprijetnega resničnega stanja. Toda tako izrazito prikrivanje resnice je vsekakor zelo problematično, in če ga želimo ponazoriti s preprosto primerom, bolnemu človeku svetuje, naj ne gre k zdravniku. Poudarek je torej v tem, da so dejstva pač dejstva, do njih lahko zavzamemo takšna ali drugačna stališča, pa še vedno ostanejo dejstva. Z drugimi besedami: kriza je in še ni dosegla dna, ali vsaj v tolikšni meri ne, da bi bili brezskrbni, kaj šele lahkomišelnosti. Res so se stvari v mnogocem izboljšale, vendar Istat navaja, da je v Italiji bruto notranji proizvod za 6% manjši kot pred enim letom. Italija je na repu evropske lestvice in v naslednjem letu bo navedeni odstotek zmanjšan le za eno enoto. V primeru, da se ti in drugi kazalci umirijo, pa se bo še naprej večala brezposelnost. V prvem trimesečju tega leta je bilo izgubljenih okrog 200 tisoč delovnih mest, v naslednjih 12 mesecih jih bo ukinjenih vsaj 800 tisoč, če ne en milijon. V dveh letih se bo potemtakem brezposelnost v Italiji povečala od 6,3 na 9,4%, v Združenih državah Amerike pa v enakem obdobju od 4,9 na 10%. Ni treba biti posebno bistri za ugotovi-

tev, da večanje brezposelnosti krizo še pogloblja, da kupna moč prebivalstva temu primerno pada in da proizvodnja ne more razvijati, razen če se ne usmeri v ponudbo cenovno dostopnejših izdelkov, ki seveda ne prinašajo zadovoljivega rezultata. Iz vsega naštetega je slej ko prej jasno, da se obnašanje, kot da krize ni, ne obnese. Lahko da takšen pogled kratkoročno res prinaša olajšanje in nas rešuje skrbi, dolgoročno pa povzroča še večjo tesnobo in strah, da ne govorimo o nepripravljenosti za ustrezno ukrepanje. Da nesoočanje z resnico strah spnjuje, in to nesluteno, je dokaz osupljiva zgodba v zvezi s pandemijo, kjer je ravno tako trmasto na delu uradno podcenjevanje problema. Ko je bila pandemija v Bresciji, tudi zaradi drugih zdravstvenih težav, usodna za 51-letnega moškega, ni bilo na pogrebem obredu, poleg nujnega osebja, najbližjih svojcev in duhovnika nikogar. Kot bi pokopavali človeka, ki je umrl za kugo. Razlog za takšno odsotnost je lahko samo strah, grozljiv strah, ki je še škodljivejši in bolj moreč od panike. In vse to kljub uradnemu zatirjanju, da pandemija ne bo tako huda, kot se je zdelo, da se širi počasneje, kot so napovedovali, in tako dalje. Če se vrnemo na krizo, je nujno, da se z njo soočimo. Težave Slovenskega stalnega gledališča v Trstu pričajo, da kriza stopa tudi v prostor naše skupnosti, pri čemer se ne bi smeli slepiti s prepričanjem, da ne more udariti prav vsakega od nas.

Janez Povše

POGOVOR Zakonca Danijel in Vilma Siter

Vlaganje v zakon in družino

V Marijanišču v Veržeju, nedaleč stran od zdravilišča v Radencih, kjer je potekal vsakoletni seminar ZCPZ iz Trsta, smo srečali kopico družin, ki so pod vodstvom zakoncev Danijela in Vilme Siter preživljali že tradicionalni duhovno-počitniški teden. Ob tej priložnosti smo jim zastavili nekaj vprašanj, da bi njihovo sporočilo, s katerim že od leta 2000 nagovarjajo številne družine v Sloveniji, doseglo tudi zamejski prostor.

V Sloveniji vaju poznajo kot voditelja organizacije Družina in Življenje (DiŽ), v okviru katere opozarjata na pomen izobraževanja za zakonce. Vaše delovanje temelji na Božji besedi in življenju iz vere.

Ali nam lahko predstavita sporočilo, ki najbolj predstavi namen vašega delovanja?

Gre pravzaprav za poklic očeta, matere, poklic moža in žene in ta poklic oziroma poklicanost terja svoje – terja posebno izobraževanje, pozorno spremljanje sprememb in razvoja odnosa oziroma vseh odnosov v družini. Zato je naše temeljno geslo: "Gradimo odnose, za katere je vredno živeti"! Če smo pozorni, razumemo, da je namen našega delovanja: nekaj graditi – lahko bi tudi rekli negovati. Človek je bil ustvarjen iz odnosa in za odnose, kajti odnosi, v katere vstopa, so nekaj živega. Kar pa živi, potrebuje nego in pozornost. Če živo bitje (rastline ali živali, da ne govorimo o neboljjenem dojenčku ...) zanemarimo, umre. Tudi odnos lahko nekaj časa živi, potem pa umre. Prepričani smo, da je med nami toliko ločitev in posledično toliko razdvojenih in ranjenih posameznikov prav zaradi tega, ker se ne zavedamo, da je za dobre odnose potrebno delo. Gradnja odnosa v zakonu (družini) je izziv, je predanost in odgovornost, je nenehno sodelovanje s Stvarnikom: "Če Gospod ne zida hiše ...", je pa tudi veselje in sreča.

Zakaj so po vašem mnenju danes take organizacije potrebne?

Danes vsi potrebujemo neke vrste "brco" – nekdo nas mora nekam poriniti. Zakaj? Predvsem zato, ker smo se polenili oziroma smo podlegli potrošniški miselnosti, ki nas zavaja, ko pravi, da moramo vse imeti po liniji najmanjšega odpora: čim manj se truditi in čim več dobiti, čim manj plačati za čim boljše "robo" ..., ali z drugimi besedami: imeti in ne biti. Tudi v zakonu in družini mislimo, da je tako. Pa ni! Zakon (družina) je kot banka: če si kaj vanj vlagal, lahko v trenutku, ko nastane potreba, kaj "ven vzameš". Take organizacije,

kot je Družina in Življenje, so potrebne zaradi tega, ker zakonci, ki smo prehodili neko določeno pot (pot, ki ni vedno postлана z rožicami), lahko drugim zakoncem pripovedujemo o "nevarnostih" na tej poti in jim pomagamo preko različnih življenjskih čeri. Zelo pomembno pa je tudi dejstvo, da se v takih organizacijah srečujemo in med seboj prijateljsko povežemo podobno misleči, največkrat taki, ki se ne strinjamo z vsemi modnimi muhami sveta, sredi katerega živimo in ustvarjamo, ker gledamo na to, kakšen svet bomo zapustili našim zanamcem.

Katero so glavne pobude, ki jih ob pomoči številnih sodelavcev, organizirate?

Glavna pobuda je vsekakor Noro odkritje: Stvarnik, ki nas je ustvaril (smo Njegova umetnina – človek je krona stvarstva ...), nam je dal jasna navodila za "uporabo življenja" in so le-ta zapisana v Svetem pismu (Psalmist pravi: "Tvoja beseda je svetilka mojim nogam, luč moji stezi" (Ps 119,105). Na nas je le, da ta večna navodila oziroma načela ponovno odkrijemo. Sodelavce DiŽ, ki smo se na to pot podali,

omenjena načela vedno presenečajo, saj delujejo – so tudi danes za gradnjo naših medsebojnih odnosov praktično uporabna, če jih mi vzamemo zares. Zato spodbujamo vse, s katerimi se srečujemo, naj jih tudi oni preizkusijo. Da bi ta načela uresničili, pripravljamo predavanja o odnosih in vzgoji, razna srečanja zakoncev in družin, izdajamo glasilo in razna gradiva, spodbujamo nastanek zakonskih skupin, usposabljammo voditeljske pare za pričevanje in vodenje zakonskih skupin, organiziramo seminarje za zakonce...

Vsako leto dvakrat organizirate Temeljni vikend seminar Zakonca na skupni poti, na katerem se po navadi zbere od 50 do 60 in tudi več parov iz vse Slovenije in ki poteka na Debelem rtiču pri Ankaranu. V naših krogih prevladuje prepričanje, da pomoč potrebujejo pari, ki so v krizi ali so že pomislili na ločitev. Kako poteka tak seminar, kaj se pričakuje od udeležencev?

Vsi poznamo pregovor, ki pravi, da je boljša preventiva kot kurativa. Tudi kar zadeva naše odnose v zakonu in družini, to drži. Radi poudarjamo, da je vikend seminar za zakonce namenjen vsem

Družina in Življenje

zakoncem (in tudi tistim, ki to še niso in živijo skupaj, imajo otroke...) – ni nobene spodnje ali zgornje meje. Na seminar pridejo mladoporočenci in tisti, ki so tik pred zlato poroko, pa tudi zlatoporočenci so že bili z nami.

Seminar se prične v petek popoldne in se konča v nedeljo po kosilu in je predvsem čas (48 ur), ki ga zakonca "iztrgata" iz vsakodnevnega urnika in ga podarita drug drugemu, čas, ko naredita neke vrste inventuro oziroma "remont" – napolnita baterije; čas, ko se med seboj pogovarjata o stvareh, za katere sredi prenatrpanega delovnika ni časa, in je čas, ko se bolj posvetita Bogu (duhovna obnova ...). Na vikend seminarju nihče nikogar nič ne sprašuje, ni pogovorov v manjših skupinah in zato ni treba pred nikomer razkrivati svojih osebnih občutkov ali mnenj oziroma zagovarjati svojih stališč... Vikend seminar sestavljajo predavanja, utemeljena na svetopisemskih načelih, ki prinašajo odgovore na mnoga vprašanja, ki jih vsak dan znova zastavlja življenje v dvoje. Večini predavanj sledi pogovor v dvoje – partnerja spodbudimo, da gresta na sprehod ali v svojo sobo in se pogovarjata o stvareh, ki sta jih slišala med predavanjem. Pri pogovoru so jima v pomoč vprašanja, ki se

nanašajo na temo predavanja. Predavatelji na seminarju so zakonski pari, ki se, tako kot vsi, ki živimo v partnerski zvezi, dnevno spopadajo s težkimi izzivi skupnega življenja. To so zakonci, ki so se odločili, da se hočejo boriti za dobro svojih družin oziroma se hočejo boriti zoper odtujenost in graditi edinost.

Duhovni asistent (duhovnik), ki je na vikend seminarjih vedno

sodeluje kot voditeljski par dve leti. Zakonska skupina nama je vedno dajala veliko spoznanj na področju zakonske zveze in vzgoje otrok in po letih "prejemanja" sva bila pripravljena tudi kaj "dajati". Zato sva se dala Družini in življenju na razpolago za vodenje skupine tam, kjer bi bila potreba. Kot voditeljski par moram prevzeti celotno organizacijo in vodenje srečanj in se drugače pripravljati na srečanja,

ta zakonca Siter v dogovoru z župnikom, na katerega se povabijo starši, zakonci...

Kaj zakonski par lahko pričakuje od sodelovanja v zakonski skupini?

Program Zakonca na skupni poti predvideva samostojno delo para v času med srečanji in tako svojemu zakonu zakonca posvetita več časa, kot bi ga sicer. Preko izbranih odlomkov iz Svetega pisma zakonci spoznavajo, kako dobra in vedno aktualna navodila ima Bog za njih. Zakonci lahko pričakujejo veliko izkušenj, ki si jih podelijo z drugimi pari. Tako vidijo, da v svojih izzivih niso osamljeni. Pri vsem tem se seveda rojevajo nova prijateljstva med pari in njihovimi družinami.

Ljubezen, ki je srčika zakonskega odnosa, je v današnji družbi pogosto razvrednotena in izkrivljena, zato je vaša organizacija pred velikimi izzivi. Zanima me, kako vaša organizacija temu kljubuje.

Vračamo se k izviri, ali kot se radi pošalimo: "Reko Savo ne pije mo v Krškem, kjer smo doma, pač pa pri izviri – pri slapu Saviča". Tudi vrednot, kot so družina, zakonski odnos, ljubezen, spoštovanje, sprejemanje, podarjanje..., ne iščemo v svetu, ki je vse razvrednotil, pač pa pri izviri – pri Bogu. Ko zakonci (ponovno) odkrijejo Boga, ki je Ljubezen in mu osebno izrazijo svoj "DA", se za marsikoga začne novo življenje – kot bi se na novo rodili. Pri Izviru okrepjeni in poživljeni ustvarjajo ozračje nove kulture in novih odnosov, ki temeljijo na pravi Ljubezni. Saj vemo, da ne moremo govoriti o zdravi družbi, če najprej ne govorimo o zdravih medsebojnih odnosih v družini.

Ko sta nekoč učenca Janeza Krstnika vprašala Jezusa: "Rabi, kje stanuješ?", jima je odgovoril: "Pridita in bosta videla". Tudi vas, dragi zakonci, starši in stari starši, sodelavci DiŽ vabimo, da pridete, prisluhnete in sami presodite o našem sporočilu.

Za sodelovanje se vam lepo zahvaljujemo in vam želimo še veliko uspeha pri vašem delu.

Jana Barba

sicer pa si z vidika "znanja" glede tem, ki se obdelujejo na srečanjih, povsem enakovreden sogovornik drugim zakonskim parom.

Kaj je potrebno za ustanovitev zakonske skupine?

Po najinem mnenju je potrebno predvsem dvoje. Pomembna je pripravljenost župnika, da sprejme v svojo župnijo zakonsko skupino, ki deluje po že utečenem programu. Od tam naprej je dobra praksa ta, da en zakonski par prevzame pobudo in nagovori dovolj drugih zakonskih parov za udeležbo na 7 srečanjih, kolikor običajno traja en letnik. Ta par je seveda dober kandidat, da potem prevzame vodenje skupine. V veliko pomoč pri tem je lahko predavanje, ki ga izvede-

pristen, je vsakemu paru oziroma posamezniku vedno na razpolago za osebni duhovni pogovor (spoved), za udeležence seminarja mašuje in vodi slovesnost obnove poročnih obljub.

Kaj najbolj pritegne zanimanje vaših udeležencev, da se seminarja udeležijo?

Predvsem to, da ne govorimo neke teorije, pač pa "iz prakse"; da se ne pretvarjamo, kot da smo mi popolni in brez napak, da se ne kregamo itd., pač pa svoje napake priznavamo in povemo, da se moramo sami (zakonci) zelo boriti in trdo delati, če želimo imeti dobre medsebojne odnose, in še posebej se zelo truditi za vzgojo naših otrok. Sicer pa tudi radi rečemo, da seminar človeka celostno obravnava: za vse je nekaj – za dušo, telo in duha. Na seminarju se ljudje dobro počutijo tudi zato, ker vidijo, da nimajo samo oni težav, pač pa imamo vsi težave, s katerimi se moramo iz dneva v dan srečevati in spopadati.

Ena od pobud, ki jih ponujate, so tudi zakonske skupine. Na vaših internetnih straneh www.diz.si je mogoče zaslediti podatke, da jih je v Sloveniji že preko 80, najbližja zamejstvu pa v Novi Gorici, Ankaranu in v Kopru. Skupino v Novi Gorici vodita Mitja in Martina Stantič iz Komna. Kaj vaju je vodilo k temu, da sta postala voditelja zakonske skupine?

V domači župnijski zakonski skupini sva sodelovala osem let, na Kapeli v Novi Gorici pa sedaj

Župnija Hrpelje-Kozina

Praznovanje 20. obletnice ustanovitve

Za župnijsko skupnost Hrpelje-Kozina je bila nedelja 6. 9. 2009 poseben dan praznovanja in zahvale za 20. obletnico ustanovitve. Župnijo je ustanovil msgr. Metod Pirih 20. 8. 1989, saj je število prebivalcev v naseljih Hrpelje in Kozina vzporedno z gospodarskim razvojem krajev že takrat naraščalo, razvoj pa se tudi danes še vedno nadaljuje.

Že med tekočim letom so župnijsko skupnost obiskali nekateri nekdani diakoni: g. Zoran Zornik, g. Pavel Kodelja, g. Sašo Mugerli in nekdanji župnik g. Milan Pregelj ter odstranili spomine na prve korake razvoja župnije. V neposredni pripravi na praznik so se župljani srečali tudi s prvim župnikom g. Lojzatom Kržišnikom in nekdanjim upraviteljem vikariata g. Petrom Pipanom. G. Pipan je deloval v težkih časih, ki Cerkvni niso bili naklonjeni, versko občestvo je bilo skromno, cerkvena stavba se je borila s propadanjem. Z ustanovitvijo župnije leta 1989, ko je bil prvi župnik g. Kržišnik, se je razplamelo versko življenje, tako da je z obnovo cerkvene stavbe same raslo, se obnovljalo in se razraščalo tudi življenje župnijske skupnosti. Obnova cerkvene stavbe in razvoj župnije sta se nadaljevala pod vodstvom g. Milana Preglja, ki je župnijo vodil nadaljnjih enajst let.

Praznično slavlje je ob somaševanju župnika Iztoka Mozetiča in M. Preglja vodil g. Alan Tedeško, ki opravlja podiplomske študije bibličistike v Rimu. Pri bogoslužju so sodelovali številni liturgični sodelavci in skupina cerkvenih pevk ob spremljavi Tea Žizka. Posebej navdušujoče in ganljivo je bilo petje medžupnijskega otroškega pevskega zbora, ki ga je vodila Petra Sosič. Praznovanje je s priložnostnim pismom, ki je bilo objavljeno v posebni tiskovini, pozdravil tudi ordinarij msgr. Metod Pirih. Praznik so s svojo prisotnostjo obogatili tudi številni župljani iz sosednjih sestrskih župnij Rodik in Klanec pri Kozini. Velika množica vernikov, ki se je udeležila bogoslužja, se je pod senco kostanjev še dolgo zadržala v prijetnem družanju, ki je povezovalo in utrjevalo pripadnost ter upanje na svetlo in bogato prihodnost. Kot je v posebni priložnostni tiskovini zapisal župnik Mozetič: "Naše upanje je Jezus Kristus, edini Odrešenik vsakega človeka. Z njim se srečujemo pri evharistiji, saj je obljubil, da bo vedno z nami. On računa na vsakega od nas in mi računamo na Njegovo pomoč. Od tu sledijo konkretne pobude notraj župnije, med sosednjimi župnijami, v dekaniji, posebej ureditev župnišča oz. Pastoralnega centra. Ohranjanje tradicije in vsega, kar se dogaja v župniji, je odvisno od tega, kako bomo živeli iz vere". / JB

Prem pri Ilirski Bistrici

Viliju Steguju v spomin

Na Premu pri Ilirski Bistrici je bila v petek, 28. avgusta, spominska slovesnost ob 20. obletnici smrti duhovnika in pesnika Vilija Steguja.

Stegu se je rodil na Premu 29. novembra 1943. Po gimnaziji v Postojni je nadaljeval študij na Teološki fakulteti v Ljubljani. V duhovnika je bil posvečen v Logu pri Vipavi 29. junija 1969 in 13. julija je pel novo mašo na Premu. Služboval je kot kaplan v Desklah in Solkanu, nato je bil župnik na Vojskem nad Idrijo. Zadnjih 14 let pa je bil izseljeniški duhovnik v Ingolstadt v Nemčiji. Umril je 26. septembra 1989 in je pokopan na rodnem Premu.

Stegu se je poleg dušnopastirskega dela še veliko ukvarjal s pisateljevanjem in pesništvom. Bil je soustanovitelj Revije 2000; do sedaj sta izšli dve njegovi pesniški zbirki: prva leta 1991 v italijanskem jeziku z naslovoma *Ko bom v zemlji ležal* (*Quando giacero sottoterra...*) Pripravil jo je duhovnik Ambrož Kodelja v Doberdolu. Druga pesniška zbirka ima naslov *Ugašajoče sanje* in je izšla pri Reviji 2000 leta 1996 v

Ljubljani. Uredil jo je prof. Peter Kováčič.

Čeprav je Vili Stegu zadnja leta živel v tujini, je redno ohranjal stik s slovenskim kulturnim prostorom. Prevajal in napisal je vrsto esejev o tedaj v Sloveniji skoraj neznanih avtorjih, kot so; Stephan Rosenzweig, Miguel de Unamuno, Leon Bloy, Martin Buber, Simone Weil, Emmanuel Levinas, Emmanuel Mounier in drugi. Ob poglobljanju v duhovni svet teh mislecev je tudi sam duhovno zorel in omahnil sredi dela 26. septembra 1989 na počitnicah doma.

V svoji poeziji je Vili Stegu izpovedal tragično zavest sodobnega človeka, ki ga globoko muči in ve, da iz te duhovne krize ne vodi nobeno slepilo, še manj čustveni paradoksi vere. Duhovno krizo mora posameznik pretrpeti sam, zato človeku ostane samo brezpogojna vera v Boga. Stegu je bil pesnik strastnega dvoma in žive vere, prepojen s hrepenenjem po nesmrtnosti in s spoznanjem sodobne razcepjene zavesti, ob razklanosti razuma in srca, z neprestanim hrepenenjem po večnosti. To je izpovedal tudi v pesmi *Moja pot*. Tako-

le pravi:

Moja pot je samotna,
z robidovjem zarastla.

Nihče ne doume,
da po ukazu krvi
po njej se vračam
pokoja iskat vse dni
med praprot in brinje.

Tam,
na kraju poti
sam mesecu nazdravljam
z golimi dlanmi.

Spominsko slovesnost na rodnem Premu smo začeli z mašo. Vodil jo je p. dr. Edi Kovač, so-

Maši je sledil izbran kulturni program, ki ga je pripravila pesnikova sestra gospa Anka Vičič, ki živi v Parizu. Z umirjeno glasbo, doživetim branjem njegovih pesmi in obujanjem spominov sošolcev smo dostojno počastili njegov spomin. Z molitvijo na grobu in druženjem na župnijskem dvorišču po njej smo se pozneje razšli z zavestjo, da mu vsi, ki smo Vilija poznali, dolgujemo hvaležnost za neprecenljivo duhovno zapuščino. V spomin na to srečanje smo prejeli spominsko podobico z njegovim motom iz pesmi *Plamen*, ki se glasi:

S Kamnom se zraščam

Pogled na Prem

maševali pa so še trije duhovniki. Izredno veliko ljudi, še zlasti znancev in prijateljev, je napolnilo prostrano premsko cerkev.

v ognjeni jeziku molitve, pričakujoč sodbo Njegove ljubezni.

Ambrož Kodelja

Kratki

Verski voditelji v Krakovu

Verski voditelji iz vsega sveta so se ob mednarodnem srečanju "Ljudje in vere" na pobudo Skupnosti sv. Egidija srečali v

Krakovu, v mestu pokojnega papeža Janeza Pavla II. Sedemdeset let po začetku druge svetovne vojne in dvajset let po padcu Berlinskega zidu jih je združil "Duh iz Assisija". 8. septembra so krščanski, muslimanski, budistični in judovski verski voditelji obiskali koncentracijsko taborišče Auschwitz – Birkenau, da bi se poklonili žrtvam šoaja: vsako grajenje Evrope mora namreč imeti po njihovem mnenju svoje korenine v spominu.

Novogoriški kriminalisti so prijeli tatu, ki je vlamjal v cerkvene objekte

Novogoriški kriminalisti so po poročanju STA pred nedavnim po večmesečni preiskavi k preiskovalnemu sodniku privedli Italijana iz okolice Gorice, osumljenega, da je med 15. majem in 28. avgustom vlomil v 14 cerkva na območju Policijske uprave Nova Gorica. Novogoriški policisti so 28. avgusta v Solkanu zaustavili avtomobil, ki ga je vozil 41-letni Italijan. Pri kontroli so ugotovili, da ima voznik v vozilu več pripomočkov za vlamljanje in nekaj sakralnih predmetov, ki bi lahko izvirali iz kaznivih dejanj, zato so ga pripili. Pri nadaljnjem zbiranju obvestil so ugotovili, da je osumljeni iz cerkve Marijino Celje na Ligu odnesel mašni plašč, vreden približno 1000 evrov. V cerkvi Marije Snežne v Avčah pa je pustil nekaj kipov, ki so bili odvzeti iz te cerkve 18. junija letos. Policisti so tudi ugotovili, da je osumljenec pri cerkvi Marije na Jezeru v Golem Brdu prav tako pustil kipe, ki so bili tam odvzeti 16. maja letos. Osumljenec je vlomil predvsem v manjše cerkve, oddaljene od naselij. Kriminalisti so o ugotovitvah obvestili italijanske varnostne organe, ki so odredili preiskavo stanovanjske hiše osumljenega. Pri preiskavi so našli in zasegli več sakralnih predmetov, ki jih je osumljeni hranil doma.

Socialni teden z naslovom Človek pred izzivi socialnih sprememb

V organizaciji Socialne akademije in soorganizaciji več drugih ustanov poteka od 14. do 19. septembra v več krajih po Sloveniji t. i. socialni teden. Pobuda želi spodbuditi k ovrednotenju družbene dejavnosti ter k refleksiji družbene ureditve. V širšem smislu je teden namenjen posameznikom, civilni družbi, gospodarskim subjektom in političnim odločevalcem, ki se zavzemajo za pravičnejšo družbo prihodnosti. Osnovo za razmišljanja v okviru socialnega tedna predstavlja najnovejša okrožnica papeža Benedikta XVI. Caritas in veritate, ki je bila objavljena 29. junija letos in ki na več mestih naslavlja prav izzive in spremembe, s katerimi se sooča sodobna družba. O teh izzivih – in o vlogi človeka ob njih – želijo spregovoriti na socialnem tednu. Razpravljajo o smeri razvoja in napredka, o vlogi kapitala, civilne družbe in države v družbi prihodnosti, o razmerju med pravicami in dolžnostmi, o globalizaciji, okoljevarstvu itd. Navdih za pripravo socialnega tedna je nastal ob podobnih dogodkih, ki jih prirejajo v nekaterih državah zahodne Evrope in kjer imajo podobni dogodki že več kot stoletno tradicijo. Koncept dogodka se od države do države razlikuje. V Sloveniji socialni teden poteka prvič, njegov koncept pa so organizatorji prilagodili slovenskim razmeram. Informacije: www.socialna-akademija.si, tel. 00386 1 4277140, e-naslov: info@socialna-akademija.si.

Počitniški oddih goriških strežnikov v Žabnicah Prijetne urice v koči sv. Jožefa in okolici

Vprijetni koči sv. Jožefa v Žabnicah nas je bilo letos na oddihu skupaj z g. Marijanom Markežičem kar 17 strežnikov iz Gorice, Pevme, Sovodenj in celo Doberdoba. Čeprav nas je prvi dan spremljal dež, smo v naslednjih dneh imeli zelo lepo vreme. Okoli koč smo zato gradili hišice, brcali žogo, se gugalni na gugalnicah... Peš smo obiskali koč Grego in Malgo Priu, kjer smo se posladkali z odličnimi palačinkami z malinami. Zadnji dan smo se kar v velikem številu odpravili na Sv. Višarje, saj so se nam pridružili še nekateri starši in prijatelji. V cerkvi smo imeli mašo, pri kateri smo se Bogu zahvalili za prijetna doživetja. V spominu nam je ostala tudi maša na seniku in lomljenje kruha, ki smo ga sami spekli. Upamo, da se bomo lahko tudi naslednje leto odpravili v ta očarljivi kraj, kjer lahko uživamo ob lepotah narave, se sprostimo in igramo. Hvala vsem, ki nam to omogočate.

Otroci

PAVEL IN NJEGOVO POSLANSTVO

Pavel se na začetku 9 pisem predstavi kot poklican apostol Jezusa Kristusa: Rim; 1 in 2 Kor; Gal; Ef; Kol; 1 in 2 Tim; Tit. "Pavel, služabnik Jezusa Kristusa, poklican apostol, odbran za Božji evangelij, ki ga je Bog napovedal po svojih prerokih v svetih pismih" (Rim 1,1-2). Apostolska služba izvira iz poslanstva: "Kako naj ga vendar kličejo, v kogar niso verovali? Kako pa naj verujejo v tistega, o komer niso slišali? In kako naj slišijo brez oznanjevalca? In kako naj oznanjajo, če niso poslani? Kakor je pisano: 'Kako lepe so noge oznanjujočih mir, oznanjujočih dobro' (Rim 10,14-15). Njegova zavest o poslanstvu je presenetljiva. Njegov zagon izvira iz besed, ki jih je Gospod povedal Ananiju v Damasku: "Pojdi, zakaj on mi je orodje, ki sem ga izvolil, da ponese moje ime pred pagane in kralje in Izraelove sinove. In jaz mu bom pokazal, koliko mora trpeti za moje ime" (Apd 9,35-36). Sam razlaga svoj poklic v pismu Galačanom: "Ko pa je Bog, ki me je bil odločil že od rojstva in me poklical po svoji milosti, sklenil v meni razodeti svoje-

ga Sina, da ga oznanjam med pagani, se nisem posvetoval z mesom in krvjo, tudi nisem šel v Jeruzalem k njim, ki so bili apostoli pred menoj, ampak sem takoj odšel v Arabijo, po-

tem pa sem se zopet vrnil v Damask" (Gal 1,15-17). Poklican za apostola, za oznanjevanje evangelija, za službo sprave. V 1 Kor brani svojo pristojnost in pravi: "Mar nisem svoboden? Mar nisem apostol? Mar nisem videl Jezusa, našega Gospoda? Mar niste vi moje delo v Gospodu? Če drugim nisem apostol, sem vendar vam, zakaj vi ste pečat mojega apostolstva v Gospodu. To je moj zagovor proti tistim, ki me obtožujejo" (1 Kor 9,1-3). In nadaljuje: "Če namreč evangelij oznanjam, mi ne gre hvala, ker mi je naložena dolžnost; kajti gorje mi, če bi evangelija ne oznanjal. Zakaj

če iz svoje volje to delam, imam plačilo, če pa ne iz svoje volje, mi je poverjeno oskrbnništvo" (1 Kor 9,16-17).

Vstali Kristus se je Pavlu prikazal kot zadnjemu med apostoli, zato pravi: "Nazadnje za vse mi pa se je kot negodniku prikazal tudi meni. Kajti jaz sem najmanjši izmed apostolov, ki nisem vreden, da se imenujem apostol, ker sem preganjal Božjo Cerkev" (1 Kor 15,8-9). V 2 Kor brani svojo službo in pravi: "Mislim namreč, da nič ne zaostajam za 'velikimi' apostoli. Pa čeprav sem nespreten v znanju; to smo vam pokazali v vsakem pogledu in v vseh rečeh" (2 Kor 11,5-6).

Svoj poklic je razumel kot službo sprave: "Vse pa je od Boga, ki nas je po Kristusu s seboj spravil in nam dal služ-

bo sprave ... Namesto Kristusa smo poslani, kakor da Bog opominja po nas. Posimo v imenu Kristusa: Spravite se z Bogom"! (2 Kor 5,18-20). V 1 Tim oznanja resnico o Kristusu-vi spravi žrtvi in pravi: "In v to sem jaz postavljen za glasnika in apostola – resnico govorim, ne lažem – poganom za učitelja v veri in resnici" (1 Tim 2,7). V 1 Tes piše: "Mogli bi kot Kristusovi apostoli biti ostrti, ali nastopili smo med vami milo, kakor neguje mati svoje otroke. Tako smo v blagočutju do vas pripravljani dati vam ne samo Božji evangelij, ampak tudi svoje življenje, ker ste se nam priljubili" (1 Tes 2,6-7).

V pismu Efežanom se kot poslanec evangelija priporoča v molitev: "Zraven pa ob vsakem času v duhu molite z vsakršno molitvijo in prošnjo za vse svete. Tudi zame, da bi mi bila dana beseda, kadar odprem svoja usta, da bi z odkritostjo oznanil skrivnost evangelija, ki zanj opravljam poslanstvo v vezeh, da bi v njem srčno govoril, kakor moram govoriti" (Ef 6,18-20).

Filipljanom razlaga predanost svojem poslanstvu in pravi: "Vendar pa se trudim, da bi to osvojil, ker je tudi mene osvojil Kristus Jezus" (Flp 3,12).

Nadškof msgr. Dino De Antoni ob desetletnici prihoda v Gorico

“Desetletje, ki je zaznamovalo moje življenje”

V mesecu septembru se goriški nadškof msgr. Dino De Antoni spominja desetletnice svojega prihoda v Gorico. Škofovsko posvečenje je prejel 15. septembra 1999 v rojstni Chioggi, mesto goriškega pastirja pa je kot 15. naslednik prvega goriškega nadškofa K. M. Attensa svečano prevzel 26. septembra istega leta. Ob jubileju je na programu nekaj javnih srečanj, ob teh pa se je nadškof, ki se dobro zaveda pomena komunikacije in dialoga, želel izrecno srečati z goriškimi časniki.

Na sedežu nadškofijskega ordinariata se je v petek, 11. septembra, v sproščnem, neformalnem, skoraj prijateljskem pogovoru najprej zahvalil novinarjem za njihovo “po-

membno, dragoceno in delikatno delo”, nato pa je o zadnjih desetih letih in svojem škofovskem poslanstvu povedal tole: “Skušal sem biti človek skupnosti in odnosov”. Vedno je iskal dialog znotraj Cerkve, nikdar se ni umaknil soočenjem; “po svoji naravi želim biti jasen, prozoren; želim polno in popolno komunikacijo, čeprav to ni vedno preprosto”. Torej: človek skupnosti in komunikacije, pa tudi “človek, ki živi svojo vlogo s preprostostjo in ponižnostjo”. K temu ga spodbuja in vedno znova vabi spomin na lastne korenine: “Imam zelo preprost izvor. Če samo pomislim, kje sem se rodil, komu sem se rodil, s kom sem živel, kdo so bili moji sopotniki do 63. leta, ko sem prišel v Gorico... Da, živel sem

tudi med izobraženci in kulturniki, toda moje korenine so mi vedno pomagale, da se nisem povzpjal na višjo stopničko”. V teh letih “sem želel imeti veliko spoštovanje do krajevne stvarnosti”. Nekateri so mu oporekali, da je pri tem skoraj pretiraval; njemu pa se je zdelo, da je to edini način, kako biti zvest stvarnosti. “Stvarnost sem skušal najprej razumeti. Izhajam namreč iz Cerkve, ki jo zaznamuje podedeljski svet, prišel pa sem v Cerkev na meji, kjer je stvarnost, če že ne bolj zapletena, pa gotovo bolj bogata in raznolika”. Različni jeziki, identitete in kulture “so me obogatili”. Po desetih letih “sem drugačen ne le zaradi svojih sivih las; spremenil sem se zlasti v svoji notranjosti. Teh deset let je zaznamovalo moje življenje”.

V odprtem dialogu s časniki je msgr. De Antoni nato povedal, da goriška Cerkev občuti probleme našega časa, podobno kot vse sosednje škofije. Sooča se s sekularizacijo, s težavami družine in problematiko mladih. “Verjetno še nismo dobro doumeli govorce in najglobljih želja mladih”. Cerkev “trpi tudi zaradi pomanjkanja duhovnih poklicev”. Največja težava ob njegovem prihodu na Goriško je bila vključiti se v okolje, ki je bilo s kulturnega vidika tako drugačno. “Tu sem zaznal veliko željo po kulturi, ki

pa je po mojem izrazito ‘parcelizirana’: majhne skupine ne znajo koordinirati svojega dela”. Težave je imel tudi s slovenskim jezikom; “verjetno bi ga bolje obvladal, ko bi imel več časa in bi morda bil malo mlajši”. Ni bilo lahko niti se spopasti z določenimi družbenimi zahtevami, ki so se pojavile v tem času. “Cerkev se je na vprašanje priseljencev takoj odzvala in še vedno deluje na tem področju”. Trenutno prenočuje v centru San Giuseppe približno 70 priseljencev, v centru Faidutti pa 30. Glavni problem pa je državni zakon, ki bi ga morali prej ali slej dopolniti. Nastajajo “nove manjšine”, do katerih moramo biti pozorni. Nadškof se npr. zaveda, da je na Tržiškem vedno več priseljencev iz Bangladeša; “kako srečen bi bil, ko bi našel duhovnika iz Bangladeša, ki je morda na študiju v Rimu in bi lahko enkrat mesečno prišel k nam in vzpostavil stik z njimi”.

V zadnjih letih je vse bolj občuten tudi problem reorganizacije pastoralnega življenja: zaradi pomanjkanja sil so prisiljeni združevati različne župnijske skupnosti. “Laiki stojijo pred novimi odgovornostmi”. Ni lahko, “to je nekaj novega za vse nas”. Težko je sploh se soočiti z novimi družbenimi problemi, z “ločnimi in razširjenimi družinami, z mladimi, ki se bojijo

Foto DPD

dokončnosti odločitev” itd. To so problemi, ki jih Cerkev občuti, išče načine, kako bi ljudem pomagala in jim potrdila svojo bližino. “Goriška Cerkev je do različnih oblik družbenega nelagodja pozorna”. Župnijske Karitas so dejavne veliko let, nazadnje škofijska ustanova po svojih močeh pomaga ljudem v stiski, ki nimajo bivališča in/ali so zaradi krize ostali brezposelni, pa tudi z mikrokrediti. “Primerov je vedno več”. Glede sožitja med Slovenci in Italijani v nadškofiji je msgr. De Antoni povedal, da so odnosi k sreči vedno bolj umirjeni. Da tu živimo tudi Slovenci, mu je pred 10 leti kot prvo stvar povedal kard. Marco Ce’, ki mu je tudi naročil, naj se uči slovenščine. “Vsakdo ima pravico do materinega jezika.

Nihče ti ne more odvzeti jezika, ki si se ga naučil na kolečnih svoje matere”. Navedel je primer svoje sestre, ki je imela nekaj težav z italijanščino in je govorila izključno v narečju: “Če bi ji rekel, naj ne govori v narečju, bi jo močno užalil”.

Kaj pa odnosi z javnimi upravami? “Na institucionalni ravni nisem imel sporov z nikomer. Od časa do časa smo si izmenjali kakšno različno mnenje. Drugače so me sprejeli dobro. Predstavniki javnih uprav se zavedajo vloge Cerkve na našem območju. Cerkev je pozorna do ljudi, vsem želimo biti blizu. Ko trkajo na naša vrata, jih ne sprašujemo za krstni list. Zato na socialni ravni sodelujemo v korist vseh”.

DD

Srečanja ob jubileju msgr. De Antonija

V petek, 18. septembra, bo ob 19.30 v goriški stolnici liturgija s slovesnimi večericami. Vodil jo bo kard. Ennio Antonelli, predsednik papeškega sveta za družino. **Ob 20.30** bo v avditoriju v ul. Roma kardinal imel lectio magistralis o škofovski službi v luči Drugega vatikanskega koncila.

V torek, 22. septembra, se bo nadškof srečal s predstavniki civilnih in vojaških oblasti v pokrajini, s prefektom, kvestorjem, župani in deželnimi svetniki, izvoljenimi v naši provinci.

V nedeljo, 27. septembra, bo ob 17. uri v oglejski baziliki svečana zahvalna maša, pri kateri bodo somaševali škofje iz dežele in bližnjih slovenskih škofij. Homilijo bo imel msgr. Evgen Ravignani, apostolski upravitelj tržaške škofije.

Duhovniki pomagajo vsem. Pomagaj vsem duhovnikom.

Vsak dan 38.000 škofijskih duhovnikov oznanja evangelij ljudem po župnijah ter nudi miloščino, tolažbo in upanje. Da bi lahko nadaljevali s svojim poslanstvom, potrebujejo tvojo pomoč, in sicer dar za vzdrževanje duhovnikov. Darove prejema Osrednji institut za vzdrževanje duhovščine in jih razdeli med vse duhovnike, predvsem tiste, ki delujejo v najrevnejših skupnostih in lahko torej računajo na radodarnost vseh ljudi.

Dar za naše duhovnike. Podpora mnogim koristi vsem.

Darujete lahko na 4 načine:

- z nakazilom na poštni tekoči račun št. 57803009
- s kreditno kartico: v sklopu mreže CartaSi s klicem na brezplačno številko 800.82.50.00
- z bančnim nakazilom v najpomembnejših italijanskih bankah
- neposredno na Institutu za vzdrževanje duhovščine v vaši župniji.

Dar je odtegljiv:

Kdor želi, lahko pri izračunu davčne osnove za izračun davka od dohodkov fizičnih oseb IRPEF in njegovih dodatkov odtrga od svojih skupnih dohodkov darove, nakazane Osrednjemu institutu za vzdrževanje duhovščine, do maksimalnega zneska 1.032,91 evrov na leto.

Naknadne informacije na spletni strani www.offertesacerdoti.it

Kratke

Nedemokratično vodenje občinskega sveta!

Tik pred zaključkom redakcije smo izvedeli, da je v ponedeljek, 14. t. m., goriški občinski svetnik SSK Božidar Tabaj iz protesta zapustil dvorano med zasedanjem. Predsednik občinskega sveta Rinaldo Roldo namreč ni omogočil Tabaju ustne interpelacije, na katero se je prijavil na začetku zasedanja. Tabaj je želel opozoriti na težave s cestno ureditvijo v južnem delu Gorice. Ko bi moral spregovoriti, je Roldo brez utemeljitve prekinil čas, namenjen interpelacijam. Tabaj je bil ob koncu avgusta že deležen besednega napada odbornika Cosme. V svetu je izpostavil potrebo, da bi občina več sodelovala z društvi in ustanovami. Kot šolski primer je izpostavil praznovanje občinskega praznika MO Nova Gorica, ki je priredila 61 pobud v sodelovanju z društvi. Na te besede je odbornik na grd način "svetoval" Tabaju, naj gre opravljati svoje svetniško delo v Novo Gorico. Takim dejanjem ni potrebno dodajati posebnih pripomb, saj so dovolj zgovorne, piše v tiskovnem sporočilu Slovenske skupnosti.

V soboto šesti Hrast bike slalom v Doberdolu

SKD Hrast prireja tudi letos že tradicionalno tekmovanje z gorskimi kolesi Hrast bike slalom. Gre za ustaljeno pobudo, ki bo letos že

šestiči zapored prijetna dobrodošlica jeseni in šolskim dnevom na doberdolski gmajni. Tekmovanje bo potekalo pri župnijski dvorani v Doberdolu v soboto, 19. septembra. Začetni žvižg bo ob 14. uri. Vpisnina je brezplačna, tekmovanje pa je odprto prav vsem. Organizatorji bodo pripravljene tekmovalce razdelili na starostne skupine od 1. do 5. razreda osnovne šole, starostne kategorije od 1. srednje šole naprej pa se bodo delile tudi po spolu. Organizatorji bodo pripravili posebno progo s količiki in ovirami, ki jih bodo morali premagati vsi tekmovalci, ki si bodo upali spustiti se na kolesu po tekmovališču. Tekmovanje bo potekalo v dveh spustih: zabeležen čas prvega in drugega spusta se bo seštel ter določil zmagovalca. Ob sklepu tekmovanja bo tudi srečelov z bogatimi nagradami. / (ač)

SD Sončnica: tečaj za mlade šivilje

Novi odbor Skupnosti družin Sončnica je kot prvo pobudo v letošnjem šolskem letu pripravil tečaj za deklice, ki so se želele naučiti osnov šivanja. Izkušena šivilja gospa Marija Ferfolgia iz Doberdola je skupino devetih deklic vsak dan od 1. do 7. septembra v Močnikovem domu učila, kako se prišijejo gumbi, popravi - podaljša ali skrajša - rob hlače ali krila. Z navdušenjem in

po seveda začetni okornosti so kmalu samostojno zašile razne preproste izdelke. Pri delu so med čakanjem na šivanje s šivalnim strojem veselo prepevale in ustvarile prijetno sproščeno vzdušje medsebojne povezanosti. Po končanem tečaju jih je večina izrazila željo, da bi nadaljevale. Gotovo so take pobude zelo dobrodošle, zato jih bodo odborniki organizirali tudi v prihodnje.

Alpe Jadran Puppet Festival 2009

Malce okrnjen, a vseeno doživet teden z lutkami

Finančna kriza je pogojevala letošnjo, 18. izvedbo Puppet Festivala, ki je v Gorici, v organizaciji Deželnega središča za animirano gledališče (CTA) in ob sodelovanju dežele FJK, goriške občine in pokrajine, Deželne gledališke ustanove in Fundacije CARIGO, potekal od 2. do 5. septembra in je malim in velikim ljubiteljem lutkarske umetniške zvrsti ponudil le osem predstav, kar je veliko manj kot včasih. Med nastopajočimi so bile poleg italijanskih lutkovnih skupine iz Irske, Švice in Španije. Kot je razvidno, ni bilo nobenega srednjeevropskega gledališča, kar se je že kako poznalo, saj so zman-

jkali prav tisti lutkarji, ki s postavitvenimi izkušnjami in spretnostjo v vodenju malih odrskih protagonistov znajo najbolj prepričljivo pričarati in oživiti lutkovne junake. Z grenkobo smo tudi opazili, da ni bilo na sporedu nobene slovenske lutkovne predstave, kar je prava škoda, saj je lutkovna produkcija na Slovenskem zelo cvetoča, pa še bližnji

Otroci ustvarjajo v parku vile Coronini

sosedje smo. Od italijanskih u-pripravljenih predstav je bilo zanimivo gostovanje skupine Figli d'arte Cuticchio iz Palermo, ki prinaša družinsko tradicijo lutkarske umetnosti iz roda v rod. Mimmo Cuticchio je z mladima sodelavcema večše razpredel eno izmed neštetihi zgodb, povzetih po vojaških dosežkih Karla Veli-

kega in njegovih zvestih vite-zov. Kar precej gledalcev je na odru Kulturnega doma lahko občudovalo velike lutke, t. i. "pupi siciliani", katerih lesen trup pokriva natančno izdelan oklep s čeladom, ki ga krasi perjanica različnih barv. Nastop siciljskega lutkarja je doživel lep uspeh in odobravo-joče ploskanje gledalcev, katerim je sam ob koncu obrazložil, kako so izdelane njegove za vodenje kar precej težke lutke. V Kulturnem centru Lojze Bratuž pa je gledališče Trickster iz Švice pripravilo nekakšno instalacijo, ki je v devetih za-

mejenih prostorih posamez-nemu gledalcu skupine sedmih o-seb omogočila "vstop" v pravlj-ični svet vsem dobro poznane pravljice Janko in Metka. Otroci so svojo domišljisko ust-varjalnost lahko sprostili na dveh delavnicah. Ena je potekala do-poldne v parku vile Coronini Kromberg v Gorici; iz barvanih kartončkov so izrezovali različne živali in izdelali pravi živalski vrt ob navodilih in pomoči skupine lutkarjev Tiriteri iz mesta Chieti. V popoldanskih urah pa jim je Chris Gilmour na dvorišču Poso-ške knjižnice pokazal, kako lahko iz raznovrstnih skatel nastanejo v nekaj minutah živobarvne žu-želke. Zadnji dan letošnjega festi-vala, v soboto, 5. septembra, pa so se otroci in starši - vseh je bi-lo nad sto - udeležili lova na za-klad, ki sta ga navdihnili Pippo in Olivia, simpatični taščica in račka, ki sta izšli iz fantazije zna-nega risarja Tullia Altana. Lov na

zaklad je trajal pet ur in ponudil udeležencem več postojank - de-lavnic. Ob koncu je vsaka skupi-na povedala svojo zgodbo na temo Kdo jih je videl? Išči-mo jih skupaj (Chi li ha visti? Cerchia-moli insieme). Zmagovita skupi-na je prejela abonma za Zimske popoldneve (Pomeriggi d'inverno), abonmajski program pred-stav za otroke, ki bodo na sporedu od januarja dalje. Ostali pa so pre-jeli vstopnice za eno izmed teh predstav. Lov na zaklad so priprav-ili člani CTA po tekstovni in dra-maturški zamisli Antonelle Car-rucci, ki je z Robertom Piaggiom umetniški vodja Puppet Festivala in Zimskih popoldnevov, režijsko je veliko igro po mestu obdelala Elisabetta Gustini, udeležencem je bila v pomoč igralka Anna Di Lena. Delavnice lova na zaklad so vodili Maria de Fornasari, Chris Gilmour, Elisabetta Gustini in Ste-fano Podrecca.

Deželno predstavništvo SSK

Srečanje z evropsko poslanko Deboro Serracchiani

Deželna delegacija stranke Slovenska skupnost se je v Gorici srečala z evrop-sko poslanko Deboro Serracchiani. Srečanje se je odvijalo v pro-storih Kulturnega centra Lojze Bratuž, kjer si je evropska pos-lanka ogledala tudi celoten sklop s telovadnico in skavt-skim sedežem. Srečanje je po-tekalo v prijetnem vzdušju ter obojestranskem zanimanju. Za SSK so bili prisotni deželni tajnik Damijan Terpin, deželni svetnik Igor Gabrovec, pokrajinski tajnik Julijan Čavdek, pokrajinski predsednik Silvan Primožič, pokrajinska odbor-nica Mara Černic, goriški taj-nik mladinske sekcije Simon Koren ter člani deželnega taj-ništvva Walter Bandelj, David Grinovero ter Miloš Čotar.

Na začetku je deželni tajnik SSK Damijan Terpin na kratko predstavil stranko, njeno zgodo-vino, zakoreninjenost v teritoriju in idejno-politične temelje, ki so utemeljeni na političnem zdru-ževanju Slovencev ter samostoj-

nem nastopanju. Terpin je še orisal delovanje stranke in njeno prisotnost v raznih izvoljenih te-lesih javne uprave. Pri tem je Ser-racchianijevo seznanil s federati-vnim dogovorom, ki je bil skle-

kjer sta stranki v večini kot tudi tam, kjer sta v opoziciji. Evropska poslanka Serracchiani-jeva se je zahvalila za povabilo na srečanje in izrazila zanimanje za stanje in razvoj obmejnega teri-

nem med obema strankama pred deželnimi volitvami leta 2008. Na tej osnovi se danes raz-vija sodelovanje med SSK in De-mokratsko stranko, bodisi tam,

torija ter pomembne vloge, ki jo pri tem odigrava slovenska narodna skupnost. Povedala je tudi, da bo prav gotovo mogoče sode-lovati, glede na to, da bo ona

član skupine, ki bo spremljala odnose s Hrvaško in posledično s Slovenijo. Obenem je bila to priložnost, da pred-stavi tudi svojo vlogo v pripravi na državni kongres Demokratske stran-ke. Orisala je svojo kan-didaturo za deželno tajnico Demokratske stranke v navezi z Dariom Franceschini-jem, ki kandidira za državnega tajnika. Obe kandidaturi sta izziv, s katerim lahko stranka stremi po sodobni politični per-spektivi.

Več pozornosti je med srečanjem bilo usmerjene v razne oblike so-delovanja med SSK in Demokrat-sko stranko. Predvsem je izstopal vidik vodenja javnih uprav, kar je tudi občanom najbolj pri srcu. Predstavniki SSK so poudarili po-zitivno izkušnjo sodelovanja, ki se že vrsto let uresničuje v obči-nah Dolina in Repentabor. Žal na letošnjih občinskih volitvah jim ni uspelo tega modela razširi-ti še na zgošniško občino in na tri slovenske občine v goriški pokra-jini. SSK je pri tem dala na razpo-lago svojo pripravljenost, a to je žal naletelo na odklon. Obe strani pa sta se strinjali, da je potreb-no še naprej delati in vztrajati, saj je tako lahko tudi na upravni ravni zaveje nova politika, ki je ljudem bližja in ni vezana na preteklost.

Začelo se je novo šolsko leto

Zvonec je naznanil začetek pouka

Zlati dnevi svobode so se razblinili, začelo se je šolsko leto, ki prinaša skrbi in obveznosti, a tudi veliko lepih doživetij ob ponovnem srečanju s sošolci na skupni poti zorenja. Šolski zvonec je v četrtek, 10. septembra, priklical v učilnice učence nižje srednje šole Ivan Trinko in osnovnih šol nove Več-stopenske šole, katere sedež rav-nateljstva je odslej v ulici Gra-bizio. Šoli, kot znano, ravnatelj-je dr. Elisabetta Kovic. Stoštirje šolarji OŠ O. Župančič iz Gorice so se zbrali v prostornem pred-vedru, kjer je župni upravitelj Slovenskega pastoralnega sredi-šča v Gorici g. Marijan Markežič daroval mašno daritev, da bi bil Bog vselej spremljevalec dela naših otrok. Topel aplavz, na maš-nikovo spodbudo, je bil prisrčen sprejem 24 prvošolčkov, ki letos začenjajo strmo šolsko pot, pes-mica o angelčku varuhu, ki naj stoji zmeraj ob strani, pa je kot vstopna pesem privrela iz grl ob glasbeni spremljavi učiteljice

Martine Hlede; prisotni so bili seveda tudi ostale učiteljice in podravnateljica Franka Padovan, številni starši in sestri iz Zavoda sv. Družine. "Z Bogom za-čni vsako delo, da bo dober tek imelo", pravi slo-venski pregovor, na katerega se je v nagovoru navezal Markežič in priporočil učencem, naj vse lepo ure-dijo v svojih dušah, da bo Jezus lahko stopil vanje. Zlato pravilo tega šolskega leta naj bo: "Kar želiš, da bi drugi storili tebi, to stori ti njim"! Po berilu, ki ga je prebral petošolec Jan De-vetak, je Markežič priporo-čil učencem, naj radi o-pravljajo šolske obveznosti in naj bodo ubogljivi. Pri-poročila je podkrepil z zgod-bico o porednem fan-tiču, ki mu je oče svetoval, naj vsakič, ko bo jezen, neubogljiv, poreden, zabije v vrtno ograjo že-belj. V kratkem se jih je nabralo cel kup. Fantiča je postajalo sram

in potrdil se je biti boljši, tako da mu je oče namignil, naj tiste žebelje izruje. A namesto le-teh so ostale luknje. Če česar ne naredi-mo, ostane praznina! Zato se mora vsak izmed nas potruditi, da prispeva svoj košček k zidavi skupne hiše, da ne bo nikakršnih lukenj, drugače se vse podre. Če poslušamo Jezusa, če opravljamo svoje dolžnosti, bo naš življenjski mozaik izpolnjen.

Prošnje Jezusu so prebrali peto-šolci, vsi pa so obljubili, da bodo postali zlati otroci, ki ne bodo za-bijali žebeljev ne v šoli ne doma. V tem šolskem letu je osnovno-

šolcev na Večstopenjski šoli 278: 82 na OŠ F. Erjavca, Štandrež; 40 na OŠ J. Abram, Pevma; 25 na OŠ A. Gradnik, Števerjan; 27 na OŠ L. Zorzut, Plešivo, in seveda 104 na OŠ O. Župančič. Dne 10. septembra se je začel po-uk tudi na nižji srednji šoli I. Trinko v Gorici; mašno daritev je tudi zanje vodil Marijan Marke-žič v cerkvi sv. Roka v Podturnu. Višješolci so se vrnili v šolo v sre-

do, 9. septembra; šolsko mašo so imeli kar v šolskem središču v ulici Puccini; maševal pa je g-dekan Karel Bolčina.

IK

Baklada v Rupi za hospice Via di Natale 2

Hvalevredne pobude sovodenjskih krvodajalcev

Prejšnji petek, 11. septembra, so se člani Združenja prostovoljnih krvodajalcev Sovodnje ob Soči, prijatelji in simpatizerji zbrali v Rupi na tradicionalni bakladi. Tudi na tak način so še enkrat opozorili na pomen velikodušnega dejanja - darovanja krvi, ob tem pa so letošnjo pobudo posvetili nabirki zbrali so približno 1.500 evrov -, ki so jo namenili stroškom za vzdrževanje hospica Via di Natale 2 v Avianu.

Zbrali so se okrog 20. ure sredi vasi. Navzoče je s svojim nagovorom sprejel predsednik združenja Štefan Tomsič. Povedal je, da se pobuda iz leta v leto sicer ponavlja, prirejajo pa jo z navdušenjem, saj se dobro zavedajo, kako pomembno je pomagati svojem terminalnih rakastih bolnikov, torej tistim, ki tudi trpijo in na katere prevečkrat pozablamo.

Foto Bumbaca

Pozdravila sta tudi županja Alenka Florenin, ki je tudi sama krvodajalka, in predstavnik upravnega odbora hospicea Luciano Bon. Sprevod z baklami se je nato vil po vaškem jedru, nakar so se udeleženci z dežniki v rokah vrnili na prireditveni prostor. Praznik ni bil slovesen kot ponavadi, nam je

povedal predsednik Tomsič; odpovedali so se glasbi, ker se jim je zdela neprimerna, saj so isti dan v Rupi pokopali 40-letnega vaščana Diega Paolettija, ki je bil poznan v vsej občini in tudi širše. Priložnost so vsekakor izkoristili, da so novim članom, ki so od septembra 2008 do zdaj šli prvič daro-

vat kri, izročili knjižico, v katero bodo lahko zapisovali odvzeme krvi. Novih članov je bilo enajst, kar je lep uspeh za tako društvo. Združenje šteje trenutno več kot 300 članov, od teh aktivnih prek 200, med katerimi je kar nekaj mladih. Baklada se je nadaljevala z družabnostjo, paštošuto in slaščicami. Dan kasneje so imeli sovodenjski krvodajalci tradicionalni turnir v odbojki. Tokrat so se na Vrhu Sv. Mihaela pomerile ekipe iz Fare, Gradišča in Sovodnj. Konec novembra pa imajo v načrtu še družabno srečanje oz. večerjo, da bi imeli člani društva še možnost več za srečanje. Obenem so taki trenutki - nam je še povedal Štefan Tomsič - lepa priložnost, ko lahko člani

spodbudijo k darovanju krvi. Zgodi se, da člani ne darujejo pogosto, ker na to enostavno pozabijo. Ko pa prejmejo domov pismo združenja ali vabilo na taka in podobna srečanja, jih to spodbudi k temu, da si vzamejo čas in gredo darovat. "Tudi tako dosegamo naš prvenstveni cilj".

Ob tragični smrti mladeniča Diego v spomin

Prejšnji petek smo se v Rupi poslovili od mladega fanta, pristnega rupenskega domačina Diega Paolettija, ki nas je prerano zapustil. Nešto prijatelj in znanec se je udeležilo pogreba. Rupenska cerkev je bila za to priložnost pretesna za tolikšno število ljudi, ki so se od Diega želeli še zadnjič posloviti. Tudi septembrsko sonce se je le občasno pojavilo na nebu ter spet izginilo v sinjini oblakov, kot da se ne bi hotelo sprizniti s tem slovesom. Le kdo ni poznal Diega, tega prijaznega in delavnega fanta? Sprva je nekaj let časno poučeval kot profesor suplent na goriških višjih solah, potem pa je bil v službi kot policijski agent najprej v dolinski občini na Tržaškem, pozneje pa na Goriškem. Prav pred kratkim pa je z neomajno podjetnostjo službeno napredoval ter se zaposlil pri zavodu INPS v Gorici.

Z Diegom sva se spoznala pred približno desetimi leti, ko mi ga je predstavil prijatelj Francesco. Bilo je to jeseni, ko smo v goriški pivnici Rob Roy proslavljali halowensko noč. Diego je bil bolj

zadržan tip, vseeno pa družaben in vesele narave. Tisti večer smo energično proslavljali naše prijateljstvo ter se šele spoznavali. Sicer pa smo se družili kar dolgo časa. Bili smo tako imenovana štiriperesna deteljica, ki smo jo sestavljali Diego, Francesco, Ivan in jaz. Kaj vsega smo takrat počeli! Da ni Diego vedno prihajal k nam na Tržaško, smo večkrat za spremembo usmerili naša pohajkovanja tudi na Goriško. Čez čas se nas je prijel vzdevek štirje mušketirji. To je bil tudi povod, da smo pozneje še marsikatero uspičili ter se ob tem resnično zabavali.

Kako bi se ne spomnil našega spomladanskega izleta v Benečijo, kjer smo uživali krasen razgled na še zasneženem Matjurju, zimskih počitnic v objemu bele Pokljuke ali pešačenja na Nanos, ko nas je zalotila nevihta. Ob prehodu v novo tisočletje smo obiskali Dunaj ter v prijetni družbi na svojstven in pristen način pričakali novo leto 2000. Prostoren Trg sv. Štefana blizu istoimenske veličastne katedrale je bil kar pretesen za

ogromno množico ljudi, ki so ob pokanju petard popolnoči nazdravljali prihajajočemu letu s kozarcem penine v roki. Bilo je res enkratno! Naslednji dan pa je krepko zasnežilo. Mi pa smo se kljub temu imeli zelo lepo. Številna skupina mladih zamejcev se je s tramvajem vozila po dunajskih ulicah in se dobesedno zabavala, ko je tramvaj kljub obilno zasneženim tračnicam vseeno redno vozil. Še najbolj mi je ostal v spominu Schoenbrunn v zimski beli preobleki, ko smo se kepali in drsali po poledenelih stezicah tega prekrasnega parka in uživali prvi dan novega tisočletja v brezskrbnem mladostnem veselju...

Ker je imel Diego zelo rad motorna kolesa in tudi potapljanje, ga občasno ni bilo na spregled kar nekaj časa, saj se je družil tudi z drugimi prijatelji. Bil pa je izredno razgledan, saj si z njim lahko predebatiral marsikaj. V svoji skromnosti ni nikoli težil, se pritoževal ali širokoustil; mirno je povedal svoje mnenje, ki je bilo konec koncev ravno pravšnje. V skladu s svojim delovnim profilom policijskega agenta se je tudi primerno obnašal. Včasih je bil res malo molčeč, a čez čas se je le prešerno nasmehnil, ko smo si pravili razne vice in je dodal še

svojega. Tudi takrat in to zadnjič, ko smo se prav vsi štirje udeležili kosila v beneškem Gornjem Tarbiju ob tamkajšnji vsakoletni jesenski gastronomski ponudbi; bilo je res zabavno, ko smo se po Diegom času ponovno videli in si pravili svoje dogodivščine.

Postopoma pa so se naše poti začele oddaljevati. Morda, ker je Diego uvidel, da se naša družina razhaja, ali pa sta ga mladostna zagnanost in radovednost gnala naprej k spoznavanju ter odkrivanju novih prijateljev. Kdo bi vedel! Kljub temu smo vseeno ohranili prijateljstvo. Občasno smo se tudi slišali po telefonu, se zadržali v prijetnem klepetu ter si naknadno rekli: "Se slišimo kaj v prihodnje"! Žal pa je kruta usoda hotela drugače. Zahrbtni cestni ovinek je tebe, še tako previdnega in izkušenega motociklista iznenadil ter ti nastavil pogubno zanko. Ne, ne morem verjeti, da je tvoje srce prenehalo biti. Upiram se temu spoznanju. Otožen, zamolkel glas zvona, ki te še zadnjič pozdravlja, pa me opozori, da je res tako. Dragi Diego, počivaj v miru! Naj te neslišni šum domače reke Vipave zaziblje in popelje v mirne sanje, take, kakršne si sam najbolj želiš.

(Marš)

Izlet Prosvetnega društva Štandrež Po Jurčičevih poteh

Lepa je dolenska pokrajina in zelo bogata s kulturnimi in zgodovinskimi zanimivostmi. To deželo so si ogledali člani PD Štandrež v nedeljo, 13. septembra. Prva

postaja je bil cistercijanski samostan v Stični, ki se je od ustanovitve leta 1132 razvil v obsežen stavbni sestav z različnimi slogi, od romanike do baroka, in postal pomemben verski in

umetnostni center. Izletniki smo si ogledali bogat muzej in cerkev z okolico. Pot nas je nato peljala proti Muljavi, kjer kraljuje Jurčičeva domačija, ki je lepo urejena v pravi muzej na prostem. Ohranjena so razna poslopja, oprema in prvotni obliki in razni predmeti Jurčičeve družine. Mimo Žužemberka smo se v Novem

mestu sprehodili do kapiteljske cerkve sv. Miklavža, ki ima na glavnem oltarju delo beneškega slikarja Tintoretta. Vesela petdesetčlanska družčina si je ob izteku dneva ogledala in spoznala nekdanjo tipično dolensko domačijo in kmetijo, v kateri ne smejo manjkati cvček in druge dobrote te lepe dežele. DP

Foto DP

Obvestila

Sekcija VZPI - A. N. P. I. Doljamlje vljudno vabi na odkritje partizanske spominske plošče pri Devetakih (Doberdob) v nedeljo, 20. septembra 2009, ob 11. uri.

Dekanija Štandrež vabi na vseslovensko Slomškovo proslavo, ki bo v soboto, 26. septembra, v Mariboru, in na Ptujsko Goro. Avtobus bo pobiral romarje po vaseh. Vpisovanje pri Emi, tel. 0481-21361.

Dekanija Štandrež obvešča, da se bo začel tečaj za slovenske bralce Božje besede (bralce mašnih beril) v sredo, 30. septembra, ob 20. uri v sejni sobi štandreškega župnišča.

ACM iz Trsta vabi na Slomškovo slavo v Maribor ob 10-letnici Slomškove proglasitve za blaženega in 150-letnici škofijskega sedeža v soboto, 26. t. m. Vpise sprejema g. Jože Markuža, župnik v Zgoniku, na tel. št. 040-229166. Vpišite se takoj. **Društvo Jadro** prireja 50-urni tečaj slovenščine za odrasle na sedežu v Romjanu v začetku oktobra. Organizacijsko srečanje bo v ponedeljek, 5. oktobra, ob 20. uri, v ul. Monte 6 Busi 2. Informacije o tečaju se lahko dobijo pri odbornikih društva, v roški knjižnici in v mladinskem informativnem središču v Trzinu (Informagiovani).

Klekljarski odsek društva Jadro je začel novo letno dejavnost ob torkih med 15.30 in 18.30 na sedežu društva; vpisovanje in informacije na tel. 0481776123.

SDZPI obvešča, da poteka vpisovanje na tečaj po višješolski diplomi v sodelovanju s podjetji: Tehnike finančnega posredništva 580 ur (300 ur teorije, 280 ur work experience, štipendija 2,3 evrov za vsako uro prisotnosti na delovni praksi, tečaj brezplačen). Tečaj, ki je financiran s sredstvi Evropskega socialnega sklada, bo potekal na goriškem sedežu SDZPI, Verdijev Korzo 51 v prostorih KB Centra. Rok vpisovanja do 25. septembra 2009. Vpis in dodatne informacije na tel. št. +39 0481 81826 ali go@sdzpi-irisp. it. Več na spletni strani www.sdzpi-irisp. it.

SDZPI obvešča, da poteka vpisovanje na tečaje po univerzitetni diplomi: uporaba računalnika in obvladovanje orodij komunikacije (80 ur), priprava turističnih paketov za čezmejno območje in njihova promocija (80 ur), upravljanje informacijske varnosti (60 ur). Brezplačni tečaji, ki so financirani s sredstvi Evropskega socialnega sklada, bodo potekali na goriškem sedežu SDZPI, Verdijev Korzo 51 v prostorih KB Centra. Rok vpisovanja do 16. oktobra 2009. Vpis in dodatne informacije na tel. št. +39 0481 81826 ali go@sdzpi-irisp. it. Več na spletni strani www.sdzpi-irisp. it.

Društvo slovenskih upokojevc za Goriško sporoča vsem udeležencem izleta v Sarajevo, Medjugorje, "na mandarine" itd., da lahko poravnajo ostali znesek

za izlet v dneih 23., 24. in 25. septembra od 16. do 19. ure vsak dan pri poverjenikih, pri katerih so se vpisali. Pri njih bodo dobili ostale informacije. Odhod avtobusov bo 13. oktobra ob 4.45 s trga pred cerkvijo v Štandrežu, nato s postankom pred cerkvijo v Sovodnjah; ob 5.30 v Doberdobo prav tako pred cerkvijo. Za tržaške udeležence bo odhod na avtocesti pri Devinu blizu bencinske črpalke AGIP; za ostale pa v Bazovici nasproti Agrarie Evergreen pri lekarni ob 6.30. Priporočamo točnost.

Romanje v Medjugorje od 9. do 12. oktobra. Odhod avtobusa z glavne postaje v Novi Gorici ob 4.45 in ob 5. uri iz Rožne doline. Obisk krajev prikazovanj, Oaze miru in drugih znamenitosti. Celoten program vključuje potovanje, prenočitve in hrano. Cena 105,00 evrov. Državlani Slovenije kot tudi Italije potujejo z veljavno osebno izkaznico. Prijave: Ana, tel. 05-3022503 (za Slovenijo), g. Darko, tel. 0481 32121, ali g. J. Markuža, tel. 040 229166. Z vpisom pohitite!

Cestitke

V sončni soboti, 12. septembra, sta v doberdobski cerkvi sv. Martina stopila pred poročni oltar naša kolegica Katja Ferletič in njen izvoljenec Manuel Demori. Da bi jima skupno življenjsko pot zmeraj obzarjali žarki sreče in zadovoljstva ter ju spremljal Božji blagoslov, jima iz srca želim uredništvo in uprava Novega glasa.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 18.09.2009 do 24.09.2009)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91.1, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103. it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 18. septembra (v studiu Andrej Baucon): Poletni večeri: najboljša domača narodnozabavna in zabavna glasba turbo dance, vroče novice, zanimivosti in humor.

Sobota, 19. septembra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 21. septembra (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound, zanimivosti in obvestila.

Torek, 22. septembra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 23. septembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Albatros, mojster jadranskega letenja - Izbor melodij.

Četrtek, 24. septembra (v studiu Niko Klanjšček): Poletje po domače.

Galerija Riko Debenjak - Kanal ob Soči
Pilanova galerija - Ajdovščina

Vljudno vabijo na
odprte razstave

**GORIŠKI LIKOVNI KROG in
SLOVENSKI TISK V GORICI
med obema vojnama**

Razstavo bo predstavila dr. Irene Mislej

Kulturni center Lojze Bratuž
četrtek, 24. septembra 2009, ob 18. uri

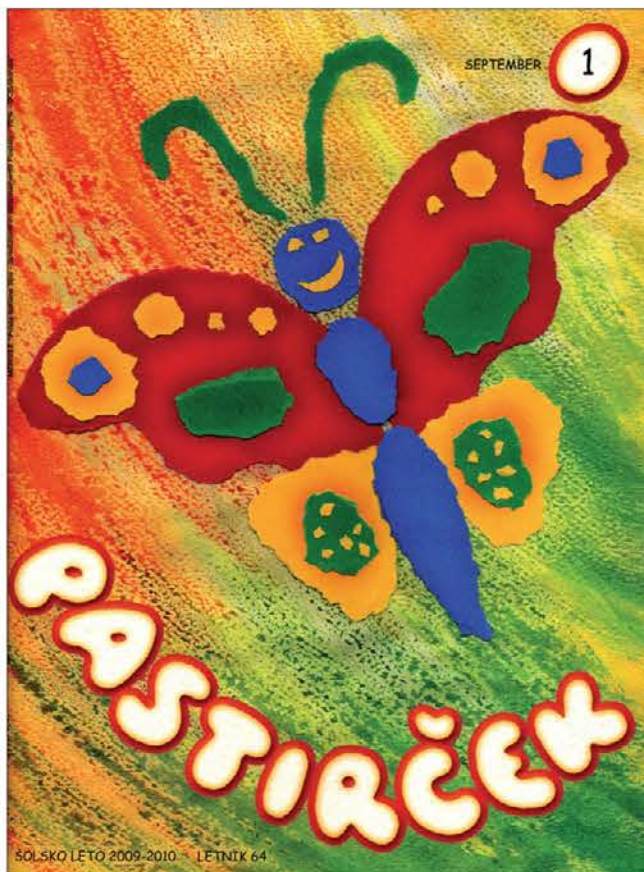
Prva številka Pastirčka

Dar otrokom in vsem, ki imajo otroško srce

Vrnil se je prijatelj! Začelo se je šolsko leto in v šolske klopi se je povrnil priljubljeni Pastirček, ki že 64 let zvesto spremlja slovenske, predvsem zamejske otroke skozi šolsko leto in jim preko rubrik nasipa draguljčke spoznanja in modrosti, da tudi ob teh zorijo in si pridobivajo vedno več koristnega na lepi, a s preizkušnjami posejani življenjski poti. Urednik Marijan Markežič, ki si iz leta v leto prizadeva, da bi bila otroška revija zmeraj bolj prikupna, zraven pa tudi nevsiljivo poučna, v septembrski številki z veseljem vabi male in velike bralce k sodelovanju, da bo Pastirček čim bolj živahen in zanimiv. Prva številka je med otroke poromala brezplačno, seveda v upanju, da bodo učenci postali zvesti Pastirčkovi naročniki in sodelavci. V isti sapi jim iz srca želi uspešno in pogumno šolsko leto. Da je Pastirček, ki ga izdaja Zadruga Goriška Mohorjeva, resnično prirasel otrokom k srcu, priča tudi 782 risbic, ki so se na njegovem uredništvu potegovala za naslovno stran letošnjega letnika. Prispela so iz naših šol, pa tudi iz Slovenije in celo drugih držav. Posebno pohvalo so si zaslužili učenci OŠ Ribičič-Širok, Ricmanje, OŠ J. Abram, Pevma, P. Voranc, Doberdob, ker so zelo skrbno izdelali likovna dela. Največ le-teh so poslali šolarji iz Špetra (98), Opčin (82), Gorice (72), Romjana (69) in s Proseka (56). Pastirček se seveda zahvaljuje tudi učiteljem, ki so navdušili otroke za vsakoletni natečaj. Po mnenju komisije je izmed vseh risbic bila najbolj sporočilna ta, ki bo krasila naslovnico, in sicer smejoči se metuljček pisanih

barv, ki leta na prav tako živahnem polju; narisal ga je Manuel Lupoli, petošolec OŠ Pevma. Drugo in tretjo nagrado si delita po dva učena, Emma Caligaris, 3. r. OŠ Špeter, in Julijan Devetak, 1. r. OŠ Vrh Sv. Mihaela, Lucia Ferrigno, 3. r. OŠ Romjan, in Matteo Gherasich, 5. r. OŠ Prosek. Pastirček obljublja, da bo med letom objavil čim več prispelih risbic. Kar precej jih bogati Pastirčkovo pošto, ki vsebuje najrazličnejše zapise, pa tudi tri velike fotografije, na katerih so udeleženci oddihali v koči sv. Jožefa v Žabnicah, Poletnega središča Srečanja v Zavodu sv. Družine v Gorici in pevskega tedna na Rebrci na avstrijskem Koroškem. Ob objavi fotografije in čestitki se Pastirčkovi prijatelji veselijo s Paolo Bertolini Grudina, ki je prejela priznanje za knjigo leta Book Award 2008 Catholic Press Association of the United States and Canada za ilustracije v knjigi The Easter Swallows (Velikonočne lastovke). Na straneh septembrske številke so že ustaljene rubrike, ki jih pripravljajo poznani sodelavci, pa še kaka novost. Ljubitelji pravljic bodo našli primerno branje v prispevku Marize Perat, Radovedna lisica, kdor ima rad mucke, pa bo

užival ob Lumpeku potepuhu Berte Golob. Kdor pa rad poje, bo zapel Septembrsko iste avtorice, na glasbo Dominika Krta, in škof Anton Martin Slomšek Janeza Bitenca. Dolg zapis je posvečen

tič izbirati med pazljivim in odgovornim ter nebrzdanim, nediscipliniranim kolesarjenjem. Občutke ob izbirah pa bodo izrazili bralci, ki bodo v prvi številki Pastirčka našli še knjižničarko med knjigami, rubriko Ministranti OK, razne uganke in zanke, dopolnjevanke pa tudi izštevanko – preštevanko izpod peresa Barbare Rustja, ki se tako vrača na Pastirčkove strani. Dve izmed teh je Pastirček namenil izdelovanju pastirčkov in ovčev za jaslice, saj december vendar ni več tako daleč! Tudi letos bo učence s svojimi spakedranami izžival Paček, ki že vabi na pravilno ubesedovanje svojih jezikovnih spak. Tudi malčki imajo v Pastirčku dovolj prostora, da izrazijo svoje risarske težnje. Danila Komjanc, zvesta in občutljiva oblikovalka strani za najmlajše, si je omislila pujska Bineta, ki bo malčke spodbujal k iskanju pravih besed in jih skupaj z drugimi ilustracijami iste avtorice vabil k barvanju. Stric Maks bo, po sugestijah Marijana Markežiča, vodil Pastirčkove prijatelje na odkrivanje bližnjih krajev naše lepe domovine. Tokrat je Pastirčka in Tjašo povabil na izlet k cerkvi Sv. Lovrenca na Postojnskem (1.019m). Prelistajte Pastirčka in se sami prepričajte, koliko lepega je v njem!

tič izbirati med pazljivim in odgovornim ter nebrzdanim, nediscipliniranim kolesarjenjem. Občutke ob izbirah pa bodo izrazili bralci, ki bodo v prvi številki Pastirčka našli še knjižničarko med knjigami, rubriko Ministranti OK, razne uganke in zanke, dopolnjevanke pa tudi izštevanko – preštevanko izpod peresa Barbare Rustja, ki se tako vrača na Pastirčkove strani. Dve izmed teh je Pastirček namenil izdelovanju pastirčkov in ovčev za jaslice, saj december vendar ni več tako daleč! Tudi letos bo učence s svojimi spakedranami izžival Paček, ki že vabi na pravilno ubesedovanje svojih jezikovnih spak. Tudi malčki imajo v Pastirčku dovolj prostora, da izrazijo svoje risarske težnje. Danila Komjanc, zvesta in občutljiva oblikovalka strani za najmlajše, si je omislila pujska Bineta, ki bo malčke spodbujal k iskanju pravih besed in jih skupaj z drugimi ilustracijami iste avtorice vabil k barvanju. Stric Maks bo, po sugestijah Marijana Markežiča, vodil Pastirčkove prijatelje na odkrivanje bližnjih krajev naše lepe domovine. Tokrat je Pastirčka in Tjašo povabil na izlet k cerkvi Sv. Lovrenca na Postojnskem (1.019m). Prelistajte Pastirčka in se sami prepričajte, koliko lepega je v njem!

tič izbirati med pazljivim in odgovornim ter nebrzdanim, nediscipliniranim kolesarjenjem. Občutke ob izbirah pa bodo izrazili bralci, ki bodo v prvi številki Pastirčka našli še knjižničarko med knjigami, rubriko Ministranti OK, razne uganke in zanke, dopolnjevanke pa tudi izštevanko – preštevanko izpod peresa Barbare Rustja, ki se tako vrača na Pastirčkove strani. Dve izmed teh je Pastirček namenil izdelovanju pastirčkov in ovčev za jaslice, saj december vendar ni več tako daleč! Tudi letos bo učence s svojimi spakedranami izžival Paček, ki že vabi na pravilno ubesedovanje svojih jezikovnih spak. Tudi malčki imajo v Pastirčku dovolj prostora, da izrazijo svoje risarske težnje. Danila Komjanc, zvesta in občutljiva oblikovalka strani za najmlajše, si je omislila pujska Bineta, ki bo malčke spodbujal k iskanju pravih besed in jih skupaj z drugimi ilustracijami iste avtorice vabil k barvanju. Stric Maks bo, po sugestijah Marijana Markežiča, vodil Pastirčkove prijatelje na odkrivanje bližnjih krajev naše lepe domovine. Tokrat je Pastirčka in Tjašo povabil na izlet k cerkvi Sv. Lovrenca na Postojnskem (1.019m). Prelistajte Pastirčka in se sami prepričajte, koliko lepega je v njem!

Iva Koršič

Objavljen je tudi seznam domnevnih izvajalcev poboja v Hudi jami pri Laškem

Roman Leljak odkriva podrobnosti poboja, ki razburja slovensko javnost

Roman Leljak, publicist in raziskovalec povojnih pobojev, ki so se zgodili v Sloveniji, je pri zasebni založbi Atilova knjiga v Radencih objavil novo delo z naslovom Teharske žive rane, Huda jama. V njem dokazuje, da so za pobjo v Hudi jami pri Laškem odgovorni izključno slovensko partizanstvo, tako imenovano narodnoosvobodilno gibanje in slovenska komunistična partija. V knjigi polemizira s tistimi, ki dokazujejo, da so omenjeni pobjo izvedle srske ali črnogorske partizanske enote, ki so se po drugi svetovni vojni gibale na območju Celja in okolice. Avtor je v delu objavil tudi seznam pripadnikov tistih enot slovenske divizije narodne obrambe, ki naj bi izvedli pobjo v Hudi jami. S tega seznama je živih še okoli 80 tedanjih borcev, med njimi je tudi nekdanji komandant enega od bataljonov, ki so ubijali, in domnevno živi na Goriškem. Roman Leljak meni, da je v Hu-

di jami bilo ubitih okoli 10.000 ljudi, v opuščene rudniške jaške pa so mnoge vrgli še žive. Med žrtvami naj bi bilo največ Slovencev. V knjigi opisuje pretresljivo usodo 15-letnega dekleta, ki ji je uspelo pobegniti iz Hude jame, toda na nesrečo se je zatekla k partizanu, ki ji je s kram-

vo oko". Uvod v knjigo Romana Leljaka je napisala publicistka in sociologinja Spomenka Hribar. Dala mu je naslov Bila sem v Hudi jami. Zapisala je tudi naslednje: "Na moje veliko presenečenje odkritje zločina v Barbara rovu ni odprlo nekaterih src. Tudi tis-

se odprli grozi, ki je bruhnila iz Barbara rova! Ni se jih dotaknilo do te mere, da bi se odzvali klicu zločina, ki kliče k premisleku in obžalovanju. Ni jih pripeljalo do roba, ko se človek zgrozi, obstane in si reče: To je pa preveč. Končajmo za božjo voljo to zgodbo, da ne bo morila še naših otrok. Ne, nasprotno, imam občutek, da se je še poglobilo opravičevanje teh povojnih zločinov, češ da so bili "napaka". Napaka je, recimo, zatipkana črka, napačen seštevček časa, napaka je lahko kar koli, kar je mogoče popraviti. Mrtvih pa ni mogoče obuditi. Likvidacija tisoč in tisoč ljudi, po vojni, brez sojenja, organizirana z vsoto potrebne logistiko, ne more biti napaka. To je bil zločin. To je bilo storjeno zavestno, hote. Imenovati te likvidacije za napako je simbolno ubijanje mrtvih, že desetletja mrtvih! To je svetoskrunstvo! Še vedno se vedejo, kot da so bogovi, kot da so na mesto Boga in ne (u) vidijo, da je mesto pobitih za vedno razprta rana, ki je nikoli ne bo mogoče zaceliti, ker mrtvih ni mogoče obuditi v življenje! Zgodovinar Jože Dežman je o Romanu Leljaku, piscu nove knjige o poboju v Hudi jami, dejal, da "je pri odpiranju povojnih grobišč in odkrivanju tedanjih zločinov, skupaj z nekaj sodelavci, storil veliko delo".

pom iztaknil oči in jo potem živo še enkrat vrgel v jama. Pravi, "deklet zdaj živi v Buenos Airesu in pred dvema letoma sem se pogovarjal z njo. Slepca je na le-

tih ne, ki bi bili prvi moralno poklicani, da resnično, brez olepšav in opravičevanj obsodijo te zločine. Ali vsaj povedo, kar vedo. Ni jih streljalo, niso

Kratke

Mej-ni festival NETA / Na sporedu deset gledaliških predstav

Od 17. septembra do 10. oktobra bo v Kopru, Piranu, Trstu in Novi Gorici potekal Mednarodni gledališki festival Neta (Nova evropska teatarska akcija) 2009. Vzklil je iz sodelovanja med Primorskim poletnim festivalom, Slovenskim stalnim gledališčem Trst in Slovenskim narodnim gledališčem Nova Gorica. Po izboru selektorjev, Primoža Beblerja in Marka Sosiča, bodo festivalski dnevi prikazali predstave iz sodobne gledališke produkcije vzhodne Evrope. Gledalcem bo festival ponudil deset različnih gledaliških predstav, ki jih bodo uprizorile gledališke skupine iz Srbije, Črne gore Bosne in Hercegovine, Makedonije, Romunije, Rusije, Italije in Slovenije. Prva predstava bo 17. septembra, ko bo v Kopru (Libertas) Narodno pozorišče iz Beograda prikazalo delo Derviš in smrt v režiji Egona Savina; 18. 9. bo v istem kraju predstava Užitek Mirze Fehimoviča, v izvedbi gledališča Beogradsko dramsko pozorišče. Ponovitev bo v Tartinijevem gledališču v Piranu 20. 9. V Kopru (Libertas) bo v sredo, 30. 9., predstava Sedem na en mah (Teatrul National iz Bukarešte). V Tartinijevem gledališču v Piranu bo 19. 9. Na sporedu predstava Čefurji raus!, ki je nastala v koprodukciji Dejmo stisnt teatra, Gledališča Glej in Zavoda No history. Ponovitev bo v SNG Nova Gorica 11. 10. V Kulturnem domu v Trstu bodo predstave Sen kresne noči (Črnogorsko narodno pozorišče, Podgorica), 1. 10.; Ljubimec (Teatr imeni V. F. Komissarževskoj (Sankt Peterburg) 2. 10.; Mortal combine (Narodno pozorišče Sarajevo), 3. 10.; Neskončni šteti dnevi (SNG Nova Gorica), 10. 10. V Kulturnem centru Mostovna v Novi Gorici pa si bodo gledalci ogledali predstavi Druga stran (Mal dramski teatar od Bitola), v SNG Nova Gorica pa 9. 10. Zaljubljeni v smrt (SSG Trst – Novi ZATO, Ptuj). / IK

Stolnica sv. Justa v Trstu / Glasbeni september

V tržaški stolnici je september že 32. leto zapored mesec orgelske glasbe. Niz ponedeljkovih koncertov "Glasbeni september" je namreč solidna tradicija, ki se vsako leto obnavlja s sodelovanjem priznanih glasbenikov in že nekaj let tudi s širitvijo pobude v slovensko in hrvaško Istro pod skupnim naslovom "Orgelske poti v Trstu in v Istri". Župnija svetega Justa, delno odborništvo za kulturo in Občina Trst, predvsem pa umetniški vodja Marco Sofianopulo, bodo letos priredili trinajst koncertov, od katerih pet v dolgoletnem okviru tržaške stolnice. Štirje koncerti bodo oktobra meseca nadaljevali niz v cerkvi Nostra Signora di Sion v povezavi s tridesetletnico kulturnega društva Studium Fidei, z ostalimi pa bodo tržaški pevci in organist Roberto Brisotto obiskali istrsko publiko s koncerti v Hrvatinih, Umagu, Bujah in Grozjanju. Koncert z orkestrom Busoni in solisti je odprl celotni niz, na katerem so se od 8. septembra zvrstili organisti Giovanni Feltrin, Francois Espinasse (Francija), Sandro Carnelos in Andreas Liebig (Nemčija). Oktobrski podaljšek se bo pričel z večkrat nagrajenim italijanskim organistom Robertom Antonellom. Na prvem koncertu bodo orgle zaigrale v duu s trobento Renata Panteja, od 11. oktobra pa v kombinaciji z ženskim stolnim zborom Cappella civica, s saksofonistom Massimilianom Donninellijem in s pozavnistom Erikom Žerjalom. 12. septembra pa je tržaška sopranistka Tamara Stanese zapela v bujski župnijski cerkvi. / PAL

MePZ Hrast v živo po TV SLO 1

V sklopu 30. Kogojevih dnevov, glasbene prireditve, ki pomembno oblikuje primorski in slovenski kulturni življenj, bo v nedeljo, 20. septembra, nastopil tudi MePZ Hrast iz Doberdoba. Doberdobci bodo peli na Sv. Gori pri maši ob 10. uri, ki jo bo daroval koprski škof Metod Pirihi. Pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča bodo doberdobski pevci predstavili Mašo na čast sv. Martina, ki jo je uglasbil domači skladatelj Štefan Mauri in ki so jo Doberdobci predstavili že v Sombotlju na Madžarskem (rojstni

kraj svetega Martina) ter v Toursu (kraj, kjer je svetnik pokopan). Po maši bo MePZ Hrast oblikoval še krajši koncert, v katerem bo predstavil krajši izsek iz sakralne polifonije 20. stoletja. Celotno mašo in koncert bo v živo prenašala TV Slo 1 v nedeljo, 20. septembra, ob 10.00. Dogodek bo oblikoval tudi solist Zdravko Perger s kantato o sv. Martinu, Meč, ki deli (napisal jo je prav tako Štefan Mauri). Za instrumentalno spremljavo bosta poskrbela violinist Marko Kodolja in organist Gregor Klančič.

S 1. strani

Vsakoletna tragedija...

Po posegu novega umetniškega vodje Primoža Bemberja, ki je postavil pod vprašaj razvejanje in že načrtovano sodelovanje SSG s sorodnimi ustanovami v Sloveniji ter nastop SSG na Borštnikovem srečanju, je ravnatelj Tomaž Ban temeljito predstavil finančno podobo gledališča na podlagi bilance zadnjih devetih let. Razloge za krizo, ki se pojavlja s ciklično točnostjo, gre iskati v pomanjkljivih prejemkih. Ban je poudaril, da se skupni stroški zadnjih let sukajo okrog 2 milijonov evrov. SSG namreč bolj ali manj redno

pa so sredstva, ki jih SSG prejema od občine Trst, ki je leta 2001 slovenskemu tržaškemu gledališču namenila okoli 60.000 evrov, lani pa samo pet tisoč evrov, "kar zadostuje zgolj za čistila in toaletni papir", je pikro komentiral Ban, ki je nato analiziral še položaj deželnih prispevkov. "Dežela FJK je namreč doslej nudila gledališču le izredne prispevke iz svojega premoženjskega sklada". V preteklih letih je ta vsota znašala 50.000 evrov, lani pa so jo dvignili na 250.000 evrov. "To pa niso redni prispevki. SSG je zato edino stalno gledališče na

primanjkljaj SSG tako vedno okoli 400.000 evrov. To je namreč vsota, ki jo gledališče

devajo primanjkljaj v višini 800.000 evrov! Na dolgi tiskovni konferenci je v podporo gledališča spregovoril še predsednik komisije Borštnikovega srečanja Tone Partljič, ki je kritično ocenil prizadevanja slovenske politike do gledališke dejavnosti zamejskih Slovencev.

sprejete na srečanju med vodstvom SSG in predstavniki krovnih organizacij. "SSO in SKGZ bosta morali obvestiti politiko o dogajanju v zvezi s SSG. V kratkem nameravamo neposredno stopiti v stik z italijansko vlado, prav tako načrtujemo srečanje s predsednikom slovenske vlade Boru-

dališča, čeprav gre za premoženjski sklad, ki ni direktno uporaben. "Poleg tega je Dežela namenila večletni prispevek v višini 165.000 evrov za kritje starih izgub. Tega nakazuje direktno tržaški Občini in delno neki banki. Ne more se obravnnavati kot deželno financiranje prispe-

Foto IG

Prizor iz predstave Hči zraka v režiji Janusza Kice

prejema okoli 400.000 evrov od italijanskega vsedravnega sklada za gledališča Fus in približno 450.000 evrov od Sklada za slovensko manjšino. Bolj neredna

deželnem ozemlju, katerega financiranje ni vključeno v poglavje financiranja deželnih stalnih gledališč". Če se torej odštejejo izredni prispevki, je letni

pričakuje od javnih uprav: slednje pa se svojim obveznostim izmikajo. Leto 2009 bo namreč za SSG katastrofalno, saj zaradi sedanjega trenda predvi-

še več: včasih se mu celo zdi, da sta se prejšnji sistem in prejšnja država bolj zanimala za slovenske manjšine, kot se zdajšnja samostojna Slovenija. Predsednica Združenja dramskih umetnikov Slovenije Alenka Pirjevec pa je poudarila dolžnost "pritiska" na slovensko državno vodstvo, da pride do slovensko-italijanskega sporazuma o delovanju SSG. Ace Mermolja, tržaški pokrajinski predsednik SKGZ in član skupščine gledališča, pa je opozoril, da "problem statuta ne odvezuje krajevnih uprav, da opravijo svojo dolžnost. Dežela FJK in tržaška občina ne prispevata SSG istih finančnih sredstev, ki jih namenjata drugim gledališkim ustanovam italijanskega jezika: to je po mojem mnenju diskriminatorno ravnanje". Predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka pa je navzoče seznanil z odločitvami, ki so bile

tom Pahorjem, ki se bo 18. septembra v Rimu srečal z italijanskim premierjem Silviom Berlusconiem". Štoka je zagotovil, da sta krovni organizaciji tudi že odprli potrebne kanale, da bi se v kratkem sestali še s predsednikom deželne vlade FJK Renzom Tondom in tržaškim županom Robertom Dipiazza. Razdalja med stališči v zvezi s finančnimi prispevki se je po izjavah javnih ustanov še bolj povečala. SSG namreč opozarja, da je treba iz skupnega poročila treh javnih ustanov izluščiti nekaj netočnosti. "V deželnem proračunu bi zaman iskali prispevek za Slovensko stalno gledališče v poglavju, iz katerega se financirajo ostala gledališča in gledališke dejavnosti". SSG prejema prispevek 250.000 evrov v obliki dotacijskega sklada. To je edini prispevek iz deželnih blagajn, ki nekako financira dejavnost gle-

vek, ki ga gledališče prejema od sklada za manjšinske dejavnosti, iz državnega zaščitnega zakona, od katerega SSG prejema delež 9,56%". Vodstvo in Upravni svet gledališča - beremo v komunikaciji - nista pristojna za spremembo statuta, o tem se morajo izreči člani na skupščini. Kljub temu je vodstvo predlagalo nekaj sprememb in začelo zbirati predloge, ki so jih dali člani. Tržaška Občina in tržaška Pokrajina sta pred kratkim posredovali nekaj predlogov, Dežela se še ni izrekla. Še ni prišlo do realnega soočanja med vsemi člani, kjer bi se preverjali in izbirali razni predlogi, tudi tisti, ki prihajajo s strani Upravnega sveta samega. Tako soočanje, za katerega je dalo pobudo tudi Ministrstvo za kulturo, je več kot nujno v sedanjem kriznem stanju Slovenskega stalnega gledališča.

Komentar

11. september in religija

11. september bo ostal večni pomnik v zgodovini zahodne civilizacije. Novicam, ki so ta dan obkrožile svet, ni bilo mogoče verjeti. Dve od ugrabljenih letal sta drugo za drugim trčeli v dvojčka Svetovnega trgovskega centra v New Yorku, ki sta se v dveh urah porušila in pogorela do tal. Tretje letalo je padlo na Pentagon, četrto od ugrabljenih letal pa na polje v Pensilvaniji. V terorističnih napadih je ta dan umrlo skoraj 3000 nič hudega slutečih ljudi.

Cilj napadov je bil zrušiti simbole ekonomske in vojaške moči zahoda. Nedvomno so teroristi svoj načrt uresničili. Med ljudi so zasejali strah, teror. V zavetju Pentagona in Svetovnega trgovskega centra se je ameriški državljani počutil varnega in ekonomsko močnega. Odslej mu je bilo jasno, da mu varnosti in ekonomske moči ne more nihče jamčiti vnaprej; da je vedno v nevarnosti in je njegovo življenje krhko. Strah je zajel domala vse razvite zahodne države.

Tega strahu pa ne smemo videti zgolj kot strah. V rokah terorizma je strah orodje, s katerim hoče terorist vladati in usmerjati politiko. Tu postane strah orožje, sredstvo strahovladja. Vidimo, kako so se v stoletjih spremenile tudi tehnike bojevanja, od srednjeveških viteških dvobojev do danes prevladujočega terorizma. V preteklosti so se vojske postavile ena nasproti drugi; svojo moč so merile na frontah v medsebojnem soočenju; v boju so sodelovali boja zmorni vojske. Terorizem pa pomeni popoln preobrat v oblikah vojskovanja. Napadalec ostaja skrit, neprepoznaven. Nastopi takrat in tam, ko ga

najmanj pričakujejo, in zaseje strah. Tarče ne izbira; udari kamorkoli, tudi po najšibkejših in nedolžnih. S tem ruši najbolj osnovno zaupanje, ki ga ima človek vase in do okolice. Če že lahko govorimo o etiki vojskovanja, lahko rečemo, da terorist ne pozna nobene etike vojskovanja. Še malo mu ni mar, če za posledicami njegove akcije umrejo tisoči nedolžnih žrtev. Človeškost se tu sprevača v najbolj barbarske oblike nečlovečnosti.

Dodajmo pripombo. Povojni poboji, ki jim sedaj vestni in do svojega poklica odgovorni zgodovinarji in raziskovalci prihajajo na sled, niso bili nič drugega kakor takšna skrajna oblika terorizma. O nobenem osvobodilnem boju ni mogoče govoriti. Šlo je za najbolj skrajne oblike strahovladja, ki med žrtvami ni izbiralo, ki niti ni poznalo imen svojih žrtev in se ni spraševalo "kriv - nekriv"? Razlika med povojnim komunističnim in skrajnim islamskim terorizmom je bila le v stopnji krutosti. Komunistični terorizem je svoje žrtve žive zapiral v črne rudniške jaške in jih pustil umirati dneve in dneve. Pa tudi po številu svojih žrtev je nepriemerljiv z islamskim terorizmom. A vrnimo se nazaj k 11. septembru. Že pred 11. septembrom so analitiki opozarjali, da bo globa-

lizacija pripeljala do trka civilizacij. Na istem odru naj bi se znašle civilizacije z različnimi, celo nasprotnimi si vrednotami, kar bi imelo za posledico oster boj. Tu so predvsem mislili na trk med islamom in zahodno civilizacijo. 11. september dokazuje, da je do trka res prišlo. Sledili so povratni ukrepi ameriške vojske v islamskih državah. Po dolgih letih merjenja vojaške moči da-

11. september je prinesel drugačne poglede. Analitiki so postali pozorni na vlogo religije v medkulturnih odnosih. Začeli so ugotavljati dvojice. Za napetost med civilizacijami ni krivo dejstvo, da imajo različne kulture različne vrednote. Za spopade je krivo dejstvo, da kulture posvečajo premajhno pozornost vrednotam. Med najpomembnejšimi vrednotami vsake kulture je prav religija. Religija ima zelo pozitivno vlogo, če o njej govorimo, razmišljamo, ji damo mesto v javnem življenju in možnost, da se izrazi v vsej svoji pozitivnosti.

gativen. Razdiralen je postal v rokah skrajnežev, ki ne dovolijo, da bi islam postal stvar javnih razprav. Isto se dogaja v krščanskem svetu. Kjer je krščanstvo potisnjeno v geto, obstaja nevarnost, da se spremeni v fundamentalizem, ki bo slej ko prej začel delovati negativno. Zato je nadvse pomembno, da vsaka družba pozitivno - ne odklonilno! - sprejme religijo svojega okolja kot enakovrednega sogovornika, od katerega se je mogoče marsikaj naučiti, s tem pa dati tudi religiji možnost, da zori in v sebi odkriva pozitivne potencialne.

ne more shoditi in zadihati. Zato zahodne sekularne družbe tonejo v vedno večjo civilizacijsko krizo.

Tega se čedalje bolj zaveda tudi politika. Med državami, ki so prednjačile v izključevanju religije iz javnega življenja, sta bili seveda nekdanja Sovjetska zveza, na Zahodu pa Francija. Obe danes doživljata globoke spremembe. Rusija je že sprejela sklep, da letos uvede v 12.000 šol versko vzgojo. Otroci se bodo lahko udeležili pouka o pravoslavlju, judovstvu, islamu ali budizmu. Po dveh stoletjih izrazitega izključevanja religije iz družbe je tudi francoska politika naredila velik preobrat. Predsednik Sarkozy močno poudarja idejo pozitivne laičnosti. Pred očmi ima politiko, ki mora vključevati vse pozitivne družbene dejavnike. Čim bolj je politika odprta do vseh pozitivnih pobud, tem bolj lahko dosega svoj cilj, tj. uspešno gospodarstvo in zadovoljstvo državljanov.

Politiko razume kot servis, ki je v službi vseh državljanov, in ne kot mehanizem, ki bi državljanke discipliniral ter jih delil na dobre in slabe. In če pogledamo še onkraj oceanov: ameriški predsednik je v preteklih dneh povabil katoliške dobrodelne ustanove, naj še bolj priskočijo na pomoč s svojimi karitativnimi dejavnostmi. To nikakor ne pomeni, da je država slabotna, ampak da poskuša vključiti in znotraj javnega prostora narediti prostor za vse, ki lahko k skupni blaginji prispevajo nekaj dobrega. Iz Avstralije pa poročajo, da so v eni od provinc policajem razdelili manjša Sveta pisma, ki jih bodo spremljala pri njihovem delu. Pri težkem delu, ki je tudi duhovno - ne le fizično in psihološko - nadvse zahtevno, potrebuje policaj duhovno podporo.

Med najpomembnejšimi spreobrnjenici 11. septembra je bil nemški filozof Jürgen Habermas. Habermas je zagovarjal idejo o tem, da je religija nekaj privatnega in nikakor ne sodi v javni prostor. Po 11. septembru je svoje mnenje korenito spremenil. Uvidel je, da izrivanje religije iz javnega prostora vodi v religijski fundamentalizem. Po drugi strani pa s tem družba sama sebi žaga vejo, na kateri sedi. Religije družbo bogatijo z duhovnostjo in moralnimi vrednotami, ljudi spodbujajo k iskanju idealov in k žrtvo-

Nasprotno pa, če jo družba potisne na obrobje, jo zanemari, o njej ne govori in ne razmišlja, lahko začne religija delovati zelo negativno in celo razdiralno. To - in nič drugega - se je pokazalo v primeru islamskega fundamentalizma. Islam sam po sebi ni ne-

ves napetost med islamom in Zahodom ni nič manjša. Vojaški ukrepi rešitve niso prinesli. Tu se vidi, kako prav je imel papež Janez Pavel II., ki je ameriško politiko rotill, naj na teroristične akcije ne odgovarja z vojaško močjo.

Kratki

Drugi Oratorij v Slomškovem domu v Sv. Križu pri Trstu

Drugi letošnji oratorij, ki smo ga Šolske sestre de Notre Dame organizirale od ponedeljka, 17., do petka, 21. avgusta, je tudi zelo lepo uspel. Udeležilo se ga je 20 otrok. Imeli smo dobro usposobljene animatorje: 3 iz Sodražice in 2 iz Ljubljane, ki sta bila pri nas že za prvi oratorij, ki smo ga imeli od 13. do 17. julija. In še nekaj domačink.

Otrokom smo nudili veliko praktičnega in duhovnega programa. Vrstili so se petje, molitev, igre, delavnice. Zelo so se zabavali z vodnimi igrami in bazenom.

Glavna tema letošnjega oratorija je bila spoznavati sv. Frančiška Asiškega, zato je animatorka Anka že za prvi oratorij naslikala na platno sv. Frančiška s pripisom "Oratorij 2009" "Sveti Križ pri Trstu", kar nam je služilo za zastavo, ki smo jo med obema oratorijema obesili vsak dan na vidno mesto. Otroci so spoznavali kreposti sv. Frančiška in možnosti, kako naj ga posnemamo.

Tudi s hrano so bili zelo zadovoljni. Zadnji dan smo predstavili staršem nekaj tega, kar smo naredili in se naučili. Zapeli smo jim nekaj pesmi in jim ob navdušenih otroških pripovedih predstavili delo celotnega oratorijskega tedna, kar so starši nagradili z velikim aplavzom. Na ogled so bili tudi otroški izdelki, ki so jih potem z veseljem nesli domov. Izrazili so željo, da bi se drugo leto zopet srečali in da bi tudi med šolskim letom organizirali vsaj enodnevna srečanja z duhovnim praktičnim programom.

Slomškovo dom se je zopet izkazal kot zelo primeren kraj za oratorij. / S. Angelina Šterbenc

Gledališče La Contrada / Predstavitve nove sezone

Zvestoba lastnemu poslanstvu, želja po inovaciji in običajna domačnost prijaznega vzdušja, ki zaznamuje tržaško stalno, zasebno gledališče La Contrada, sestavljajo formulo nove sezone, ki jo predsednica Livia Amabilino in njeni sodelavci z optimizmom začnejo v delno prenovljeni dvorani.

Tema identitete bo vezna nit programa, ki se bo po tradiciji pričel z

noviteto v tržaškem narečju, komedijo o moči žensk Remitur! Ženske v parlamentu Uga Vicica in Francesca Macedonia. Sledile bodo ponovitve zanimive in bistroumne predstave Kapetan Odisej po besedilu večstranskega umetnika Alberta Savinia (brat bolj znanega slikarja Giorgia de Chirica), ki jo je tržaško gledališče predstavilo na letošnjem gledališkem Bienalu v Benetkah. V koprodukciji sta nastali tudi predstavi Zaton beneškega dramatika Renata Simonija v režiji Damiana Michieletta in predstava o Italijanih ob obletnici zedinjenja države, katere bosta protagonisti Maurizio Micheli in Tullio Solenghi. Med znanimi imeni italijanske gledališke in televizijske scene bosta tudi Loretta Goggi in Teo Teocoli z nastopom v dveh samostojnih svojih. Priznani igralec, osemdesetletni Paolo Poli pa bo režiser in izvajalec priredbe pesnitve Abecedniki Goffreda Pariseja. Priestleyeva kriminalka Inšpektor na obisku, Obrt gospe Warren Georgea Bernarda Shawa, Domači oranžni vrt Neila Simona, Amadova eksočna freska Dona Flor in Stanovanje Billyja Wilderja so ostali naslovi na programu, ki je obiskovalcem Contrade tudi tokrat napisan na kožo. Izven abonmaja bo gledališče uprizorilo krstno izvedbo priredbe romana tržaškega pisatelja Pina Rovereda Ljubobitje in diptih dramskih del Itala Sveva. / PAL

Po sproščujočem poletju se velik del zamejske mladine spet vrača za šolske klopi, s šolskimi obveznostmi pa se vračajo tudi popoldanske aktivnosti. Tudi organizaciji Slovenski kulturni klub (SKK) in Mladi v odkrivanju skupnih poti (MOSP) odpirata novo sezono celoletnih krožkov, ki višješolski mladini nudijo možnost, da razvijajo svoje talente, dajo duška svojemu ustvarjalnemu čutu in se pri tem zabavajo v družbi vrstnikov.

Pod okriljem društev MOSP in SKK že vrsto let delujejo uspešne gledališke, plesne in likovne skupine, ki vsako leto vabijo medse tudi nove navdušence, program pa se iz leta v leto prenavlja in posodablja. Prav zaradi tega so se mentorji teh skupin letos odločili, da bodo sestavili nove skupine, h katerim so vabljeni vsi mladi višješolci, ki bi se radi preizkusili v gledaliških igrah, plesu in likovni umetnosti.

Naša šola ima točno določeno specifiko, čeprav je hkrati tudi italijanska in državna. Od slovenske šole ne gre nikakor zahtevati, da to svojo specifiko spremeni, treba pa je zanj poiskati nove in prave pristope, da bo kos novi šolski populaciji, ki se je v zadnjih letih močno spremenila.

S temi besedami je koordinatorka šolske komisije pri Svetu slovenskih organizacij Jelka Cvelbar povzela srčiko srečanja, ki ga je SSO priredil v četrtek, 10. septembra, v dvorani Tessitori v Trstu, da bi poglobil vprašanje financiranja slovenskega šolstva v Italiji.

Moderator simpozija, predsednik SSO Drago Štoka, je v uvodnem pozdravu poudaril, "da nekateri zakoni, zlasti zaščitni zakon iz leta 2001, pa tudi tisti, ki ga je prevzela dežela, predvidevajo in krijejo velike finančne virov, namenjene šoli s slovenskim učnim jezikom. Žal pa do vseh šol ne more priti". Namen srečanja je bil torej razumeti, kje tičijo ovire, ki onemogočajo slovenski šoli, da bi njej zakonsko namenjene fondne lahko izkoristila in izboljšala svoj položaj, ponudbo in ne nazadnje tudi obstoj.

Vodja šolskega urada, prof. Tomaž Simič, je v svojem posegu odgovoril Petru Černicu, članu odbora SSO, in Liviju Semoliču (SKGZ), ki sta se med drugim spraševala, zakaj ni mogoče koristiti letne vsote 450 tisoč evrov, ki jih zakon št. 38 namenja slovenski šoli. "Denar je namreč namenjen osebju Urada za slovenske šole, ki ga doslej – zaradi preobremenjenosti rimskih funkcionarjev – še ni bilo mogoče

sestaviti", je trpko dejal prof. Simič in pojasnil, da deželni šolski urad deluje še na podlagi zakona Belci / Skerk iz leta 1973. "Ministrstvo smo prosili, da bi v pričakovanju razpisa lahko denar namenili našim šolam za njihove potrebe, ampak odgovor je bil negativen. Glavnina neizkoriščene vsote se zato vsako leto povrne v državne blagajne".

V razpravo so posegle še dolinska županja in ravnateljica NSŠ Gre-

glavne težave zamejskega šolstva so namreč še prej kot finančne ravno birokratske narave. Za nekdanjo didaktično ravnateljico Stanko Čuk je nedopustno, da po devetih letih še ni prišlo do razpisa natečaja za ustanovitev kadra Slovenskega deželnega šolskega urada. Vprašala se je tudi, kako bi bilo mogoče spremeniti namembnost visoke vsote (okrog 250 tisoč evrov), ki jo ministrstvo uporablja za prevajanje učbenikov

izračunal, da bi se potemtakem slovensko osebje zmanjšalo za okrog 80 delovnih mest ("Letos smo na našem ravnateljstvu izgubili vsaj 4 oz. 5 oseb"!)). Začetek problemov italijanskega šolskega sistema je namreč v novem sistemu, ki je uvedel t. i. avtonomijo šol in naložil ravnateljem na ramena povsem nove in številne obveznosti. Marijan Kravos in Peter Černic sta soglasno zavrnila, da na podlagi sistema projektivnih skladov tr-

Tomaž Simič, Peter Černic, Drago Štoka in Jelka Cvelbar (foto IG)

gorič Fulvia Premolin, ki je poudarila, da je dobro delovanje današnje slovenske šole odvisno zlasti od prizadevanja šolskega kadra, Mirjam Mikol, ki je podčrtala pomen podaljšane bivanja v šoli ter problem pomanjkanja slovenskih rekreativcev, in ravnateljica liceja Prešeren Loredana Guštin, ki se je spraševala o usodi svetoivanskega Narodnega doma in o njegovi možni namembnosti za potrebe slovenskega šolskega pola (odgovor Draga Štoke je bil dokaj negativen, češ da je zadeva popolnoma ustavljena, deželni denar za obnovo svetoivanskega objekta se je v letih izgubil).

za potrebe slovenske šole. "Potreba po slovenskih učbenikih je še prisotna, sicer pa je manjša kot nekoč. Letos smo del teh sredstev že porazdelili našim šolam", je dejal Simič, ki je obenem poudaril neprecenljivo pomoč, ki jo Republika Slovenija namenja zamejski šolski mreži.

Ravnatelj Marijan Kravos je v svojem posegu odgovoril predsedniku Štoki, ki se je spraševal, kako bo reforma ministrice Gelmini učinkovala na prihodnost slovenske šole. "V Gelminijevo reformo je vpet ves šolski sistem v Italiji in navsezadnje učinkuje na ponudbo vsake šole", je dejal Kravos in

prijo zlasti šole z manjšim številom dijakov, kot so naše; Julijan Čavdek pa je poudaril potrebo po večji povezanosti obmejnih šol.

Razprava, na katero so pisno sporočili poslali še senatorka Tamara Blažina, deželni svetnik SSK Igor Gabrovec in pokrajinski odbornik Marko Marinčič, je pokazala potrebo po čim večji ukoreninjenosti šole v tkivu, kateremu pripada in katerega je namreč tudi izraz, kljub temu da se časi in šolska populacija spreminjajo. Potrebna je tudi večja naveza med krovnimi organizacijama in slovensko zamejsko šolsko mrežo.

Igor Gregori

POGOVOR Bogdan Kralj

Glasbena matica ob začetku novega šolskega leta...

Začetkom šolskega leta se začne tudi redno delovanje Šole Glasbene matice na vseh sedežih in podružnicah v naši deželi. Letošnja didaktična ponudba bo še bogatejša in bo odražala velik posluš za težnje in potrebe teritorija ter za najmlajše učence, kot nam je pojasnil ravnatelj Bogdan Kralj:

"Po več letih diskusije in poskusov, da bi najmlajšim omogočili prvi stik z glasbo, bomo v letošnjem šolskem letu uvedli redni tečaj Prvi koraki v svet glasbe, ki ga bo vodilo strokovno usposobljeno osebje. Namenjen je 2. in 3. letniku vrta in bo potekal enkrat tedensko. Za naslednjo starostno stopnjo pa smo si zamislili tečaj, ki predstavlja pravo revolucijo v stroju glasbenega pouka. Uvedli bomo namreč skupinsko pripravo na instrumentalni pouk za otroke, ki so začeli študij instrumenta ali komaj razmišljajo o tem. Osnovnošolci bodo namreč lahko obiskovali tečaj vzporedno z individualnim štu-

dijem glasbila ali ga bodo izkoristili kot uvod. Novost je v tem, da se komplementarni študij teorije začne pri 10. letu starosti, kar po-

Foto JMP

meni, da bomo ponujali osnove glasbene teorije od začetka in obisk tečaja bo obveznega značaja".

Novosti bodo verjetno zavedale tudi didaktično ponudbo za

nekoliko starejše učence.

Glade na potrebe teritorija in v pogovorih z vodstvom Zveze slovenskih kulturnih društev smo

začutili pomanjkanje tečajev za usposabljanje zborovodij, zato se bo z letošnjim šolskim letom ponovno pojavila v naših učilnicah zborovodska šola, ki jo bo vodil in koordiniral priznani strokovnjak Adi Danev. To sodelovanje nam je takoj sugeriralo tudi dodatni tečaj oz. dopolnilo k solopjevskemu oddelku, ki je v zadnjih letih zaživel predvsem po zaslugi prof. Eleonore Jankovič. Letos bi mu dali še večji zagon z uvedbo visokih tečajev z Adijem Danevom, ki bi bili namenjeni bolj izkušenim učencem iz šole in izven nje.

Predvidevate kakšno novost tudi na instrumentalnem področju?

Orgle so edini instrument, ki ga

na šoli nismo nikoli imeli. Zato se nam je zdelo primerno, da ustanovimo tudi šolo za organizacijo, ki bo delovala na dveh nivojih, saj jo bodo lahko obiskovali tako začetniki kot glasbeniki, ki imajo znanje iz klavirske igre.

S kakšnimi vtisi in pričakovanji se začneja šolsko leto, ki bo do decembra še zmeraj spadalo v praznično obdobje stoletnice delovanja?

K sreči nismo v tej prvi fazi občutili posledic splošne ekonomske krize. Število vpisov je namreč konstantno in upamo, da se bo povečalo. V tem mesecu ponujamo namreč brezplačne poskusne lekcije kateregakoli glasbila, ki naj bi kot običajno predstavljale pomoč pri odločitvi.

Šolsko leto začnemo z optimizmom tudi zaradi nadaljevanja praznovanj ob stoletnici. Nadaljevali bomo s predstavitvami naše delovanje po šolah, na koncertnem področju pa bomo že v tem mesecu imeli dva koncerta, ki spadata v sklop sodelovanj s Pokrajino. V načrtu imamo še jubilejno razstavo, dokumentarni film in osrednjo proslavo, s katero bodo orkester, zbori in solisti šole sklenili vrsto prireditev na začetku meseca decembra.

PAL

MOSP IN SKK V petek, 18. t.m., prvi sestanek

Vabilo na celoletna popoldanska srečanja

Poleg že obstoječe gledališke skupine MOSP in njene mlajše sestre SKK bo letos nastala nova gledališka skupina, namenjena mladim med 14. in 16. letom starosti. Gledališko skupino SKK, ki vabi v svojo sredo tudi nove člane, viš-

ješolce med 17. in 18. letom starosti, bo vodila večletna članica gledališkega krožka Helena Pertot s pomočjo izkušene mentorice Lučke Susič, nova skupina pa bo zaupana prav tako večletni članici gledališke skupine Patriziji Jurincic.

Mladim, ki pa se raje izražajo s plesom, bo namenjena skupina sodobnega plesa, ki bo prav tako delovala pod okriljem že obstoječe plesne skupine MOSP, obe pa bo vodila plesalka in koreografinja Raffaella Petronio. Tudi likovni tečaj je bil v preteklih letih zelo dobro obiskan, zaradi česar sta se organizaciji odločili, da v svojo skupino povabita nove člane, ki radi rišejo in slikajo v dobri družbi in se pri tem marsičesa

naučijo. Ponudba je torej tudi letos dokaj pestra. Kdorkoli bi se rad pridružil kateri izmed skupin, je toplo vabljen, da se udeleži prvega sestanka v letošnji sezoni, ki bo v petek, 18. septembra, ob 15. uri v prostorih Peterlinove dvorane, ul. Donizetti 3. Za vse dodatne informacije pa se lahko obrnete na telefonsko številko 3452669860 ali e-mail naslov mosp-skk@hotmail.it.

Patrizia Jurincic

SSO Slovo od škofa Ravignanija

Besede, ki so izboljšale medetnične odnose

Delegacija Sveta slovenskih organizacij je v petek, 11. septembra, obiskala škofa in apostolskega administratorja tržaške škofije msgr. Evgena Ravignanija, da bi se mu ob koncu njegovega škofovanja zahvalila za delo in prizadevnost ter ljubezen, ki jo je izkazoval do slovenskih vernikov in slovenske narodne skupnosti nasploh.

Škofa Ravignanija, ki odhaja v zaslužni pokoj, bo 4. oktobra nadomestil msgr. Crepaldi. "Upamo, da bo vaš naslednik nadaljeval po poti, ki jo je svojčas začel msgr. Lovrenc Bellomi in na kateri ste vi pogumno nadaljevali", je uvodoma dejal deželni predsednik SSO Drago Štoka. "Vedno smo občudovali suverenost, s katero ste znali v tako kočljivem okolju, kakršno je tržaško, spregovoriti o nekdanjem trpljenju vseh etničnih komponent ter o potrebi po priznanju lastnih grehov. Vaše besede o enakopravnosti so pripomogle k izboljšanju medetničnih odnosov v mestu".

Igor Švab, tržaški pokrajinski predsednik SSO, se je škofu Ravignaniju zahvalil za prizadevanje, s katerim je sledil zlasti zaskrbljujoči tematiki pomanjkanja slo-

venskih duhovnikov in vprašanja Marijinih domov v Trstu. Giorgio Banchig z Videmskega pa je poudaril, da se tudi Beneški Slovenci in Slovenci iz videmske pokrajine pripravljajo na prihod novega nadškofa. "Naš življenj v Benečiji je vedno zaupal katoliški Cerkev. Naši Čedermaci, ki so

Dina De Antonija: oba sta vzpostavila z našo narodno skupnostjo tvoren in odprt dialog. "V obdobju, ko sem bil pastir tržaške Cerkev, sem bil vedno zvest delu svojega predhodnika, msgr. Lovrenca Bellomija. Vedno sem imel in bom imel rad vse Slovence: nikoli se nisem nanašal na

Walter Bandelj, Drago Štoka, škof Evgen Ravignani, Igor Švab in Giorgio Banchig (foto IG)

v hudih časih gojili slovensko besedo, so bili izraz te Cerkev. Če smo ostali Slovenci, se moramo zahvaliti ravno njim". Goriški predsednik SSO Walter Bandelj pa je svoj poseg uravnesil na vzporedje, ki veže škofa Ravignanija in goriškega nadškofa

njihovo idejno in nazorsko prepričanje, zame ste vedno bili prijatelj in sobratje. Tega ne bom nikoli pozabil", je dejal škof Ravignani, za katerega je bil pojem manjšina vedno napačen: "Ker smo sodržavljeni tega mesta in smo sobratje v veri, ne sprejemem

izraza večina in manjšina. To sta umetna pojma, ki ju je skovala politika". Škof Ravignani je poudaril pomen jezika pri ohranjanju identitete: priznanje pravice do uporabe lastnega jezika ne sme postati naloga neke države, ker je jezik enostavno in samoumevno lastnost najbolj intimnega dela posameznika. Škof je prikladal besede, ki jih je izrekel na nedavnem bogoslužju na letošnji Dragi, s katerimi je obsodil gluho evropskih institucij do posebnosti posameznih držav članic. "Evropa mora gojiti in dostojanstveno jemati vse jezike svojih narodov, ker drugače tvega kulturno poplivenje. Uglasiti mora vse svoje glasove v harmonično enoto, ki naj se obenem nikakor ne izmika svojim židovsko-krščanskim koreninam", je dejal škof, ki se je zahvalil salezijancem in slovenskim škofom za pomoč, ki so mu jo nudili pri oskrbi slovenskih župnij v tržaški škofiji. Po tej poti bo treba nadaljevati, "da bodo slovenski verniki imeli službo božjo v slovenskem jeziku ne le v mestu, temveč tudi po vseh ostalih kraško-brezških župnijah". Zadnje misli je škof Ravignani namenil svojemu nasledniku: "Msgr. Crepaldi je oseba z veliko izkušnjo, saj je bil vrsto let tajnik Sveta za pravičnost in mir. Te izkušnje bo moral le konkretizirati v delikatnem tržaškem okolju".

Igor Gregori

OPČINE 61. Marijanski shod

Bodite duhovnikom ob strani s srčno dobroto!

Msgr. Evgen Ravignani je še zadnjič v vlogi dušnega pastirja tržaške

Mati, sprejmi v milostno srce! Uvodni del tradicionalnega Marijinega slavja, ki je bil 13. septem-

Foto IG

škofije vodil tradicionalni, že 61. Marijanski shod, ki je tokrat imel kot geslo Vse duhovne, o Marija

bra na Opčinah, se je začel ob 15. uri v cerkvi sv. Jerneja ap. s premišljanjem o duhovništvu, z

molitvijo svetlega dela rožnega venca in petjem Marijinih pesmi.

Sledila je procesija po vaških ulicah, ko je ob spremstvu slovenskih skavtov, duhovnikov, redovnic in redovnic, narodnih noš ter pe-tju združenega zbora ZCPZ pod vodstvom Edija Raceta kip Materje Božje slavnostno oznanjal zglede čiste ljubezni in predane Vere.

Škof Ravignani je nato v župni cerkvi ob somaševanju slovenskih duhovnikov daroval sveto mašo, med katero je v homiliji naglasil problem pomanjkanja novih duhovnikov, pri čemer je vzpostavil vzporedje med klicem, ki ga je začutila Marija, in Gospodovim klicem, ki so ga svojčas začutili duhovniki. Tako kot se je Marija odgovorno Bogu darovala, "da bi se v njej uresničilo pričakovanje sveta in bi se ji rodil Odrešenik", tako so tudi duhovniki nekoč sklenili podariti svoje življenje Bogu, "da bi ponesli oznanilo njegove ljubezni". Leta so minevala in ta

notranji klic je postajal vedno bolj jasan in obenem vedno bolj zahteven: "Vsak izmed nas se zaveda trenutkov, ko smo se morda obotavljali, da bi izrekli da; morda smo tudi mi mislili, da je ta dogodivščina – postati duhovnik – prevelika za nas in da je prezahteven odgovor, ki bi preusmeril naše življenje. Vendar končno smo izrekli svoje privoljenje v prepričanju, da nam bo nekdo drug, in sicer Gospod, podelil dar, da bomo ostali zvesti temu, kar smo obljubili!" Škof je vernikom zaupal svojo zaskrbljenost, obenem tudi svoje upanje - ki bosta gotovo tudi zaskrbljenost in upanje nadškofa Crepaldija – zaradi pomanjkanja novih slovenskih duhovnikov in vedno večjih bremenitev dušnopastirskega dela, ki postajajo vedno bolj nujne. "Skupno z mano se srčno zahvalite vašim duhovnikom, saj živijo za vas in obenem trpijo, ko vam ne morejo nuditi kaj več". Zanje je treba moliti in ne zahtevati le tega, kar se vernikom zdi upravičeno: "Bodite jim ob strani s srčno dobroto!"

IG

BARKOVLEJE Vedno občuteno praznovanje

Slavnost ob prazniku sv. Jerneja

Letos so v Barkovljah praznovali god svojega patrona sv. Jerneja že na predvečer, tj. v nedeljo, 23. avgusta. Že pred praznikom je iz zvonika donelo veselo pritrkovanje. Pritrkoval je mojster Berti Bruss s tremi "učenci". Ob sedmih zvečer pa se je začela sv. maša v slovensčini in italijanščini. Pri oltarju so bili štirje duhovniki, za Slovence msgr. Franc Vončina, za vse župnik Elio Stefanuto, pa še dva italijanska gospoda. Brali in molili so v obeh jezikih. Peli so izmenično: nekaj pesmi so zapeli Slovenci na koru, nekaj Italijani blizu oltarja ob har-

moniju. Slovenske pevce je vodil Ladi Vodopivec, pri orglah je spremljal prof. Giuseppe Zubini. Vera Poljšak je italijanskim vernikom razložila slovensko navado darovanja, "ofra". Letos so šli prispevki za stroške pri obnovl-

janju prapora sv. Jerneja, ki so ga vsega blestečega lahko nosili pri letošnji procesiji. Po maši se je namreč po bližnjih ulicah vila procesija s prižganimi svečami. Pod baldahinom, ki ga je daroval cerkvi Maksimilijan Habsburški, ko je živel v gradu Miramar, je duhovnik nosil Najsvetejšo. Verniki so molili in peli malo po italijansko, malo po slovensko. Vmes je igrala Proseška godba nabožne motive, tako da je kar odmevalo od hiš. Mimoidoči so se ustavljali in občudovali razsvetljeno procesijo. Ljudi je bilo pri praznovanju veliko, kljub hudi vročini. Po procesiji je čakal prisotne na dvorišču pred župnijsko dvorano okusen prizgizek. Tako so se lahko tudi odžejali. Pravijo, da je bila vsa slovenskost zelo lepa.

Nada Martelanc

Obvestila

V petek, 25. t. m., bo ob 18.30 v Tržaški knjigarni predstavitev knjige Elene Cerkevnič. O avtorici bo spregovorila Daria Betocchi.

ACM iz Trsta vabi na Slomškovo slavje v Maribor ob 10-letnici Slomškove proglasitve za blažene in 150-letnici škofijskega sedeža v soboto, 26. t. m. Vpise sprejema g. Jože Markuža, župnik v Zgoniku, na tel. št. 040-229166. Vpišite se takoj.

Šolske sestre de Notre Dame organizirajo v ponedeljek, 5. oktobra 2009, romanje na Brezje in v Ljubno k "Mariji udarjeni". Na Brezjah bomo imeli sv. mašo ob 10. uri, sledilo bo kosilo v okolici, nato se bomo podali v Ljubno, kjer bomo imeli pete litanije in blagoslov z Najsvetejšim. Sledijo še ostala presenečenja. Za vpis in informacije tel. št. 040 220693 oz. 3479322123.

Romanje v Medjugorje od 9. do 12. oktobra. Odhod avtobusa z glavne postaje v Novi Gorici ob 4.45 in ob 5. uri iz Rožne doline. Obisk krajev prikazovanj, Oaze Miru in drugih znamenitosti. Celoten program vključuje potovanje, prenočitev in hrano. Cena 105,00 evrov. Državljeni Slovenije kot tudi Italije potujejo z veljavno osebno izkaznico. Prijave: Ana, tel. 05-3022503 (za Slovenijo), g. Darko, tel. 0481 32121, ali g. J. Markuža, tel. 040 229166. Pohitite z vpisom.

Darovi

Za Skavtsko koč v Dragi: ob obletnicah rojstva, poroke in upokojitve Savinota in Irme Piščanc darujejo sorodniki in prijatelji 1.400 evrov.

Za cerkev na Pesku namesto cvetja na grob pokojni Nadi Žagar daruje Ada z družino 20 evrov.

Jesenski del Primorske poje v organizaciji ZCPZ

Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta je prevzela organizacijo letošnjega jesenskega dela zborovske revije Primorska poje. Po lanski, prvi izvedbi tega priložnostnega nadaljevanja spomladanske revije v znamenju posvetnega repertoarja je letos nastopil nabožni program, ki so ga oblikovali cerkveni zbori iz Trsta, Vipave, Predmeje in Ilirske Bistrice. Jesenski koncert je nastal v spomin na bazoviške junake in je bil v cerkvi sv. Marije Magdalene v Bazovici. Uvodoma je vsak zbor zapel dve pesmi, višek večera pa je bila skupna izvedba slovenske maše za mešani zbor in orgle tržaškega skladatelja Frana Venturinja v priredbi organista in skladatelja Ivana Arha. Janko Ban je orisal okoliščine nastanka te skladbe, ki je v nekaj dneh zazvenela kar dvakrat v Bazovici, najprej v izvorni različici v izvedbi domačih zborov, nato v omenjeni priredbi. Združeni zbor ZCPZ Trst, moški zbor župnije sv. Stefana, mešana zbra Angelski spev in Zvon so izmenično vodili zborovodje Edi Raca, Katarina Vidmar, Marko Fabčić in Damjana Kinkela ob orgelski spremljavi Tomaža Simčiča. / PAL

Dom blagrov

Nekaj besed o minulih duhovnih vajah

Dom blagrov je 17. avgusta sprejel v svoje okrilje kar lepo število naših deklet in žena; več kot lani. Bleščal se je v soncu, kajti vreme je bilo lepo. Tam sredi zelenih gozdov je bilo prav prijetno, da se je človek kar oddahnil in pozabil za tri

Naslednji dan je prišel na obisk voditelj Slovenskega pastoralnega središča msgr. Marij Gerdol. Po njegovi zaslugi so bile tokrat udeležence duhovnih vaj deležne gmotne podpore, česar so bile zelo veseli in za to hvaležne.

dni na vsakodnevne težave in skrbi. Misli so se obrnile na nekaj višjega, na poslušanje in premišljanje Božje besede. Ta je vrela iz ust voditelja p. Silvina Krajca, ki je prišel nalašč za to s samih Brezij. Letos je želel, da je imela vsaka udeleženka Sv. pismo, ki so ga pridno prebirale. Iz njega je p. Silvin izbiral odlomke, jih razlagal, razširil in poglobil ter povezal z vsakdanjim življenjem. Vzel je odlomke iz evangelija po Mateju in Marku ter iz Pavlovega pisma Rimljanom. Te odlomke je tudi primerjal z onimi po Luku in Janezu. Govoril je tako zanimivo, da so udeleženke kar strmele in se čudile, češ, kaj je res že minila cela ura?

Hvaležne so bile tudi redovnicam, ki so jim kuhale in stregle s pomočjo civilne sodelavke. Zadnji dan, 19. avgusta, je bil še posebno slovesen. Pri zaključni maši so vse zbrane tako iz srca in tako navdušeno molile in pele, da je po kapeli kar donelo. Pri večerji so se prijateljsko poslavljale v upanju, da se bodo prihodnje leto spet srečale na duhovnih vajah. V imenu prisotnih se je patru Silvinu prisrčno zahvalila gospa Marija Žiberna iz Sežane s tako globokimi mislimi, da bo tudi ta njen govorček ostal navzočim v spominu. Torej nasvidenje prihodnje leto!

NM

Coldplay konec avgusta v Vidmu "Viva la vida!"

Chris Martin je v javnosti večkrat označen, nekoliko škodoželjno, kot gospod Palthrow. Njegova žena Gwynneth Paltrow, ena od bolj znanih h'woodskih zvezd, (po številu pojavov v medijih) pred njim prednjači in o njej večkrat govori, da je tipična ženska, ki drži tri vogale v hiši. Predstavlja te si zato, kakšen sloves lahko uži-

mehiškega slikarja Frida Kahla. Skratka, veliko umetnosti in veliko glasbe. Na kupu. Izbera, da se na naslovnico pop-rock albuma postavi klasična poslikava, je nekoliko nenavadna. A uspešna. Naslov albuma (Viva la vida) in njegova naslovnica (Delacroixova poslikava) sta namreč parafrazirala tudi celoten koncert. "Pesmi in način njihovega izvajanja

po rockovskih svetinjah, kakršni so Bono, The Edge, Larry Mullen in Adam Clayton. In to jim zelo dobro uspeva. Pravzaprav s pomočjo zvočnosti skupine U2 pridobivajo prav tisto širino, občutek letenja in svobode, o kateri je govorila oboževalka. Tudi Coldplay si namreč večkrat privoščijo zelo polne zvoke, ki jih izvajajo bodisi s kitaro, a tudi s klavirjem in celo orglami. Tudi v njihovem primeru lahko torej govorimo, da glasba ni samo spremljiva vokala, ampak prej prava zvočna podlaga s polnimi in donečimi akordi. Od U2 se razlikujejo po tem, da se v svojem glasbenem zanosu usta-

Mnogi so jo označili za "baročni pop", ker gre za pesem, v kateri prevladujejo prav baročni zvoki. Električna kitaro skoraj ni prisotna, ritem krojijo bobni, melodijo pa kontrabas in violina. Pesem pridobiva skozi kitice ritem in intenzivnost in se pripravlja na pravo "eksplozijo" v refrenu, ki pa se, v pravem Coldplay slogu, v celoti nikoli ne zgodi.

Coldplay imajo ob tem še posebno sodobno plat, ki je do izraza prišla tudi na koncertu: radi eksperimentirajo. Že postavka "concept" koncerta je dokaj nenavadna pogruntavščina, k temu so Coldplay dodali še nekaj dodatkov k svojim pesmim. Tako kot že omenjeni Live in technicolor in Viva la vida so Chris Martin in ostali še druge pesmi (delno ali v celoti) obarvali v bolj izrazite dance in tecno ritme. Otožna God put a smile upon your face in nekoliko bolj energična Talk sta se spremenili skoraj v disco uspešnici. Prijeten je bil tudi "intimnejši del koncerta", ko so vsi člani banda pretekli skoraj pol atletske steze in se z velikega odra preselili na manjšega, na drugem koncu stadiona. Na vrsto so prišle akustične verzije uspešnic, ki so jih v preprosti obliki ponudili gledalcem: med temi sta izstopali Green eyes in Billy Jean, pesem, ki jo je pel Micheal Jackson in ki

Bogata in uspešna plošča Viva la vida

Viva la vida je zadnji album, ki ga je relativno mlada skupina Coldplay (stara je 11 let) izdala lani. Naslovni single "Viva la vida" je zasedel prvo mesto na ameriških in angleških lestvicah. Plošča je tudi v širši javnosti bila sprejeta s pozitivnimi ocenami. V lanskem letu je bil med najbolj

prodanimi albumi na svetu. Do julija letos je njegova prodaja dosegla vrtoglavo število osmih milijonov plošč. Pomembno priznanje so Chris Martin in ostali člani banda poželi tudi na nagrajevanju Grammy awards letos, ko so prejeli nagrado za najboljši rock album. V samem prvem vikendu po izdaji plošče je bil album na prvem mestu po prodaji v 36 državah. V Veliki Britaniji je v samem prvem dnevu prodal 125 tisoč kopij, v prvih desetih dneh pa 500 tisoč. V ZDA so bile številke zelo podobne: v prvem dnevu so prodali 316 tisoč plošč, v prvem tednu pa 720 tisoč. Hkrati je postal Viva la vida tudi album, ki je bil doslej najbolj prenašana plošča z interneta s 702 tisoč "downloadi".

so mu jo Coldplay posvetili. Seveda so bile ob tem prisotne še vse ostale uspešnice: In my place,

Yellow, The Scientist, Clocks, Fix you. Izvedene so bile zelo natančno, tudi Martinovo izvajanje je bi-

lo zelo uglašeno, kar je na koncertih v živo zelo dober dosežek. Koncert so Coldplay pospremili z zelo preprosto, a domiselno koreografijo. Ob posnetkih na velikih ekranih so med koncertom nad gledalce spustili pravo morje pisanih papirnatih metuljčkov, ki so prav tako razpoznaven znak njihove letošnje turnee. Ob koncu koncerta, ko je vzhličena publika svoje junake ponovno vabila na oder, je "metuljčke" nadgradil še ognjemet, ki je sklenil praznični koncert in vrhunske videmske poletne koncerte.

Andrej Černič

Foto AC

va njen soprog, gospod Paltrow, oz. Chris Martin.

Taka slika pa ne odgovarja resnici. Tudi Chris Martin je velika zvezda. Na stadionu Friuli, na le eni od njegovih zelo številnih letošnjih etap, ga je skoraj božansko sprejela 40-tisoč glava množica. In da ne bo pomote, organizatorji koncertov so letos videmsko publiko zelo dobro razvajali: Najprej je v osrčju Furlanije nastopila Madonna, sledil ji je Springsteen, poletno koncertno sezono pa so sklenili Martinovi Coldplay. Kljub tako uglednim gostom, ki so se zvrstili le kak mesec pred njim, je tudi gospod Palthrow, ali natančneje povedano, Chris Martin, napolnil stadion. Do zadnjega kotička.

Glasbeniki, ki ljubijo slikarstvo Coldplay na turneji predstavljajo najnovejši album. Prijetna, poslušljiva glasba, ki v sebi nima agresivnosti in gre po sledih brit-popa. Člani skupine so na videz vse prej kot "poredni fantje". Nikakršnih dolgih las ali čudnih oblačil. Čisto nasprotje: lepo urejeni in postavni dečki pojejo zelo melodične, večkrat baladne in umirjene pesmi. Videm jih je v ponedeljek, 31. avgusta, sprejel kot junake. Scenska ikonografija odra je v središče postavila eno izmed najbolj znanih poslikav: mladenka Marianne, ki vihra s francosko zastavo v roki in vodi Francoze k uporu, Delacroixova umetnina Svoboda vodi ljudstvo. Coldplay so si omenjeno sliko izbrali za naslovnico albuma Viva la vida, naslov, ki je povzet po drugi umetnini, sliki

dajejo človeku smisel odprtega prostora, smisel letenja, smisel svobode", je bila jasna ena od oboževalk na videmskem stadionu. In res so Coldplay v živo s svojo glasbo vnesli dodano vrednost širine, ki v pop glasbi večkrat ni zasledljiva. Treba je sicer povedati, da so Coldplay žanrsko res usidrani v pop-glasbi, ki pa ima korenine trdno zaraščene v rockovskih ritmihi. Predvsem ko gre za njihov zvok..., opredelili bi ga lahko za zelo britanskega (že omenjeni britpop) in hkrati zelo irskega. Očitno je namreč, da so se fantje, doma v Londonu, usodno nalezli tistega rockovskega viharja, ki ima izvor na sosednjem otoku. Zvok in glasbena podlaga, ki sta med zvezde izstre-

vijo le hip, preden glasba prekorači žanr popa (oz. melodičnega ali lahkega rocka), da bi se izlila v bolj ritmični in odločnejši rock.

Izreden koncert v živo!

Na koncertu pa ni manjkalo niti takih trenutkov, ko so se člani skupine nekoliko bolj energično spravili nad kitare, bobne in mikrofone. Predvsem v trenutkih, ki so povezovali posamezne pesmi. Sam koncert je bil namreč postavljen na oder v obliki "con-

Foto AC

cept" koncerta, t. j. koncerta, ki ga je povezovala močna rdeča nit: v primeru Coldplay je bil to prav njihov zadnji album in melodije, ki so jih v njem posneli. Le-te so bile tudi pravo vezivo celotnega koncerta.

Taka je bila npr. prva pesem zadnjega albuma, Live in technicolor. Viva la vida, naslovna pesem, pa je najprej izzvenela v izvirniku in kasneje kot povezava med osrednjim in sklepnim delom koncerta v tecno preobleki. Gre za pesem, ki je pravi bisercček v repertoarju.

Foto AC

Foto AC

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Najstnik je navsezadnje sam

Danes sem prebrala, da ima italijanski režiser v mislih film o odnosu med najstniki in starši. Zbral je preko tisoč prostih spisov in v veliki masi predvidljivega, morda neiskrenega ali pa vsaj neproduktivnega, mu je uspelo izluščiti nekaj prodornih misli, ki so jih mlade duše izrekle o tem, v življenju verjetno najpomembnejšem odnosu.

"Vstopiš v dnevno sobo in povsod okrog tebe nasmehi na obrazih. Rojstni dnevi, prva obhajila, Božiči, fotografije, ki jih je mama skrbno uokvirila. Da bi kdo podvomil o naši sreči? Nemo-goče. V resnici pa smo lonci, ki brbota".

"Morda bo kdo rekel, da je lepo biti edinček. Jaz pravim, da ni. Sam si, brez zavestnih čevlji. Oče mi je danes rekel: "Vem, da sem te resnično preveč kregal, ko si bila majhna, vendar nisem želel, da bi kdo mislil, da si 'scrtana'". (Silvia)

Razmišljam o teh dveh ekstremih: hiperkritičnosti in obratni pretirani hvali lastnega otroka. Hiperkritičnost, ki privede skoraj obvezno do pomanjkanja samozavesti, in pretirana hvala, ki lahko privede k pomanjkanju prevzemanja odgovornosti v življenju. Verjetno bi bilo prelahko razmišljati edinole kot sin/hči, pričakovati si to ali ono. Prelahko. Če si prišel do točke, da danes uvidiš neki mehanizem, potem lahko razumeš tudi razloge, zakaj je bila tvoja vzgoja taka ali drugačna.

Včasih sama sebi pravim, da nisem povsem objektivna (če je to sploh možno biti). Po cesti opazujem najstniške obraze, dekleta, ki imajo, kljub vsemu, v očeh to, kar imajo v tistih letih vsa dekleta: nepoznavanje in nerazumevanje moške duše. Svoje pa sploh. Fantje tičijo skupaj v iskanju neke skupinske moči in avtoritete, posamično se čutijo izgubljene. Gotovo nisem objektivna, ko si predstavljam vprašanja o medosebnih odnosih, o lastni prihodnosti, ki si jih po-

stavljajo. Morda si jih sploh ne, ali pa so obrnjena v povsem drugačno smer, ki se, recimo, ustavi v bližnji prodajalni bižuterije po najnovejši modi.

Morda jih včasih opazujem, ker skušam razumeti sebe v njihovih letih, občutek tistega in samo tistega obdobja, ko nekako lebdiš nad časom, vse se ti zdi osredotočeno v tistem trenutku, kot pri otrocih, in vendar je prisotno tudi nekaj več: vse, kar se ti takrat dogaja, vsi občutki, vse solze trpljenja in vsi nasmehi nosijo v sebi neko hudoourniško moč in nekaj večnega, kot da ti bo usojeno za vedno živeti v tistem trenutku. Morda začenjša odraščati, ko ti uspe izstopiti iz takega razmišljanja in se za nekaj odločiš. Že sama od-

ločitev za nekaj (studij, zavestna odločitev za določena partnerja ipd.) predpostavlja, da se na tvoje obzorje pojavlja neka sprememba. Konec "večnih" emocij.

"Molčečnost je verjetno najpogostejša predstava odnosa med starši in otroki, tudi ob pogostih prepirih. Najstnik je sam" (Luigi).

Zadnji stavek me presune. Saj res. Najstnik ima občutek, da je

v družini sam. Da je ves njegov emotivni svet v nečem "zgrešen", ker mu vedno razlagajo, da je itak minljiv, pa čeprav sam tega ne more doumeti. Pravijo mu, da ne razume sveta, ker ni še nič okusil, ni še delal, ni imel še odgovornosti, ni še doživel smrti ne rojstva. In vendar "naj bi se mlad človek in njegove ideje poslušali, ker on to potrebuje. Ne pa vedno prekinjali, drugače bo ostal vedno v nečem negotov". (Luigi)

"Ko se z mamo kregava, izbruhne v jok in mi pravi: "Zakaj nisi več moja punčka?!" (Giulia)

Morda me res zanimajo misli in čujstvanje življenjskih brucev, ker skušam podzavestno – ali pa že zavestno – razumeti sebe v tistih letih in vprašanja, ki sem si jih takrat postavljala. Navsezadnje smo kot odrasli sad semen, ki so zorela v soncu in na dežju tistega obdobja, mar ne?

Zaradi nizke rodnosti otrok, rojenih v letu 2003

V Sloveniji v osnovnih in srednjih šolah manj otrok

Osnovne in srednje šole v Sloveniji v novem šolskem letu, ki se je pričelo 1. septembra, obiskuje manj učencev oz. dijakov, kot jih je bilo lani. Osnovne šole obiskuje 160.392 otrok, kar je več kot tisoč manj, kot jih je bilo leto prej. Število prvošolčkov se je v obravnavanem obdobju znižalo od 17.704 na 17.541. Podobno nazaduje število dijakov v gimnazijah in drugih srednjih šolah. V novem šolskem letu srednje šole obiskuje okoli 86.500 dijakov, kar je okoli tisoč manj, kot jih je bilo v prejšnjem šolskem letu.

Število učencev in dijakov v Sloveniji se je znižalo zato, ker je v šolske klopi sedla generacija otrok, ki so bili rojeni leta 2003, ko je bila rodnost otrok v Sloveniji najnižja. Vendar pa je pričakovati, da bo vpis v šole v naslednjih letih večji, ker je namreč prav po letu 2003 rodnost pri nas začela vztrajno naraščati. Lani se je tako rodilo že 21.817 otrok, kar je največ v samostojni Sloveniji. Ker bo število osnovnošolcev začelo postopno naraščati šele s prihodnjim letom, je pričakovati, da se bodo razredi srednjih šol začeli bolj polniti

Šele čez deset let, kar pomeni, da bo število srednješolcev do tedaj še naprej upadalo. Novo šolsko leto se je v Sloveniji začelo redno, brez večjih težav ali zapletov. Zaradi manjšega števila otrok in učenc

cev nobene šole niso zaprli. Zgodilo pa se je prvič nekaj bolečega, kar je tudi odraz splošne krize v državi. V srednjih šolah je namreč več kot sto učiteljev oz. profesorjev izgubilo zaposlitev.

V Sloveniji v osnovnih in srednjih šolah deluje sistem

brezplačnega izposojanja knjig in drugih učnih pripomočkov, za učence in dijake pa je zagotovljen tudi topla obroki hrane. Poskrbljeno je tudi za sadje. Dobivajo ga poceni ali celo brezplačno. Povsod v državi je zago-

tovljen tudi brezplačni prevoz učencev oz. dijakov, ki prihajajo v šole iz bolj oddaljenih krajev. Ob začetku novega šolskega leta sta učencem, dijakom in šolnikom namenila posebni poslanci predsednik države Danilo Türk in minister za šolstvo in šport Igor Lukšič.

zaposlenih bilo okoli 1.500, njihovo število pa se je zaradi krize zmanjšalo za polovico. Delajo 36 ur na teden. V industriji Iskra Av-

toelektrika v Šempetru pri Gorici sicer pričakuje večja naročila jeseni, saj je proizvodnja v nekaterih tovarnah avtomobilov začela oživljati. To naj bi ugodno vplivalo tudi na zaposlenost.

Delavcem, ki so ostali brez zaposlitve, poskušajo pomagati s prispevki države. Proizvodnja v veliki šempetrski gospodarski družbi se sicer nadaljuje, toda v zelo zmanjšanem obsegu. Nekdaj je vseh

Delavcem, ki so ostali brez zaposlitve, poskušajo pomagati s prispevki države. Proizvodnja v veliki šempetrski gospodarski družbi se sicer nadaljuje, toda v zelo zmanjšanem obsegu. Nekdaj je vseh

Zgodba o Pivovarni Laško se še razpleta

Kaj bo goriški podjetnik, ki rad pije Radensko?

Zgodba okoli Pivovarne Laško, ki je po vstopu v igro goriškega podjetnika Pierpaola Ceranija postala zelo zanimiva tudi v zamejstvu, je nekoliko potihnila. Medtem ko se Cerani ukvarja s slovenskim tiskom (vložil je tožbo proti Dnevniku), postaja strateško vse manj pomemben igralec na slovenskem tržišču. Ob vstopu na slovensko tržišče se je res predstavil kot rešitelj, ki bo Radensko popeljal na ameriško tržišče. Že na prvi pogled je bilo očitno, da gre predvsem za marketing. V le nekaj tednih pa so banke upnice izterjale dolgove tako, da so družbi Infond holding, neposredni lastnici 54% Pivovarne Laško, zasegli njene deleže, ki so bili zastavljeni kot garancija za dobavo kreditov. Infond holding ima danes le še kak odstotek lastništva nad pivovarno. Cerani pa je medtem postal predsednik družbe Infond holding. Vprašanje je seveda, zakaj?

Medmrežje podjetij
Pierpaolo Cerani, goriški podjetnik, ima danes svoj generalštab v Trstu, na ulici Flavia 124. Tam imajo namreč sedež njegova podjetja, začenši z družbo Iniziativa generali 96 s. p. a., ki je konec julija prevzela poštni nabiralnik Kolonel in posledično celotno verigo, ki ga je preko Infond holdinga pripeljala do Pivovarne Laško. Tam je tudi nastanjeno podjetje Diaco s. p. a., krovno podjetje, v okviru katerega deluje vrsta hčerinskih podjetij. Večina teh ima sedež v Trstu (Alphagenics Diaco Biotechnologies je npr. v Bazovici), nekatera pa tudi v Bolgariji, v Beljaku ali celo na samem Ceranijem domačem naslovu (njegovo stalno bivališče je prijavljeno v Celovcu). Družba Diaco s. p. a. je 100% lasti družbe Iniziativa generali 96 (družba, katere upravitelj je sam Cerani in ki je formalno odkupila 30% delež Kolonela). Ozadje družbe Iniziativa generali 96 pa je še manj jasno: 1% delež je v rokah privatnika Giuliana Roggera, 99% družbe pa je v lasti Diacolux intern s. a. s sedežem v Luksemburgu. Ker je ta država znana kot davčni raj, je poizvedovanje o nadaljnjem lastništvu podjetja Diacolux zelo oteženo. Znano je le, da je upravitelj omenjene družbe inž. Luca Simona, ki naj bi bil švicarski državljan. Kljub temu pa naj bi bil večinski lastnik Diacolux prav tako Cerani, pa dejansko ne moremo ugotoviti, kako se naprej vije lastniška veriga podjetja.

Neprepričljiva tožba!
V zadnjih tednih je Cerani, bolj kot zaradi svojih lastniških deležev in institucionalnih funkcij (medtem je namreč postal predsednik Infond holdinga, družbe, ki je bila še nedavno tega 54% lastnik Pivovarne Laško), prišel v ospredje zaradi razprtij s slovenskimi mediji, v prvi vrsti z Dnevnikom. Preko odvetniške pisarne Zidar Klemencič (ene od vplivnejših in bolj poznanih v Sloveniji) je dosegel, da so na sodišču izdali odredbo, po kateri je za Dnevnik prepovedano vsako pisanje v trdilni obliki in namigovanje o tem, "da je tožeča stranka Pierpaolo Cerani kontroverzna osebnost" in o njegovih domnevnih stikih z bolgarskim premierjem. V tožbi je Cerani predstavil dokumentacijo, ki naj bi dokazovala, da je njegova sodna preteklost povsem čista. Najmanj pa kar lahko ugotovimo, je to, da je njegovo dokumentiranje nepopolno. Potrdilo o nekaznovanosti, ki ga je Cerani kot priložnostno predstavil pred sodiščem, namreč ne omogoča popolnega vpogleda. Gre namreč za

potrdilo, za katerega lahko zaprosi posameznik za administrativno rabo in ne vključuje prekrškov, ki se kaznujejo samo z denarno kaznijo. V takem dokumentu ni prisotnih niti obsodb na kazni do dveh let pogojno, po poteku kazni same. Dalje se ne vpisujejo niti razsodbe, ki so dosežene s pogoditvijo, obsodbe za manjše prekrške pri mirnem sodniku ali obsodbe, ki jih je izničila amnistija. Skratka, Cerani je v tožbi v zagovor trditvam o svoji nekaznovanosti predložil dokument, ki tega (v celoti) ne potrjuje.

Znano je tudi, da je bil Cerani v ob-

Prav tako Infond holding poseduje danes samo še dober odstotek Mercatorja. Vprašanje, ki se torej danes postavlja, je, zakaj je Cerani prevzel družbe, ki so bile na robu bankrota? Že konec julija, ko je Cerani vstopil v slovensko gospodarstvo, je bilo jasno, da šrotov imperij nima več nikakršne prihodnosti, ker je prvi slovenski tajkun padel v nemilost gospodarskih, bančnih in političnih krogov. Njegovi načrti, ki jih je razkrival v medijih o prodajanju Radenske na ameriškem trgu, so bili bolj ko ne šale. Danes nima nobenega dejanskega vpliva na poslovanje Laškega, Ra-

Goriški podjetnik Pierpaolo Cerani napoveduje novo "ofenzivo" na slovenskem trgu

dobju med leti 1985 in 2000 podvržen procesu z obtožbo davčne utaje, goljufije in sodelovanja v kriminalni združbi. Po tožilčevi obtožbi naj bi ustvarjal družbe, ki so fiktivno prevzemale stroje drugih družb s finančnimi težavami. Tem strojem naj bi preko družb za leasing napihovali cene na tržišču. Po prvostopenjski oprostilni razsodbi leta 1997 (dvanajst let po začetku obravnave!!!) je bil na drugi stopnji leta 1999 obsojen pogojno na dve leti zaradi vodilne vloge v kriminalni združbi. Ostale obtožbe

denške, Mercatorja in časopisov. Kaj bo torej počel s 30% danes nepomembnega poštnega predala Kolonela in s predsedništvom danes prav tako nepomembnega Infond holdinga? Il Piccolo je v torek, 15. septembra, pisal, da pripravlja Cerani nov "šov", nove prevzeme in nov pohod na slovensko gospodarstvo. Svoje nove načrte naj bi predstavil v sredo, 16. septembra. Do zaključka redakcije žal nam ni uspelo izvedeti nič novega. Igra se nadaljuje.

Andrej Černič

Politik Draško Veselinovič

V odgovor na naš članek o Pivovarni Laško in vstopu goriškega podjetnika Pierpaola Ceranija (6. avgusta) so nam iz urada ministrice Katarine Kresal poslali odgovor (objavljen 3. septembra) v zvezi s stavkom, kjer smo zapisali, da je "notranja ministrica bila najglasnejša zagovornica nekdanjega direktorja NLB Draška Veselinoviča, ko je le-ta želel podaljšati šrotov zapadli kredit". Gre za afero, ko je konec aprila javnost (začenši z ministrom Lahovnikom) zahtevala Veselinovičovo glavo, ko je takratni direktor NLB hotel podaljšati kredite šrotovemu Infond holdingu. Z notranjega ministrstva so nam odgovorili, da "Katarina Kresal je v konkretnem primeru torej nasprotovala nedopustnemu poseganju politike v gospodarstvo, ni pa podpirala ali zagovarjala konkretne odločitve banke". Kresalova torej pravi, da v aferi ni podpirala Veselinoviča, ampak načelo ločitve gospodarstva (poslovanja NLB) od politike (zadržanja stranke Zares in njenih ministrov).

Dejstvo pa je, da je sam Veselinovič političen (ali bolje rečeno strankarski) človek. In v tem kontekstu (ločevanja politike in strankarstva od gospodarstva) je zanimiv njegov prihod na čelo NLB. Ob lanskim parlamentarnih volitvah (21. septembra) je namreč kandidiral na listi LDS, ki ji predseduje prav Katarina Kresal. Potem ko je bila sestavljena vlada pod vodstvom Boruta Pahorja in je Kresalova postala ministrica, bi moral njeno mesto v parlamentu prevzeti prav Draško Veselinovič, prvi neizvoljeni kandidat LDS. Nadomestni poslanci bi morali prevzeti parlamentarni stolček takoj po 20. novembru, Veselinovič pa se je takrat sedežu v DZ odpovedal in ohranil službo na Deželni banki Slovenije. In, le slab mesec po tem dogodku (19. decembra), nov zasuk v Veselinovičevi karieri: nadzorni svet NLB (ki je v večinski državni lasti) je prav v nesojnem poslancu Veselinoviču videl najboljšega moža za direktorsko mesto NLB-ja. Kot da bi kaj slutil, je le nekaj tednov potem, ko se je odpovedal poslanski klopi, Veselinovič (brez javnega razpisa!!!) bil imenovan za direktorja NLB. / AC

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Zdruzjenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskovnikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije in zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 15. septembra, ob 14. uri.

Družabne vezi na spletu

Facebook: kotichek sreče zase in za prijatelje

O virtualnem računalniškem svetu ter o zasvojenosti z omrežjem je bilo že marsikaj napisanega, predvsem veliko negativnega. Tokrat bom na strani oboženca, računalnika, oziroma virtualnega sveta, saj sem tudi sama na tihem prepričana, da je računalnik, poleg psa, človekov najboljši prijatelj. To pa ne zaradi tega, ker bi ne ljubila stika z ljudmi, ker bi mi ne bilo prijetno posedati s prijatelji ob pivu in si ob tem iskreno gledati v oči. Ljudi imam rada, rada jih osrečujem z nasmehom ali prijazno besedo, trudim se, da bi bila tudi pri vsakodnevnih površnih srečanjih čim bolj iskrena in prijazna. Možno meni pravi, da potrebujem za to, da grem do marketa (market je od moje hiše oddaljen približno 80 m) več časa, kot da se zapeljem do Ljubljane. To pa zato, ker sem klepetulja, pa ne v slabem smislu, v dobrem, ker imam rada ljudi. Pred meseci, ko me je prijatelj povabil na Facebook, sem bila močno v dvomu. Kaj bo to meni, ki računalnik uporabljam samo za delo in ga vklopim samo zvečer, da v nekaj minutah pregledam počsto in pobrskam po novicah in vremenskih napovedih? Kaj bo sploh to meni, ki ljubim naravo, gozdove, ki bi najraje tudi najbolj mrzle zimske dni preživela na od-

prtem? Kaj bo to meni, ki ljubim iskrenost, topel stisk roke, ki ljubim objem prijateljev in besede ob kozarcu, ki se počasi prazni? Pa sem se vseeno odločila, da pogledam v virtualni svet najbolj obljudene socialne mreže. Že samo zato, ker je Facebook, po komaj petih letih obstoja, letos julija vpisal svojega 250 milijontega uporabnika. Novica je prišla na dan skupaj s podatkom, da ljudje preživijo na Facebooku več časa kot na kateri koli drugi spletni strani. Najbolj zanimiva pa se mi zdi ugotovitev, da se starejši uporabniki, ki so do pred kratkim z nezaupljivostjo gledali na spletno stran, ki so jo ustvarili in oblegali študentje, vse bolj navdušujejo za spletno prijateljstvo. In res, medtem ko število srednješolcev in višješolcev v zadnjih mesecih pada, je trenutno v polnem razcvetu popularnost Facebooka med tistimi, ki so stari 55 in več. Dejansko se je tako število uporabnikov zvišalo za 513,7 odstotkov.

In kako sem se sama znašla v svetu virtualnega prijateljstva??? Na začetku sramežljivo in nerodno, saj je bilo vsega preveč, možnosti in pobud, gumbov, iger in ljudi. Kar se tiče računalnika, sem namreč samouk. Do pred nekaj leti (se pravi tja do 43 leta) nisem marala zanj in sem sama sebi pri-

segala, da bom odlično shajala tudi brez njega. Potem srečanje, izkušnja, navdih in navdušenje. Sedaj sem po nekajletni uporabi kar samostojna, sama si nalagam vse, surfam, popravljam, po nekaj dnevih pa sem odlično poznala tudi vsa pravila in možnosti Facebooka. Zame, ki sem se odselila iz rojstnega kraja, sem ter tja po svetu pa so se z leti razkropili tudi moji prijatelji, je spletna socialna mreža kmalu postala nadvse prijetno presenečenje. Če sem na začetku dokaj malodušno kramljala z edinim prijateljem, jih imam sedaj kar lepo število, in to predvsem glede na čas, ki ga preživljam pred računalnikom (čim manj). Med njimi pa so dobri stari znanci, ljudje, ki sem jih slučajno spoznala ali z njimi delim izkušnje in zanimanja, sošolci, celo sorodniki. In večeri, predvsem tisti dolgi zimski deževni večeri, ki se pravzaprav začnejo zgodaj popold-

ne, postajajo priložnost, da se srečam s tistimi, ki so mi blizu. S sošolcem, ki sicer živi daleč, nekje v severni Italiji, in ga nisem videla že "tisoč" let, sva se zopet srečala ravno na Facebooku. In sva se nasmejala ob spominu, kako sva skupaj sedela v osnovnošolskih klopih, jezila učiteljico ter se med poukom čisto po svoje bavavala. Sedaj brskam po njegovih slikah in mi gre na smeh, ko si zvečer želiva lahko noč z oblubo, da se bova kmalu srečala v živo. Računalnik izklapljam vsak dan pozneje, pri srcu pa mi je lepo in spat grem z občutkom, da je lepo, če imaš prijatelje.

Z nekaterimi, ki jih nikoli nisem poznala, je bilo virtualno srečanje tako, kot bi bili skupaj iz otroštva, sorodne duše pač, ki smo se spoznavale preko slik in dovtipov. Prijateljica, ki je sicer Slovenka, a živi v Španiji, je mojega psa, ki kraljuje na vseh mojih slikah (tisti, ki ne marajo psov, ker jih ne poznajo, naj mi prizanesajo), pokazala otrokom in na pomlad so prišli vsi k nam na obisk. Da bi videli kužeta s svetlorumenimi kodri, predvsem pa, da bi se spoznali in postali iz virtualnih znancev pravi prijatelji. In je bilo lepo, kajti računalnik sem izklopila, ker mi tokrat ni bil potreben, po

hiši in vrtu pa so se podili trije veseli otroci. Medtem pa smo mi srebal malinov sok, nabirali špaglje, se smejali srečanju na Facebooku in si izmenjali mnenja o tem in onem. Bilo je lepo in bilo nam je žal, ko smo se morali posloviti in se spet vrniti k virtualnemu prijateljstvu. Potem so prišli še drugi, da bi spoznali kraje, ki so jih videli na slikah, da bi bili skupaj, da bi se srečali po dolgih letih.

Facebook je pravzaprav ena izmed redkih dobrih stvari, ki so dandanes še zastoj. Lahko se razgovarjaš o vsem, lahko objavljaš slike z dopusta in izletov in zakaj ne, lahko tekmuješ, kdo ima lepše urejeno njivo in boljše pridelke. Če ti je hudo, pa je dovolj klic na pomoč in po etru dobiš dobro besedo, virtualni nasmeh in podporo prijatelja. Zakaj pa bi bili sami, ko že zaradi službe in drugih okoliščin živimo tako daleč!!! Facebook je seveda še veliko drugega: priložnost, da pred volitvami pobliže in v nekoliko bolj človeški obliki spoznaš kandidate, sredstvo, da poiščeš pomoč, ko jo dejansko rabiš, bližnjica do soljudi, s katerimi deliš skupne interese. Spominjam se, kako sem se počutila pred meseci, ko se je začela blokada hrvaškega vstopa v Evropsko unijo. Naj mi oprostijo vsi tisti, ki so bolj nacionalistično usmerjeni, a sama sem, kljub temu da ljubim Slovenijo, trpela nad temi nepotrebni spori med sosedama, pravzaprav med brati. S sovraštvom konec koncev se nikoli nihče ničesar ni rešil. Pa sem bila nekoliko manj poklapana, ko sem na Facebooku spoznala, koliko tisočev nas je, Hrvatov in Slovencev, ki si

želimo prijateljstvo med državama in hočemo biti predvsem ljudje mimo političnega spletkarjenja. In lepo mi je vsakič, ko skušam na Fb-ju (to je ljubkavalno ime, ki ga imamo uporabniki najrajši), uveljavljati načelo večjezičnosti in napišem nekaj v italijanščini, hrvaščini, angleščini. Za prijatelje, za vse prijatelje, ne glede na narodnost. Kajti Facebook je predvsem to, svet brez meja.

Sama sem se obrnila nanj pred dnevi, ko nisem več vedela, kako naj ponovno vzpostavim stik s sorodniki iz Argentine. Teta, ki ji je že krepko čez osemdeset in s katero sva si redno dopisovali, se mi že dolgo ni oglasila, naslova njenih otrok pa nisem imela. In sem polna upanja vtikpala ime v Facebookov brskalnik. In že je bil tu, na sliki, moj bratranec iz Argentine. Svetlolas in nasmejan kot pred toliko desetletji, ko je bil na obisku pri nas v Trstu. Samo trenutke je trajalo presenečenje, ganjenost, potem sem ga virtualno ogovorila. Še nekaj klikov in že dobim odgovor na prošnjo za prijateljstvo. In že smo na vezi, že so tu prvi maili in prve obljube. Kot bi ne bilo med nami oceana in toliko let izseljenstva. Hvala Facebook, za vse to, za vse te besede, virtualne nasmeha, ki jih vsak dan rišemo s podpičjem in oklepajem, za vsa jutra, ko smo si voščili srečo, in večere, ko nismo mogli v posteljo, ne da bi si prej zaželeli virtualno lahko noč. Prepričana sem, da računalnik ljudi ne odtuja, temveč jih zbližuje, samo pravilno ga moraš znati uporabljati in pri tem, kot vedno, ostati človek!!!

Suzana Pertot

Umetnostno kotalkanje

Martina Pecchiar po stopinjah Tanje Romano

Pri povzdigovanju v najstniških letih obetavnih športnikov je treba praviloma biti zelo previdni. Včasih namreč obdrži obljube in se nato uveljavijo tudi na absolutni, članski ravni, večkrat pa se vrine kaka nepredvidena spremenljivka in ne gre vse po načrtih oziroma željah. Kot smo tudi preko teh stolpcev večkrat poudarili, je vrhunski šport ne ravno loterija, vsekakor pa neizprosna stvar, uspeh, v katerem je bolj izjema kot pravilo. Pa tudi sreča je opo-

teča, skratka, marsikaj (če ne prav vse) se mora perfektno skladati, da perspektiven športnik postane nazadnje tudi... šampion. Pa vendar, v našem športu se pojavlja nov tak primer. O šestnajstletni umetnostni kotalkarici Martini Pecchiar, ki tekmuje za italijansko tržaško športno društvo Jolly, že pišejo, da bo mogoče naslednica Tanje Romano. Res težka dediščina, prava stokilogramska primerjava. Za zdaj ima vitko dekle s Katinare, odličnjakinjo na znanstvenem liceju Franceta Prešerna, okoli vrata prestižno srebrno kolajno z nedavnega evropskega prvenstva v Parizu med mlajšimi mladinkami (kategorija jeunesse). Z novinarskega vidika je v vsakem primeru zgodba o nasledstvu Romanove izjemno hvaležna in žgečkljiva: Še na za-

Martina Pecchiar

na internetnem iskalniku google in športne slave - še pravi ocean, kar pa je naravno in normalno z ozirom na starost in na kakovost Poletove zvezde. Kar je zelo pomembno v teh primerih, starši pristopajo zelo pozitivno k njenemu udejstvovanju, v večinski klub so jo svojčas (ko je bila stara pet let, se pravi pred enajstimi leti) vpisali, ker je bil športni center Jollyja preprosto najbližji njihovega bivališča. Tudi v društvu, v katerem je prva violina, Martina računa na toplo podporo in na vedro ter prijetno vzdušje. Selektor reprezentance Antonio Merlo - ki ga zelo dobro pozna tudi Tanja Romano - jo je na evropsko prvenstvo vpoklical, četudi so na državnem prvenstvu, ko ji ni šlo najbolje, kar tri tekmovalke pristale pred njo. V njej je očitno videl tisto nadarjenost in notranjo moč, ki omogočata brezhiben nastop v najpomembnejših okoliščinah, se pravi pod največjim pritiskom. Martina je zaupanje bogato poplačala z vrhunskim dolgim programom, s katerim se je s četrtega povzpela na drugo mesto, boljše od nje je bila - vedno v predstavnstvu vodilne italijanske kotalkarske šole - le čudežna deklica Silvia Lambroschi. Koliko lahko doseže v perspektivi, bo najverjetneje jasno že od prihodnje sezone, ko bo prestopila med leto starejše mladinke. Sama jemlje preskok kot velik izziv, da se pomeri s še močnejšimi... in jih tudi premaga. Miselnost, ki smo jo spoznali že pri neki drugi slovenski zamejski kotalkarici...

ne teži, saj ima v sebi ambicijo in željo, da bi uspela. A vendarle, kot je tudi sama zrelo in realistično priznala, jo od slovenske vzornice ločuje - poleg trinajstih svetovnih naslovov, milijonov zvetkov

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

5

Ko sem pred časom ugotovil, da so nekateri moji znanci, ki so na poti v srednja leta, pozabili na Boga, opustili praktično krščanstvo in zanemarili verske obveznosti, kot je, recimo, hoja k nedeljski maši, ko sem torej ugotovil, da je večina le-teh izbrala sodobni design za vodilo življenja in si iz modernega designa naredila nekaj nadomestek Boga, sem se zdrznil.

Preprosto zato, ker je meni določen sodobni design tudi všeč, a se kot človek, ki so mu všeč lepe stvari, tudi zavedam, da je samo ena od tržnih niš sodobnega marketinško urejenega sveta. Nobena umetnost ni, ampak samo dobro preračunano oblikovanje za točno določene ljudi. Svojem bralcem najprej rad povem, da se pod sodobni design, sodobno oblikovanje, sodobni izgled danes dajejo predvsem vse tiste stvari, za katere nekateri zmotno mislijo, da jih ločujejo od drugih že zato, ker si jih (lahko) kupijo. Ena od bistvenih lastnosti sodobnega designa je namreč to, da daje kupcu čisto neprikrito tudi občutek izjemnosti, kar seveda ni res, kar je seveda debela laž, ko pa vemo, da za njim stoji točno določen marketinški načrt, ki predvideva tudi dejstvo, da bo imel kupec nekega določenega moderno oblikovanega predmeta pri nakupu točno določene občutek, med temi je občutek, da je izjemen, ker ima okus, na prvem mestu. Da ti občutki niso resnični, po navadi vedo predvsem tisti, ki prodajajo, kupci se tega ne zavedajo. Ne vem, ali ste kdaj bili pri kakem sodobnem človeku, ki prisega na sodobni design in misli, da bo njegova hiša nekaj posebnega že zato, ker se v njej na prvi pogled zdi, da je vse v redu, vse spravljeno, ker je pač pri nakupu pohištva sledil sodobnim težnjam modernega designa.

"Ta lepa, skorajda boleča odsotnost predmetov, ki tako drago stane", je pred časom vzdihnila znanca, ko sem ji privoščljivo povedal, da v njeni dnevni sobi, ki je narejena točno po zakonih tržne uspešnega modernega designa, ki prisega na "minimal chic", (preprosto povedano: spominja vas na japonske filme, kjer je vse urejeno, nikjer nobenega predmeta ni, deluje sveže in čisto, a prazno), niti pod razno ni prostora za enega samega otroka, kaj šele za prijetno vzdušje. Je pa v zameno prostor za razne nadomestke za Boga, kot so: izbrana svetila, vaze, razni podstavki in nadstavki, kamni, suhe veje, predmeti, ki z navidezno

preproščino pričajo o dragi in razkošni premišljenosti pretanjenega oblikovalca...

In sem jo vprašal, kje ima čevlje. Pokazala mi je omaro, v kateri je bilo prostora za pet parov čevljev, ostale je hranila v garaži, v hiši zanje ni bilo prostora, vse je moralo biti v duhu načela: malo, preprosto, modern design, a zelo drago. V takih hišah boste takoj videli, kje ste, saj boste težko našli kako igračo kje v kotu, kot tudi na kupe zloženih knjig ne bo in niti nobene moške srajce na naslonjalu kake stolice, če že o odvzrjenih hlačah niti ne govorimo. V zameno seveda kraljuje sodobno oblikovan televizijski zaslon, zraven vaza brez rož s suhimi vejicami in pralnem stroju spranih kamnih, ki so tako čudoviti, da bolj ne morejo biti.

Preprosto in zlagano lepi. Sodobni design.

In samota, dosti samote je v teh brezhibno oblikovanih hišah in predmetih. Osamljenosti ljudi, ki imajo raje predmete kot ljudi, raje sebe kot soljudi, raje samozadostnost kot sočlanje s sočlovekom, so raje sebi zadosti in sebi problem, kot da bi sočloveka iskali in pustili vsaj okno odprto neznanemu, da ne rečem Bogu.

Po navadi potujejo veliko, ti ljudje namreč. Ker nikjer niso doma, o čemer najboljši govori njihov odnos do sodobnega designa in posredno sebe, ker ne odraža popolnoma ničesar, razen nekega daljnega arhetipa brezčutne lepote, ki naj bi nadomestila preprosto vprašanje: "Kaj sploh počnem tukaj?"

In pa seveda Boga. Bog je namreč problem. Nič ne sili. In ni čisto nič sodoben.

Niti tak ne, kakršen je v Ikea magazinih naprodaj. Kjer design postane nadomestek nadomestka, ko moraš tudi tistemu, ki modernega designa ne more kupiti, občutek, da je kupil sodoben design. In mu zato prodaš golfa in ikea omaro, zraven pa še sony televizor in ipod ter seveda iphone, da o macu, katerega do včeraj ni maral, niti ne govorimo. Občutek popolnosti samozadostnega.

Ko se ni treba več vprašati: "Kaj sploh počnem tukaj?"

A v zameno lahko kupiš še en moderno oblikovani predmet točno določene znamke, če že pravega ne moreš.

In si v sodobno oblikovanem stanovanju še bolj sam.

Tudi in predvsem zato, ker drugega nočeš.

HC

Celovec / 60-letnica ustanovitve NSKS

Vseslovenski praznik je poudaril pomen ustanove za koroške Slovence

Narodni svet koroških Slovencev (NSKS) je v nedeljo, 13. septembra, z vseslovenskim praznikom v Celovcu na avstrijskem Koroškem zaznamoval svojo 60-letnico. Kot so poudarili govorniki, bi bila raven pravic koroških Slovencev brez NSKS bistveno nižja. Cilj NSKS ostaja, da oživlja "žerjavico kulture, gospodarstva in ustvarjalnosti", je zatrdil predsednik Karel Smolle.

Pomen slavlja v nabito polni Tischlerjevi dvorani v poslopju Mohorjeve družbe v Celovcu so podkrepili številni častni gostje, med njimi tudi ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu Boštjan Žekš ter za šolstvo in šport

nik nastopil pesnik in akademik Niko Grafenauer, čigar rod izhaja prav iz koroške Ziljske doline. V izrazito filozofsko zastavljenih mislih je poudaril pomen logosa, besede, saj "jezik ustanavlja človeka". Kot tak ima tudi pomembno vlogo za identiteto skupnosti. Prav z "umestitvijo slovensčine v prostor" se je ukvarjal ustanovitelj NSKS Joško Tischler, "ki mu ni zmanjkalo naslednikov", je ugotovil Grafenauer. Obenem je podčrtal vlogo NSKS, ki "se postavlja po robu provincializmom", ki nameravajo izrinuti slovensko besedo in identiteto iz javnega prostora avstrijske Koroške. Nekdanja predsednica Koroške dijaške zveze (KDZ) Olga Voglauer

pozvala tudi predstavnike NSKS, naj mladini "namenijo toliko denarja kot kakšni osrednji organizaciji". Posebej je opozorila, da pri tem ne gre za kakšnih tisoč evrov, temveč za znatno več.

Z vizijo za leto 2010 je treba začeti takoj, vanjo pa zajeti tako osrednje zaledje slovenske skupnosti kot tudi mlade "in tiste, ki so se od narodne skupnosti že umaknili". Zavladati mora obenem nov demokratični način, ki bo resnično demokratično upošteval zaledje. Govornica je posvarila pred relativiziranjem žrtve nacionalizma z žrtvami komunizma. "Naši uporniki so se borili pri partizanih in bodimo ponosni nanje", je dejala. S svojim

Slovinci pri tem potrebujejo tudi pomoč Slovenije. Ta pa mora razumeti, "da smo mi vaši, in ko nas boste imeli za vaše, nas bodo tudi rojaki v Sloveniji imeli za svoje".

Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Žekš je ocenil, da je bilo leto 1949 težko za Avstrijo, še težje pa je bilo za Slovence v njej. Ko so voditelji koroških Slovencev uvideli, da ne bo združitve s preostalimi slovenskimi ozemlji, so ustanovili NSKS, čeprav so jugoslovanske oblasti podpirale drugo pot. "To je bilo pogumno dejanje, ki dokazuje modrost tistih, ki so to storili", je menil Žekš.

Pogum in modrost so pri NSKS dokazali tudi kasneje, organizacija pa je dosegla pomembne uspehe, tudi v usklajevanju z Zvezo slovenskih organizacij (ZSO). "Prepričan sem, da bi bila raven pravic koroških Slovencev brez delovanja NSKS nižja, kot je", je zatrdil minister Žekš.

V imenu komisije DZ za Slovence v zamejstvu in po svetu je spregovoril njen predsednik Miro Petek (SDS). Ustanovitev NSKS je po njegovem pomenila "pomemben pluralizacijski vidik v organiziranosti manjšine". Za uveljavitev pravic slovenske manjšine pa bo Slovenija "očitno do Avstrije morala spremeniti dosedanje diplomatsko retoriko". Petek je pri tem omenil zgled, kako Avstrija skrbi za nemško manjšino na južnem Tirolskem v Italiji.

Predsednik NSKS Smolle je v

svojem govoru napovedal smeli cilj, "naj Celovec spet postane druga slovenska prestolnica". Še pred sto leti je bila dobra tretjina prebivalstva na Koroškem Slovencev, njihov delež pa je do danes usodno upadel. Ta razvoj je treba zaustaviti in ga celo obrniti, je bil jasen Smolle. Tudi on je pri tem

Niko Grafenauer

podkrepil pomen slovenske države, saj "brez pomoči Slovenije ni Slo in ne bo Slo".

Predstavnike drugih organizacij slovenske manjšine je Smolle pozval k ustanovitvi skupne organizacije, ki bi temeljila na demokratičnih načelih. Glede uresničevanja pravic in zahtev slovenske manjšine pa je Smolle zahteval od dežele avstrijske Koroške, da se "mora vrniti za pogajalsko mizo, kjer si nasproti sedita dva enakopravna partnerja, ne pa za kakšno okroglo mizo". V smislu načela EU o subsidiarnosti je Smolle obenem zahteval uveljavitev organizacijske avtonomije za koroške Slovence, ki bi vključevala tudi šolsko področje.

Glede vprašanja odločb ustavnega sodišča in dvojezičnih krajevnih ta-

bel na avstrijskem Koroškem je predsednik NSKS izrazil odločen optimizem. "Dela še nismo zaključili, tabel še nismo postavili, ampak jih bomo", je bil prepričan Smolle na vseslovenskem prazniku NSKS v Celovcu.

Predstavniki NSKS so skupaj s predstavniki občin iz slovenske Koroške ob 90. obletnici saintgermanske pogodbe, ki je začrtala mejo med Mežiško dolino in drugimi, s Slovenci poseljenimi deli Koroške, podpisali slovesno izjavo "Kar je Saint Germain ločil, Evropa spet združuje". V njej med drugim pozivajo Slovenijo in Avstrijo "k še bolj plodnemu in odkritemu sodelovanju". V bilateralni dialog je treba vključiti tudi slovensko narodno skupnost, pri čemer "moramo v kratkem času doseči vidne pozitivne rezultate za manjšino".

Če to ne bo uspelo, pričakujejo od Slovenije, "da se poda skupno z manjšino na mednarodno raven in predloži vprašanje koroških Slovencev mednarodnim gremijem", so zapisali v skupni izjavi. NSKS, danes najstarejša predstavniška organizacija slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem, je bil ustanovljen 28. junija 1949 na pobudo Joška Tischlerja. NSKS so ustanovili na temelju demokratičnih in krščanskih načel.

Minister Boštjan Žekš

Z leve: Angela Mlinar, Karel Smolle in Rudi Vouk

Igor Lukšič, visoki predstavnik mednarodne skupnosti in EU v BiH Valentin Inzko ter evropski poslanci Lojze Peterle, Jelko Kacin in Ivo Vajgl.

Po poročanju Slovenske tiskovne agencije je kot slavnostni govor-

je kot druga slavnostna govornica in predstavnica mlajše generacije zaželela NSKS "vizijo o obstoju koroških Slovencev tudi v letu 2100". Za to so sicer odgovorni vsi posamezniki, predvsem pa funkcionarji. Voglauerjeva je zato

bojem so izbojevali tudi pravice iz 7. člena Avstrijske državne pogodbe (ADP), zato se o njih danes ni treba več pogajati. "Zahtevajmo, kar nam gre", je bila odločna mлада Voglauerjeva.

Opozorila je obenem, da koroški

Z 9. strani

11. september...

In če pogledamo v Slovenijo! Po dolgih desetletjih izključenosti krščanstva, ki je v Sloveniji religija okolja, se vera le počasi vrača v javni prostor. Najprej so se začele vračati dobredelne dejavnosti, npr. Karitas, ki je bila pred osamosvojitvijo prepovedana. Nato je postopoma začela dobivati svoje mesto duhovna oskrba po bolnišnicah, zaporih, v vojski in policiji. To so tista mesta znotraj družbe, ki prestajajo najtežje preizkušnje in zato potrebujejo posebno duhovno spremstvo. S podporo duhovnikom se priznava tudi njihova "družbena koristnost". Postopoma se Cerkev vrača tudi njeno nacionalizirano premoženje. S tem je bil v preteklih letih narejen velik korak k normalizaciji in sprejemanju sodobnih evropskih standardov. Te postopne normalizacije so bile deležne vse tri krščanske skupnosti kakor tudi islamska skupnost v Sloveniji.

Vedno bolj pa se kaže, da takšna normalizacija ni po volji trenutne vlade, ki bi hotela zavrte kolo osemnajst let nazaj. Z imenovanjem Aleša Guliča za direktorja urada za verske skupnosti je pokazala, da svojega dela ne razume kot servisa v službi državljanom. Imenovanje je šlo mimo pričakovanih vseh večjih verskih skupnosti, kar pomeni, da vlada ni zmožna dialoga z državljanji, v službi katerih je. Videli smo, da je religija eno najbolj občutljivih vprašanj v sodobni kulturi, zato bi na to mesto sodil izkušen strokovnjak s področja verstev,

zasedel pa ga je človek brez strokovne usposobljenosti, brez izkušenj, ki ima sebe za ateista in torej človeka, ki se v verovanju ne prepozna. Za nameček se je v preteklih letih odlikoval s tem, da je širil predsodke na račun Cerkev in vernih. Kako naj vlada računa na sodelovanje resnih verskih skupnosti z uradnikom, ki za svoje delo ni ustrezno usposobljen in nima ustreznih izkušenj?! Ne samo, da se je to imenovanje izkazalo za povsem politično imenovanje. Pokazalo se je, da vladajoča politika verskih skupnosti sploh ne jemlje resno. Poznavalci vedo povedati, da so celo v časih komunizma na urad za verska vprašanja imenovali človeka s potrebnimi izkušnjami in z razumevanjem verske problematike. S tem je vladajoča koalicija pokazala, da deluje v duhu, ki nima nič opraviti s sodobnimi evropskimi standardi. Ta duh je podoben onemu iz časa po drugi svetovni vojni, ki si je za svoj cilj postavil discipliniranje in čiščenje in mu še na misel ni prišlo, da bi se s človekom pred seboj pogovarjal in skupaj iskal rešitve. Takšen duh na stežaj odpira vrata novim enajstim septembrom. Po drugi strani pa takšna iracionalna imenovanja kažejo, da je vladajoča koalicija daleč od notranjega miru in da so v njej močni boji za prevlado. Ne nazadnje takšni problemi trenutni vladi dobro služijo, ker usmerjajo pozornost stran od problema, ki mu vlada ni kos, tj. od rastoče gospodarske krize.

Pismo iz srbskega samostana Hilandar na Sveti gori Atos, pisano na pravoslavni praznik Marijinega vnebovzeta, ko pri nas obhajamo god svete Monike.

Spominjam se, ko sem v začetku 90. let na ljubljanski tržnici srečal znamenitega novinarja še iz časa klasičnega komunizma, Viktorja Blažiča, in je zaskrbljeno potožil: "Slovinci delajo skupinski samomor s požrešnostjo"! Te požrešnosti vsekakor nisem mogel videti na tej Sveti gori, elitnem področju pravoslavne duhovnosti! Sploh mi je ta tema požrešnosti dala misliti, ko sem se na poti sem v Atenah ustavil v Arheološkem muzeju. Šel sem tudi v tamkajšnje muzejsko trgovinico in prebiral nekaj misli grških modrijanov. Najbolj se mi je zapisal v spomin Diogenesov izrek: "Človek ne živi za nizke zemeljske užitke, ampak zato, da kultivira svoj um"! (Modrijan Diogenes je bil znan po tem, da je živel skrajno skromno, dobesedno v sodu oz. v lončeni anfori, in je bil živ posmeh vsem ljudem, ki so živeli zgolj za materialne užitke.)

V tukajšnjih samostanih v glavnem srečujem skrajno ubožnost in odpoved posvetni bebavosti. Zelo sem zadovoljen, čeprav mi je neprijetno videti na mizi svetopisemske morske jedi, ki so za mojo malenkost neužitne. Vsekakor, če

V razmislek

Pismo o požrešnosti

povzamem, je bil moj dvotedenski pohod pravoslavni samostanov nepozaben, čeprav sem hodil po štiri, pet, osem ur na dan. Dragoceno je izkustvo, ko vidiš, da menihi vstajajo ob 03.00 ali 04.00 in začenjajo jutranje molitve, ki trajajo od tri do pet ur. Ko vidiš to močno vero in neprestano molitve, to je tako pretresljivo velika izkušnja, da je res vredno vsaj enkrat v življenju priti

sem, pa čeprav se ti lahko zgodi, da tu umreš. To je dežela, kjer vladajo molk, poglobitev vase in tiho češčenje vsemogočnega Stvarnika.

Poslušal sem menihe in njihove

preproste, stalno ponavljajoče se obrazce in ugotavljal, kako človeka ti glasovi postopoma pomirjajo. Seveda to terja stalno disciplino in trud. Mladi učenci, stari kakih 15 let, se postopoma pripravljajo na redovniško življenje. Naučijo jih umiriti dih in utrip in se zbrati v molitvi. Dokler ne zmorejo sto in večkrat ponoviti kratko molitev, ki se v fonetskem prepisu glasi: Kūrie Iesu Hriste, elemson me! - Gospod Jezus Kristus, usmili se me!, niso pripravljani za posvetitev. Skromno življenje z minimalno civilizacijsko tehniko jih čaka.

Glede oskrbe s hrano so samostani na Sveti gori - Atos v glavnem samozadostni. Obdelujejo vrtove in manjše njive. Tudi vino me kot alkoholičnega bolnika ni več motilo, ker sem postal nanj imun in ga celo sovražim. Menihi pa ga kot biblično pijačo s spoštovanjem uživajo.

V samostanu zelotov Esfigmenou sem na lastne oči videl, kako menih v škafu pere skupno perilo sobratov, brez pralnega praška, kot nekdanj s pepelom. V tem samostanu nimajo električne napeljave, za svetilke uporabljajo petrolejke. Prav tako ne sprejemajo nikakršnega evropskega denarja, ker pravijo, da je Evropa postala dežela hudiča.

Značilno je, da so pravoslavni menihi zelo ljubosumni na svojo liturgijo, da ponekod katoliku ne pustijo niti vstopiti v svojo pre-

sveto cerkev, kajti zanje je katolik "heretik". Vsekakor sem to vzel kot izziv, da začnem končno študirati vzhodne cerkvene očete, kot so Janez Hrizostom, Bazilij Veliki, Gregor Nacijanski in Gregorij Palamas.

Ugotovil sem, da se tudi ti menihi zavedajo, da zahodni tip brezbožnega "sladkega uživaškega materializma" vodi v prijetno pogubo. Nekdanji profesor atomske fizike, sedaj menih v samostanu Karakalou, pater Theologu, mi je izjavil, da bo gotovo prišlo neko božje opozorilo človeštvu, da bo prišel neki bič v obliki vojne ali česar koli drugega. Toliko v premislek. V srbskem Hilandaru, ki ga sedaj z obilno denarno pomočjo iz Beograda obnavljajo po požaru, ki je uničil lep del samostana, sem se spomnil, kako je zahodna družba neskončno hinavska in obsedena z materijo, ko licemerno dovoljuje neomejeno prodajo alkoholnih pijač, ki pa povzročajo strahotno nesrečo človeštvu, to pa dovoljuje, ker državi prinaša strahotno velike denarje, s katerim pa si narod neizogibno koplje grob.

Pomirjen v srcu, a zaskrbljen, vas za zdaj pozdravljam in vas tudi jaz blagoslovim z njihovim požrtvom EVLOGITE!, kar pomeni: blagoslovite me! Predvsem pa naj vas čuva Svetogorska Mati Božja, po kateri je imenovan ta celotni njihov meniški polotok, ki ga simpatično imenujejo vrt Matere Božje - Kipos Panagyre. Srce me boli od alkoholne kardiomiopatije in se zato poslavljam od vas, potpežljivi bralci.

Pa še dveh molitvenih obrazcev v starocerkveni-slovensčini vas naučim, dragi bralci, in sicer: Gospodi pomiluj! in Podaj Gospodi! Jezik sv. Cirila in Metoda, da ne pozabite, dragi bralci!

Paolos Bračko